

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav speciálněpedagogických studií

Diplomová práce

Bc. Marie Adámková

**Začínající speciální pedagog
ve školním poradenském pracovišti**

Olomouc 2021

Vedoucí práce: Mgr. Monika Kunhartová, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci s názvem *Začínající speciální pedagog ve školním poradenském pracovišti* napsala samostatně a výhradně s použitím uvedených pramenů.

Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna pro účely výzkumu a soukromého studia.

V Olomouci dne 28.6. 2021

Bc. Marie Adámková

Podpis:

Tímto bych chtěla poděkovat všem, kdo mi byli inspirací a pomocí při psaní této práce.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Bc. Marie Adámková
Katedra:	Ústav speciálněpedagogických studií
Vedoucí práce:	Mgr. Monika Kunhartová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2021

Název práce:	Začínající speciální pedagog ve školním poradenském pracovišti
Název v angličtině:	A beginning special pedagogue at a common elementary school's counselling centre
Anotace práce:	Práce pojednává o roli speciálního pedagoga na běžné základní škole ve školním poradenském pracovišti. Hlavním cílem práce je zjistit, co potřebuje vědět a znát začínající speciální pedagog proto, aby jeho práce byla efektivní a dobře vykonávaná. Práce chce začínající speciální pedagogy inspirovat a informovat o práci, která je čeká. Čeho se vyvarovat, kde hledat odpovědi na otázky nebo jak

	správně postupovat v každodenním kontaktu s lidmi, kteří budou potřebovat jejich radu a pomoc.
Klíčová slova:	školní speciální pedagog (ŠSP), školní poradenské pracoviště (ŠPP), školské poradenské zařízení (ŠPZ), Speciálně pedagogické centrum (SPC), Pedagogicko - psychologická poradna (PPP), depistáž, diagnostika, intervence, metodická a koordinační činnost, speciálně pedagogická péče, reedukace, Předmět speciálně pedagogické péče, podpůrná opatření
Anotace v angličtině:	This diploma thesis focuses on the role of a special pedagogue at a common elementary school's counselling centre. The main aim of the thesis is to discover what a beginning special pedagogue needs to know about his/her work to be effective and well performed. The thesis is supposed to inspire and inform special pedagogues about the work they are going to practise. It concerns the following topics: what should be avoided, where to find answers to questions or how to proceed with everyday touch with people who will need their advice and help.
Klíčová slova v angličtině:	school special pedagogue, school's counselling centre, school's counselling facilities, special pedagogical center, Educational and Psychological Counselling, screening, diagnostics, intervention, methodological and coordination

	activities, special pedagogical care, reeducation, Subject of special pedagogical care, support measures
Přílohy vázané v práci:	<p>Př. č. 1 – vzor IVP</p> <p>Př. č. 2 – Doporučení školského poradenského zařízení</p> <p>Př. č. 3 – Zpráva školského poradenského zařízení</p> <p>Př. č. 4 – Identifikátory znevýhodnění</p> <p>Př. č. 5 – Plán pedagogické podpory</p> <p>Př. č. 6 – Grafický test školní zralosti</p> <p>Př. č. 7 – Učebnice pro žáky s SVP na 1. a 2. stupni ZŠ</p>
Rozsah práce:	118 stran
Jazyk práce:	český

Obsah

ÚVOD	8
1. SPECIÁLNÍ PEDAGOG VE ŠKOLNÍM PORADENSKÉM PRACOVIŠTI	10
2. HLAVNÍ NÁPLŇ PRÁCE ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA.....	13
2.1. Depistáž.....	15
2.2. Diagnostika.....	15
2.3. Intervence	16
2.4. Metodická a koordinační činnost.....	18
3. ŠKOLNÍ SPECIÁLNÍ PEDAGOG V ČESKÉM ŠKOLSTVÍ	20
3.1. Nabídka vzdělávání	20
3.2. Školní speciální pedagog na českých školách	24
4. DOKUMENTY DŮLEŽITÉ PRO PRÁCI ŠSP	26
4.1. Vyhláška č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.....	26
4.2. Plán pedagogické podpory	29
4.3. Doporučení pro vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole ..	29
4.4. IVP.....	30
5. VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	31
5.1. Výzkumný cíl.....	31
5.2. Výzkumné otázky	31
5.3. Metodika výzkumu.....	31
5.4. Popis výzkumného vzorku a metody výzkumu.....	31
5.5. Výsledky výzkumu.....	32
DISKUZE.....	63
ZÁVĚR	82
POUŽITÁ LITERATURA.....	84
PŘÍLOHY	91

ÚVOD

Díky své zkušenosti ze školního prostředí, ve kterém se autorka pohybuje skoro osm let, se rozhodla napsat práci na téma školní speciální pedagog. V roli asistenta pedagoga měla možnost získat zkušenosti, které se pokusila předat ve své bakalářské práci, kterou psala o práci asistenta pedagoga ve třídě u žáka se specifickými poruchami učení. V práci asistenta pedagoga vidí nesmírnou důležitost a na základě dobré praxe dokazuje, jak při správném směřování a společné práci všech, kdo se podílí na vzdělávání, může vzniknout efektivní pomoc žákům, kterým život přinesl do cesty nějaký problém, potíže, překážku při vzdělávání a osvojování si nových poznatků o životě. Důležitá je spolupráce a vzájemná komunikace mezi všemi, kteří každodenně přicházejí do kontaktu se žáky, kteří vyžadují speciální pedagogickou péči. Koordinovat a vzájemně se inspirovat pro práci, která není mnohdy lehká, ale přináší-li alespoň malé úspěchy, může člověku přinést naplnění a radost. Proto autorka vnímá nesmírně pozitivně poměrně novou roli mezi pedagogickými pracovníky, kterým je právě školní speciální pedagog. Aby se ve své práci posunula a měla více možnost ovlivňovat speciálně pedagogickou péči, rozhodla se pro studium speciální pedagogiky a z role asistenta pedagoga proniknout do práce školního speciálního pedagoga. V obecné rovině vidí roli školního speciálního pedagoga jako toho, který dokáže efektivně koordinovat veškerou pedagogickou péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a významně se podílet na podobě speciálně pedagogické péče. Co konkrétně role speciálního pedagoga znamená, o tom píše ve své diplomové práci.

Hlavním cílem je poukázat na důležité aspekty, které jsou spojené se začátkem samotné praxe školního speciálního pedagoga. Co potřebuje vědět, znát v době, kdy konkrétně v běžné škole ve školním poradenském pracovišti začíná pracovat. Autorka vychází ze zkušeností samotných školních speciálních pedagogů, kteří se speciálně pedagogické práci věnují na běžných základních školách ve školním poradenském pracovišti. V rámci dotazníkového šetření zjišťovala konkrétní možnosti, návody, nápady, inspirace, co začínající speciální pedagog potřebuje znát, aby svoji praxi v oboru speciální pedagogiky začal správným a efektivním směrem. Aby jeho role na škole byla důležitou součástí při vzdělávání a výchově žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, ale také ve spolupráci s učiteli, asistenty a rodiči.

Na základě teoretických poznatků chce přinést touto prací poznatky pro praktické využití. Práce má být pro začínající školní speciální pedagogy inspirací a zároveň menším

manuálem pro jejich práci. Dotazníkové šetření má přinést cenné rady a zkušenosti, které bude moci nejen sama autorka využít v praxi školního speciálního pedagoga.

Práce se zaměřuje na osobu školního speciálního pedagoga z pohledu zákona, na jeho hlavní úkoly. Zabývá se současnou situací na českých školách. Jak a kde mají možnost se školní speciální pedagogové vzdělávat a jaké jsou možnosti pro jejich uplatnění po dokončení studia. Seznámení se se základními dokumenty a materiály, které musí školní speciální pedagog znát, je považováno za základ pro splnění cíle diplomové práce. Konkrétní nápady a návrhy metod, pomůcek, odkazů na lidi či organizace, které se věnují problematice vzdělávání osob se speciálními vzdělávacími potřebami, jsou další částí práce, která si klade za cíl poukázat na všechny oblasti, možnosti i potřeby, které školní speciální pedagog ve své práci potřebuje a může využít. Všechny předložené informace jsou doplněny o konkrétní zkušenosti školních speciálních pedagogů, kteří pracují na běžných základních školách po celé České republice.

1. SPECIÁLNÍ PEDAGOG VE ŠKOLNÍM PORADENSKÉM PRACOVÍŠTI

Kapitola s názvem Speciální pedagog ve školním poradenském pracovišti začíná v roce 2005, kdy dochází k velkému zlomu v českém školství. V tomto roce nabývá platnosti zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), který zaručuje vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) bez podmínek. Odstranění nerovností a zajištění rovného přístupu ke vzdělání.¹ Každý žák s SVP má v rámci inkluzivního vzdělávání možnost navštěvovat školu, kterou si vybere nebo kam spadá jeho bydliště. Školský zákon umožňuje vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů nadaných v běžných školách. Novela Školského zákona z roku 2016 v § 16 mluví o podpoře vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami. Do skupiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami spadají *osoby, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření.*² Dřívější terminologie rozlišovala žáky se zdravotním postižením, se zdravotním znevýhodněním a sociálním znevýhodněním. Cílem bylo a je zejména naplňovat jejich právo na vzdělání pomocí specifických forem a metod a na vytváření zvláštních podmínek, které jejich vzdělávání umožní.³

Aby bylo možné dobře toto vzdělávání realizovat je třeba existence poradenské pomoci. *„Přímo ve školách poradenské služby zajišťují výchovný poradce a školní metodik prevence, může být zřízeno školní poradenské pracoviště, pak jej tvoří tým spolupracovníků složený z výchovného poradce, školního metodika prevence, případně školního speciálního pedagoga či školního psychologa.“*⁴

Nedílnou součástí pedagogického týmu je také asistent pedagoga, jehož role ve škole získala na významu díky novele Školského zákona 561/2004 Sb., kdy dochází ke změně hlavně ve financování inkluzivního vzdělávání a zlepšení podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v běžných školách. Z informací, které na svých stránkách publikuje Ministerstvo školství, vyplývá, že počet asistentů pedagoga nepřetržitě roste⁵ a je tedy zapotřebí zajistit i metodické vedení těchto pedagogických pracovníků.

¹ MICHALÍK, 2015, s. 15

² Školský zákon § 16

³ MICHALÍK, 2015, s. 16

⁴ KNOTOVÁ, 2014, s. 15

⁵ www.msmt.cz

V Katalogu podpůrných opatření o roli školního speciálního pedagoga (ŠSP) Baslerová mluví jako o „nástavbové součásti“ poradenského pracoviště.⁶ Dnes tedy ještě není pravidlem, že by na každé škole ŠSP fungoval. *„Důvodem je zejména absence systémového ukotvení jejich fungování ve školách, včetně zajištění jejich udržitelného financování z prostředků státního rozpočtu.“*⁷

Práce školního speciálního pedagoga spočívá v časně identifikaci žáka s potřebou podpůrných opatření a vytváření plánů a postupů, které by měly vést k zmírnění nebo odstranění výukových problémů. Na rozdíl od speciálního pedagoga ve Speciálně pedagogickém centru (SPC) nebo Pedagogicko-psychologické poradně (PPP) nemůže školní speciální pedagog provádět speciálně pedagogickou diagnostiku pro zajištění doporučení k integraci, na kterou se váže i finanční nárok. To zajišťují speciální pedagogové v SPC nebo PPP. Role ŠSP spočívá ve spolupráci s učiteli a hledání způsobů, jak napomoci při vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami.⁶ Více o tom bude pojednááno v další kapitole.

V Metodice práce školního speciálního pedagoga Kucharská píše o tom, že bylo historickou praxí, že speciální pedagogové působili ve školách v roli učitele žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve specializovaných třídách nebo speciálních školách. V 90. letech 20. století se objevil velmi silný trend působení speciálních pedagogů ve školách na pozici odborníka – ne učitele, který zajišťoval mnoho aktivit v rámci vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.⁸ *„Postupně se změnilo postavení speciálního pedagoga ve výchovně – vzdělávacím procesu z primárního výlučného působení ve speciálních školách, zdravotnických a speciálních zařízeních v postavení odborníka pracujícího též ve školských poradenských zařízeních a v posledních letech také jako člen týmu školního poradenského pracoviště“.*⁹

Veronika Růžičková ve své knize mluví o tom, že speciální pedagog *je odborníkem uplatňujícím se napříč různými resorty jako jeden z podstatných členů týmu.*¹⁰ Ve vyhlášce č. 72/2005 Sb. ve znění pozdějších předpisů, je speciální pedagog dáván do souvislosti se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Vznikem vyhlášky č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, která mění vyhlášku č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků

⁶ MICHALÍK, 2015 s. 153

⁷ MICHALÍK, 2015, s. 20

⁸ KUCHARSKÁ, 2014, s. 12

⁹ KNOTOVÁ, 2014, s. 62

¹⁰ RŮŽIČKOVÁ, 2018, s. 11

a studentů mimořádně nadaných, ve znění pozdějších předpisů došlo i v rámci legislativy k očekávanému posunu. Zavedením podpory prostřednictvím podpůrných opatření, která má své stupně, a ne ve všech je třeba nutného schválení a posouzení PPP nebo SPC, nýbrž stačí jen posouzení pedagogické či speciálně pedagogické na půdě školy. Na základě tohoto posouzení jsou poskytovány služby ve prospěch vzdělávacích potřeb žáka a jejich poskytovatelem vedle metodika prevence a výchovného poradce je i školní speciální pedagog. Přítomnost ŠSP na škole vede k poskytování odborné poradenské služby široké skupině žáků. Zajištění včasné intervence a vhodných vzdělávacích metod zavedených v časných stádiích školních potíží může vést ke snížení počtu žáků se speciálními vzdělávacími problémy.¹¹ Jak často se má ŠSP věnovat speciálně pedagogické péči stanovuje Nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků.

Kendíková ve své publikaci o vzdělávání žáků s SVP zaměstnávání speciálních pedagogů ve školách považuje za velmi dobrý trend, který zkvalitňuje poradenský proces a péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami i žáky nadané. Zvyšují se tak i výukové kompetence pedagogů a zlepšuje se spolupráce mezi školou a rodiči.¹²

Jak už bylo zmíněno výše, pozice školního speciálního pedagoga ještě není úplně běžnou součástí každé základní školy. Potvrdilo se to také při vyhledávání kontaktů na speciální pedagogy pro výzkumné šetření pro účely diplomové práce. V porovnání s asistenty pedagoga, kteří jsou ve velké míře na školách zastoupeni, školní speciální pedagogové na svoje místo v rámci školního poradenského pracoviště stále čekají. Více se tomu bude věnovat třetí kapitola.

¹¹ KUCHARSKÁ, 2014, s. 13

¹² KENDÍKOVÁ, 2016, s. 59

2. HLAVNÍ NÁPLŇ PRÁCE ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA

Činnost školního speciálního pedagoga (ŠSP) je samostatná poradenská činnost, která není přímo součástí vzdělávacích činností ve škole. ŠSP se věnuje činnosti zaměřené na odbornou pomoc integrovaným žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a ostatním žákům, kteří potřebují krátkodobá nebo dlouhodobá podpurná opatření. Také ve spolupráci s učiteli má ŠSP velkou roli v poskytování rad a pomoci, v oblastech, ve kterých běžný pedagog nemá možnost ani kompetence odborně pracovat. ŠSP funguje ve škole v rámci školního poradenského pracoviště spolu se školním metodikem prevence, výchovným poradcem a dalšími stanovenými pedagogy školy. Na škole poskytuje poradenské služby.

Role speciálního pedagoga má své právní zakotvení v zákoně, je třeba tyto zákony znát a orientovat se v nich proto, abychom mohli tohoto pedagogického pracovníka brát jako plnohodnotného pedagogického pracovníka, který má nejen v týmu běžné základní školy, ale hlavně v rámci školního a školského poradenství své místo a důležitou úlohu.

Zákon č. 563/2004 o pedagogických pracovnících, kde § 18 mluví o odborné kvalifikaci. Speciálním pedagogem může být člověk, který získá vysokoškolské vzdělání absolvováním akreditovaného magisterského studijního programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku, na pedagogiku předškolního věku nebo na přípravu učitelů základní školy, učitelů všeobecně-vzdělávacích předmětů střední školy nebo na přípravu vychovatelů a doplňujícím studiem k rozšíření odborné kvalifikace uskutečňovaném vysokou školou.

Pro účely diplomové práce je hlavně důležitý speciální pedagog, který pracuje na běžné základní škole. Práce se zaměřuje v rámci poradenství na oblast základní školy. Vyhláška č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb se věnuje v § 7 škole. Ředitel školy zabezpečuje *poskytování poradenských služeb ve škole školním poradenským pracovištěm, ve kterém působí zpravidla výchovný poradce a školní metodik prevence, kteří spolupracují zejména s třídními učiteli, učiteli výchov, případně s dalšími pedagogickými pracovníky školy. Poskytování poradenských služeb ve škole může být zajišťováno i školním psychologem nebo školním speciálním pedagogem.*

Poradenské služby jsou zajišťovány v rozsahu odpovídající vzdělávacím potřebám žáků a s ohledem na „*poskytování podpurných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, sledování a vyhodnocování účinnosti zvolených podpurných opatření, prevenci školní neúspěšnosti, kariérové poradenství spojující vzdělávací, informační a poradenskou podporu k vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšímu*

profesnímu uplatnění, podporu vzdělávání a sociálního začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami, podporu vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných, průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s výchovnými či vzdělávacími obtížemi a vytváření příznivého sociálního klimatu pro přijímání kulturních a jiných odlišností ve škole a školském zařízení, včasnou intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů, předcházení všem formám rizikového chování včetně různých forem šikany a diskriminace, průběžné vyhodnocování účinnosti preventivních programů uskutečňovaných školou, metodickou podporu učitelům při použití psychologických a speciálně pedagogických postupů ve vzdělávací činnosti školy, spolupráci a komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci, spolupráci školy při poskytování poradenských služeb se školskými poradenskými zařízeními.“¹³ Také spolupráce se školským poradenským zařízením a s orgány veřejné moci za účelem ochrany práv žáka je nedílnou součástí práce školního poradenského pracoviště.

Jednotlivé aktivity školního poradenského pracoviště jsou členěny na depistážní, diagnostickou a intervenční činnost. Dále na metodickou a koordinační činnost. Jednotlivé aktivity jsou cíleny na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, ale v praxi se ukazuje, že uplatnění nacházejí i u žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb a u žáků s přechodnými problémy.¹⁴

Mezi základní činnosti speciálního pedagoga patří depistážní činnost (vyhledávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich zařazení do speciálně pedagogické intervence), diagnostika speciálních vzdělávacích potřeb žáka, analýza získaných údajů a jejich vyhodnocení, vytyčení hlavních problémů žáka, stanovení individuálního plánu podpory v rámci školy a mimo ni, realizace intervenčních činností, provádění či zajištění individuální práce s žákem nebo skupinou žáků, participace na vytvoření individuálního vzdělávacího plánu a v neposlední řadě také metodická a koordinační činnost.¹⁵

Následující část této kapitoly se podrobněji zabývá prací ŠSP. Jako podklad pro sepsání hlavních úkolů školního speciálního pedagoga byla použita Metodika práce školního speciálního pedagoga od Anny Kucharské.

¹³ Vyhláška č. 72/2005 Sb., § 7

¹⁴ KUCHARSKÁ, 2014, str. 18

¹⁵ KNOTOVÁ, 2014, s. 65 - 71

2.1. DEPISTÁŽ

Vyhledávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich zařazování do speciálně pedagogické péče. Obecněji můžeme říci, že se jedná o vyhledávání žáků, kteří jsou nějakým způsobem ve škole neúspěšní. Školní úspěšnost je definovaná jako zvládnutí požadavků kladených školou na jednotlivce, které se projevuje v pozitivním hodnocení prospěchu žáka. Vychází ze snahy žáka, ale i učitele.¹⁶ ŠSP se tak zaměřuje na děti, u kterých se ukazuje, že vykazují problémy s prospěchem či jiným kritériem školní úspěšnosti. Čím dříve se žákovi speciální pedagog věnuje, tím je menší pravděpodobnost, že bude muset být poslán do školského poradenského zařízení. Neplatí to však u všech speciálně vzdělávacích potřeb a vždy záleží na včasné a správné péči o daného žáka a spolupráci rodičů a s rodiči. Na základě rozhovorů s učiteli i rodiči, ŠSP získává přehled o dětech, které by potřebovaly využít pomoci speciálního pedagoga.

ŠSP je člověkem, který se pohybuje v rámci školy na všech úrovních komunikace s lidmi, kteří se ve vzdělávacím procesu objevují. Od vedení školy po samotného žáka, který by měl však být tím prvním, s kterým ŠSP komunikuje a pro něhož je hlavně speciálně pedagogická péče určena. Bez vzájemné spolupráce vedení školy, učitelů, asistentů pedagoga, rodičů a samotného žáka se školním poradenským pracovištěm by práce školního speciálního pedagoga neměla smysl.

Velmi významná je depistáž u budoucích žáků. ŠSP by tak měl být přítomen při zápisu žáků do prvního ročníku základní školy. Pozornost je důležité věnovat žákům s odloženým nástupem školní docházky, dětem s narušenou komunikační schopností, obtížemi v motorice a ve všech oblastech, které je třeba pozorovat v rámci zjišťování školní zralosti žáka. Prostudování materiálů ohledně daných žáků, příprava podkladů pro práci učitelů, příprava vhodné podpory a návrhů pro vedení školy je předpoklad pro zahájení diagnostických a intervenčních činností.¹⁷

2.2. DIAGNOSTIKA

Na základě shromážděných informací o žákovi, dochází k analýze a jejich vyhodnocení. Základem je při zjišťování a uchovávání veškerých informací o žákovi zásada důvěrnosti. ŠSP má v rámci průběžné diagnostické činnosti za úkol sledovat účinnost nastavených podpůrných opatření. Aby měla diagnostika význam pro následnou podporu a intervenci je důležitá její včasnost. Ve školním poradenském pracovišti jde většinou

¹⁶ KUCHARSKÁ, 2014. s. 19

¹⁷ KNOTOVÁ, 2014, s. 65

o orientační diagnostiku a ukáže-li se, že je třeba odbornější a speciální podpora, je třeba na základě impulsu ŠSP nebo samotného rodiče, odborné vyšetření ve školském poradenském zařízení s dítětem absolvovat.¹⁸

Na základě diagnostiky posoudí ŠSP schopnosti a dovednosti, které se významnou měrou podílejí na školní úspěšnosti jedince a společně s učitelem navrhne možné metody a postupy, jak dovést žáka v maximálně možné míře ke školní úspěšnosti. Pomocí standardizovaných testů a obvyklých diagnostických metod zaměřených na posouzení úrovně čtení, psaní, matematiky a předpokladů pro zvládnutí těchto dovedností. V otázce standardizovaných testů záleží, zda ŠSP absolvoval v rámci dalšího vzdělávání kurzy, které ho opravňují k využívání standardizovaných testů. Speciální pedagog může najít cestu, jak dále s žákem pracovat. Na základě výsledků diagnostiky a doporučení poradenského zařízení v souladu s rozhodnutím zákonných zástupců žáka nebo samotného žáka se pro žáka připraví další postup, plán rozvoje a podpůrná opatření.¹⁹

V oblasti podpůrných opatření školní speciální pedagog sehrává velmi důležitou roli zejména při podpoře edukace žáků v 1. stupni podpory, kde identifikuje výukové (výchovné) problémy žáků, navrhuje podpůrná opatření, dohlíží na jejich zařazení do školní práce. Ve vyšších stupních podpory spolupracuje s pracovníkem ŠPZ, který má žáka s tímto stupněm podpory v poradenské péči.²⁰

2.3. INTERVENENCE

Mezi intervenční činnosti ve školním prostředí patří krátkodobé i dlouhodobé individuální práce se žákem, speciálně pedagogické vzdělávací činnosti, reedukační, kompenzační či stimulační činnosti se skupinou. Podílení se na tvorbě individuálního vzdělávacího plánu (IVP) a jeho následné průběžné vyhodnocování patří také vedle úpravy školního prostředí, zajištění speciálních pomůcek a didaktických materiálů k běžné intervenční činnosti speciálního pedagoga. Neméně důležitá je také průběžná komunikace se zákonnými zástupci žáka i učiteli, participace na kariérové poradenství a konzultace s pracovníky dalších poradenských zařízení.²¹

Každá intervenční činnost se odvíjí od druhu speciálních vzdělávacích potřeb daného žáka či skupiny žáků. V oblasti podpory žáků se specifickými poruchami učení je důležitá pravidelná péče v podobě prevence výukového selhávání, v podpoře sebehodnocení

¹⁸ KNOTOVÁ, 2014, s. 66

¹⁹ KNOTOVÁ, 2014, s. 66

²⁰ BASLEROVÁ, 2015, s. 155

²¹ KENDÍKOVÁ, 2016, s. 60

a v rozvoji narušených oblastí v případě narušené komunikační schopnosti. U tělesného postižení se zaměřit na grafomotorická cvičení. Žák se zrakovým postižením potřebuje v rámci intervenční činnosti rozvoj sluchového a hmatového vnímání, nácvik orientace v prostoru a rozvíjení komunikativních dovedností. Žáci se sociálním či zdravotním znevýhodněním mohou mít problémy v oblasti vztahů a navázání důvěry ke speciálnímu pedagogovi může vést k řešení různých problémů, které znevýhodnění přináší. U žáků s poruchou autistického spektra se věnuje speciální pedagog podpoře a provázením při orientaci v prostoru i v čase, vytváření pracovních návyků, rozvíjení komunikace se spolužáky a s učiteli, usměrňování projevů v chování. Skupinová péče o žáky s SVP je realizována v rámci vyučování nebo mimo něj. Skupinová reedukační, kompenzační péče se nejčastěji uskutečňuje pro žáky s SPU, kdy se pracuje speciálními metodami zaměřenými na reedukaci specifických obtíží i na upevnění probírané látky.²²

Reedukace

V kompetenci speciálního pedagoga je činnost zvaná reedukace. Jedná se o soubor speciálně pedagogických postupů, metod práce zaměřených na rozvoj porušených nebo nevyvinutých funkcí. Hlavní oblasti reedukační činnosti je čtení, psaní a počítání nebo rozvoj percepčně motorických funkcí. Výsledkem by mělo být vytvoření potřebné dovednosti na přijatelné úrovni, ale také plná nebo částečná kompenzace potíží, které specifické poruchy učení přinášejí.²³ Reedukace je založena na konkrétních potřebách dítěte a musí začínat na úrovni, kde dítě ještě nemá problémy. Postupným zvyšováním nároků a zapojením zraku, sluchu hmatu, čichu, pohybu i rytmizace bude pro žáka činnost zvládnutelná a zajímavá. Reedukace nemá být vnímaná jako doučování, ale v případě potřeby lze látku dítěti dovysvětlit. Reedukační programy jsou určeny jednotlivcům, ale mohou být realizovány i ve skupině.²⁴

Předmět speciálně pedagogické péče

Mezi podpurná opatření, které zajišťuje školní speciální pedagog patří také předmět speciálně pedagogické péče. Od druhého stupně podpory se jedná o nápravu v oblasti logopedických obtíží, řečové výchovy, specifických poruch učení, rozvoj grafomotorických dovedností, rozvoj vizuálně percepčních dovedností, zdravotní tělesné výchovy, nácvik sociální komunikace. Ve třetím stupni podpory je Předmět speciálně pedagogické péče

²² KNOTOVÁ, 2014, s. 68

²³ JUCOVIČOVÁ, 2014, s. 27

²⁴ KUCHARSKÁ, 2014, s. 36

doplněn o zrakovou stimulaci, bazální stimulaci u žáků s mentálním postižením, práci s optickými pomůckami, logopedickou péčí. U žáků, kteří nemohou vnímat řeč sluchem, se věnuje rozvíjení sluchového vnímání, odezírání, porozumění mluvené řeči a její produkci, českému znakovému jazyku, prostorové orientaci. Čtvrtý stupeň podpory se věnuje alternativní a augmentativní komunikaci, samostatnému pohybu zrakově postižených, Braillovu písmu. V pátém stupni podpory se musí v předmětu speciálně pedagogické péče vycházet ze specifík obtíží žáka a obsah péče je stanoven SPC.²⁵

Pedagogická intervence

Dalším podpůrným opatřením je také pedagogická intervence. V jejím poskytování dochází od 1. 2. 2021 ke změně. Do roku 2020 bylo toto PO doporučováno pouze školským poradenským zařízením na základě vyšetření. Od roku 2021 je toto opatření možno poskytovat už v rámci 1. stupně PO i bez doporučení ŠPZ.²⁶ Jedná se o podporu vzdělávání žáka s SVP ve vyučovacích předmětech, kde je třeba posílit jeho vzdělávání. Má být kompenzací nedostatečné domácí přípravy na výuku a k rozvoji učebního stylu žáka.²⁷ Pedagogická intervence je poskytována v rámci dopoledního vyučování, školní družiny i školního klubu a je vedena učitelem, vychovatelem, asistentem pedagoga nebo speciálním pedagogem ve vztahu k obsahu a cíli intervence.²⁶

2.4. METODICKÁ A KOORDINAČNÍ ČINNOST

Pod touto činností se ukrývá příprava a průběžná úprava podmínek pro integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole. ŠSP je ten, kdo by mohl být koordinátorem poradenských služeb ve škole. Patří sem i kooperace se školskými poradenskými zařízeními a s dalšími institucemi a odbornými pracovníky ve prospěch žáka se speciálními vzdělávacími potřebami. Spoluúčast na vytváření vzdělávacích plánů a programů školy s cílem rozšíření služeb a zkvalitnění péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je také nedílnou součástí práce speciálního pedagoga.²⁸

ŠSP se podílí na projektové činnosti, zlepšení materiálních podmínek školy. V rámci informační činnosti se věnuje předávání pravdivých a včasných informací srozumitelnou formou. Zajišťuje informace o poradenské činnosti, aby byly dostupné veřejnosti.

²⁵ <https://www.msm.cz/vzdelavani/predmety-specialne-pedagogicke-pece#otazka1>

²⁶ <https://www.inkluzivniskola.cz/pedagogicka-intervence>

²⁷ Vyhláška č. 27/2016 Sb., § 4a

²⁸ BASLEROVÁ, 2015, str. 154-155

Pedagogům předává nejnovější informace ze speciálně pedagogické oblasti, nové metody reedukace i nové materiály a také informuje o nabídkách programů.

Školní speciální pedagog napomáhá vzdělávání heterogenních skupin žáků v jednom třídním kolektivu, vytváří podmínky pro týmovou spolupráci a dává více příležitostí k individuální práci se žákem i s ostatními ve třídě. Díky tomu, že je ŠSP součástí pedagogického týmu dané školy, žáci ho znají a speciální pedagog, každodenním kontaktem s žáky, má možnost lépe poznat osobnosti žáků a skrze toto poznání lépe umět pomoci řešit různé problémy, které žáka během jejich života na základní škole potkávají.²⁹ ŠSP hledá cesty, jak pomoci pedagogům při nutnosti specifické výuky a možnosti žáků dle druhu a stupně zdravotního postižení. Navrhuje metody a formy práce a nabízí využívání speciálních pomůcek a didaktických materiálů.

Důležitou součástí práce ŠSP je také koordinace a metodické vedení asistentů pedagoga. Jejich vzájemné sdílení zkušeností, nápadů, jak s danými žáky pracovat je jistě důležitým prvkem při zlepšování péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Péče o asistenty v oblasti dalšího vzdělávání a podpory v jejich nelehké práci vede k dobré spolupráci a motivaci se ve své práci zlepšovat a hledat v ní smysl a naplnění.

V neposlední řadě je také potřebná dokumentace případů a její zajištění v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů, administrativa.

Po přehledu konkrétních činností se další část práce bude zabývat ŠSP v českém školství. Jak z pohledu vzdělávacích možností, tak z pohledu uplatnění a nastavení podmínek pozice ŠSP na školách.

²⁹ BASLEROVÁ, 2015, str. 153

3. ŠKOLNÍ SPECIÁLNÍ PEDAGOG V ČESKÉM ŠKOLSTVÍ

Jak už o tom bylo výše zmíněno, pozice školního speciálního pedagoga je v našem školním vzdělávacím systému poměrně mladým a v mnoha ohledech nedoceněným oborem. Na následujících řádcích bude autorka psát o situaci v našem českém školství o otázce vzdělávání speciálních pedagogů. Jaké jsou možnosti a nabídky vzdělávání školních speciálních pedagogů. Dále pak, jaké mají uplatnění a za jakých podmínek je pozice ŠSP ve školách realizována.

3.1. NABÍDKA VZDĚLÁVÁNÍ

Vždy se musí jednat o magisterský druh studia. Zde jsou vybrány ty obory, které přímo souvisí s prací školního speciálního pedagoga. Ve většině případů se jedná o obory, po jejichž absolvování je možné pracovat ve školním poradenském pracovišti, ale i ve školském poradenském zařízení. Níže zmíněné obory lze studovat na státních vysokých školách.

Praha

Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra speciální pedagogiky

Navazující magisterské studium jednooborové:

Speciální pedagogika

Tento obor připravuje odborníky – speciální pedagogy s širokým společenským rozhledem zaměřeným na pedagogicko-psychologické disciplíny ve speciálně pedagogické činnosti na školách a v poradenských zařízeních na pozici speciálního pedagoga.

Logopedie

Obor připravuje odborníky v oboru logopedie a surdopedie pro vykonávání poradenské činnosti ve školách v rámci poradenského pracoviště i ve školských poradenských zařízeních na pozici logoped. Absolvent se uplatní při práci s osobami s narušenou komunikační schopností a se sluchovým postižením v rámci diagnostiky, poradenství, terapie a prevence.³⁰

³⁰ <https://pages.pedf.cuni.cz/ksppg/>

Olomouc

Univerzita Palackého Olomouc, Pedagogická fakulta, Ústav speciálněpedagogických studií

Speciální pedagogika – poradenství

Po absolvování tohoto programu je absolvent schopen provádět speciálně pedagogickou diagnostiku, navrhovat a konstruovat individuální plány, vést intervence a speciálně pedagogické poradenství a v neposlední řadě komunikovat a spolupracovat s rodiči žáků a pedagogy speciálních i běžných škol. Své místo mohou najít v rámci školního poradenského pracoviště, školského poradenského zařízení či poradenských zařízení systému sociální ochrany (sociální služby, pomáhající profese neziskových organizací).

Speciální pedagogika – dramaterapie

Díky této specializaci jsou absolventi schopni poskytovat kvalifikovanou pomoc v oblasti speciálně pedagogické péče a expresivní terapie se zvláštním důrazem na dramaterapii. Své vzdělání absolvent může uplatnit ve funkci pedagogického pracovníka, expresivně orientovaného terapeuta – dramaterapeuta, odborníka ve školním poradenském pracovišti, ve školském zařízení, školském zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče - střediska výchovné péče, dětské domovy, výchovné ústavy, dále v institutu náhradní rodinné výchovy, domech dětí a mládeže.

Logopedie

Studium je zaměřeno na pedagogicko-psychologické, speciálně pedagogické, medicínské, lingvistické a speciálně terapeutické disciplíny. Student získá specifické profesní kompetence v logopedii pro práci s osobami s narušenou komunikační schopností všech věkových kategorií a osob se sluchovým postižením. Mezi schopnosti absolventa patří poskytování diagnostických a poradenských služeb osobám s narušenou komunikační schopností či odchylkami a specifiky komunikace. Absolvent bude schopen individuální i skupinovou formou řešit problémy především v oblasti logopedie a surdopedie v roli logopeda a speciálního pedagoga.

Speciální pedagogiku lze studovat také v kombinaci Učitelství pro 1. stupeň ZŠ nebo Učitelství pro 2. stupeň ZŠ a středních škol.³¹

³¹ <https://uss.upol.cz/cs/pro-uchazece/garantovane-programy-obory/>

Ostrava

Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta

Speciální pedagogika

Studium tohoto oboru přináší znalost komunikačních technik, diagnostických a terapeutických metod, orientace v legislativních normách určené pro podporu osob se speciálními vzdělávacími potřebami. Uplatnění pak nacházejí absolventi v poradenských službách (školní poradenské pracoviště, školské poradenské zařízení) i v sociální sféře (pracovník rané péče) – školní speciální pedagog, speciální pedagog ve školském poradenském zařízení, speciální pedagog v diagnostických a výchovných ústavech, střediscích výchovné péče, dětských domovech.³²

České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta, Sekce pedagogických a psychologických programů

Speciální pedagogika

Studiem tohoto oboru si student prohloubí a sjednotí znalosti problematiky jednotlivých typů postižení a z nich vyplývajících speciálních potřeb. Orientace v oblasti speciálně pedagogické diagnostiky a schopnost vhodně zvolit a používat relevantní diagnostické nástroje, vyhodnotit získaná diagnostická data a na jejich základě zvolit adekvátní intervenční nástroje. Metodické vedení dalších odborníků (např. učitele, vychovatele, asistenty pedagoga), kteří se podílejí na péči a vzdělávání jedince se speciálními potřebami. Absolvent je způsobilý k poradenské péči o klienta a jeho rodinu. Je schopen tvořit návrhy podpůrných opatření, která je schopen samostatně realizovat a v případě potřeby metodicky vést učitele k jejich realizaci. Absolvent tohoto oboru může vykonávat profesi speciálního pedagoga ve všech typech škol a školských zařízeních, zařízeních k výkonu ústavní a ochranné výchovy, ve všech typech a stupních škol v rámci ŠPP.³³

³² <https://pdf.osu.cz/>

³³ www.pf.jcu.cz

Brno

Masarykova univerzita v Brně, Pedagogická fakulta, Katedra speciální a inkluzivní pedagogiky

Speciální pedagogika - jednooborové studium se specializací

Absolvent tohoto oboru najde uplatnění především v resortu školství na poradenských pozicích (školské poradenské zařízení a školní poradenské pracoviště), jako vyučující pak může působit i v mateřských školách.

Kvalifikace v tomto oboru dává možnost absolventům působit ve zdravotnictví (nelékařské profese), v resortu práce a sociálních věcí (sociální služby, sociálněprávní ochrana dětí a mladistvých) nebo v resortu spravedlnosti.

Speciální pedagogika se specializací:

- Specializace 1 - logopedie a surdopedie
- Specializace 2 - oftalmopedie
- Specializace 3 - poruchy chování
- Specializace 4 - mentální postižení a poruchy autistického spektra
- Specializace 5 - souběžné postižení více vadami

Logoped

Kvalifikace tohoto oboru umožňuje působení v resortu školství na poradenských pozicích ve speciálně pedagogických centrech i pedagogicko-psychologických poradnách, nebo jako speciální pedagogové na běžných základních či speciálních školách. V resortu práce a sociálních věcí, v zařízeních sociálních služeb můžete působit na pozici aktivizačních pracovníků. V oblast resortu zdravotnictví, ale v případě klinického logopeda je třeba splnění dalších požadavků a postgraduálního vzdělávání.

Speciální pedagogika pro učitele základních a středních škol

Absolventi se orientují v intervenčních a terapeutických přístupech. Jsou schopni provádět speciálně pedagogickou diagnostiku, plánovat, realizovat a reflektovat vlastní výuku. Uplatnění najdou na základních a středních školách nebo v intervenčních třídách střediska výchovné péče.³⁴

³⁴ <https://www.ped.muni.cz/>

Ke vzdělávání učitelů se vyjadřuje v Katalogu podpůrných opatření také prof. Michalík, který mluví o tom, že od 90. let existuje snaha zařadit do pregraduální přípravy pedagogických pracovníků otázky vzdělávání žáků se zdravotním postižením a postupně i se sociálním znevýhodněním. Fakulty nabízejí dvouoborová studia, kde jedním z oborů je právě speciální pedagogika. Celkově se však pedagogové při svém vzdělávání s disciplínou speciálně pedagogické péče setkávají jen v malém rozsahu. Pro přípravu na efektivní využívání podpůrných opatření není dostatek času. Málo příležitostí ke vzdělávání v rámci vysokoškolského vzdělávání se v oblasti speciálně pedagogické péče může doplnit dalším vzděláváním pedagogických pracovníků. V ČR existuje široká nabídka kurzů a programů. Dále také nutnost supervize, monitoringu, specializovaných sítí, workshopů, on – line podpory, ale i využití odborné pomoci ze strany speciálních pedagogů, kteří pracují na speciálních školách. To jsou oblasti, ve kterých je třeba, aby bylo lépe zapracováno pro zajištění odborné speciálně pedagogické péče.³⁵

3.2. ŠKOLNÍ SPECIÁLNÍ PEDAGOG NA ČESKÝCH ŠKOLÁCH

Už v přípravě na výzkum k diplomové práci, při vyhledávání kontaktů na speciální pedagogy, kteří pracují na běžných školách, se ukazovalo, že školní speciální pedagog není tak běžný člen pedagogické týmu jako tomu je například u asistenta pedagoga. Mít speciálního pedagoga v týmu školního poradenského pracoviště není povinné. Povinnost platí jen u metodika prevence a výchovného poradce. Ustanovení pracovní pozice ŠSP je plně v kompetenci ředitele školy. Bohužel však nejde o pedagogickou pozici, na jejíž zřízení by škola dostala navýšený rozpočet. Problém financování ŠSP je možné řešit prostřednictvím:

- rozvojového programu MŠMT
- v praxi i snížením nenárokových složek platu ostatním pedagogům školy

Ze získaných informací z Českého statistického úřadu bylo v roce 2018 registrováno v České republice 4,2 tisíce základních škol. 47 tisíc tříd navštěvovalo 941 tisíc žáků, které vzdělávalo 64,3 tisíc učitelů.³⁶ Statistické údaje odpovídající školnímu roku 2017/2018 vypovídají o tom, že v základních školách v tomto školním roce bylo 95 631 žáků se

³⁵ MICHALÍK, 2015, str. 18-19

³⁶ <https://www.czso.cz/csu/stoletistatistiky/ceske-skoly-v-cislech>

speciálními vzdělávacími potřebami.³⁷ Počet školních speciálních pedagogů se autorce v době psaní diplomové práce nepodařilo zjistit.

Následující kapitola seznámí s dokumentací, která se v rámci speciálně pedagogické péče vede a je podkladem při přiznávání i vyhodnocování účinnosti a potřebnosti podpůrných opatření.

³⁷ <https://www.czso.cz/csu/czso/skoly-a-skolska-zarizeni-skolni-rok-201718>
<https://www.czso.cz/documents/10180/61508174/2300421841.pdf/3c22a0b8-6ee9-419e-90bc-9ed7e5405a13?version=1.2>

4. DOKUMENTY DŮLEŽITÉ PRO PRÁCI ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA

Tato kapitola se bude věnovat konkrétním dokumentům, které musí školní speciální pedagog znát a při své práci používat. Jedná se o materiály, které jsou podkladem pro zajištění dobré a efektivní péče o daného žáka se speciálními vzdělávacími potřebami.

4.1. Vyhláška č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, která nahrazuje vyhlášku 73/2005 o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných

Žák s SVP je podle Školského zákona *osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření*.³⁸ Podpůrná opatření (PO) tak patří mezi základní oblast ŠSP. Pod pojmem podpůrné opatření se rozumí „*využití speciálních metod, postupů, forem a prostředků vzdělávání, kompenzačních, rehabilitačních a učebních pomůcek, speciálních učebnic a didaktických materiálů, zařazení předmětů speciálně pedagogické péče, poskytování pedagogicko-psychologických služeb, zajištění služeb asistenta pedagoga, snížení počtu žáků ve třídě nebo studijní skupině nebo jinou úpravu organizace vzdělávání zohledňující speciální vzdělávací potřeby žáka*“.³⁹ Vyhláška č. 27/2016 Sb. se věnuje konkrétním podpůrným opatřením, jejich zajištěním, podobám a také jejich financování. Mezi PO patří minimální úprava metod, organizace a hodnocení, individuální vzdělávací plán (IVP), pedagogická intervence, asistent pedagoga, tlumočnick českého znakového jazyka, přepisovatel pro neslyšící, působení dalších osob poskytujících podporu. Konkrétní a širší seznam PO se nacházejí v příloze č. 1 Vyhlášky 27/2016 Sb.⁴⁰

Každá speciální vzdělávací potřeba vycházející z postižení či znevýhodnění žáka, vyžaduje různou intenzitu poskytovaných PO. Jaký dopad má dané postižení či znevýhodnění na žáka, je východiskem pro rozdělení podpůrných opatření do jednotlivých stupňů podpory.

³⁸ Zákon č. 561/2004 Sb., § 16

³⁹ MICHALÍK, 2015, s. 28

⁴⁰ Vyhláška č. 27/2016 Sb., Hlava II., § 3 - § 9

1. stupeň

Tento stupeň podpory zajišťuje samotná škola. V tomto stupni má právě školní speciální pedagog své důležité místo. Společně s pedagogy může pomocí běžně dostupných metod, forem práce přispět k prevenci zhoršování školní úspěšnosti žáka. Na základě pozorování, rozboru prací, dlouhodobém hodnocení, znalosti sociálního zázemí, seznámení se s aktuálním zdravotním stavem či rodinnou situací žáka může ŠSP předejít větším vzdělávacím problémům. Ve spolupráci s pedagogem i dalšími pracovníky školního poradenského pracoviště dochází k úpravě zasedacího pořádku, délky vyučovací jednotky, přestávek mezi hodinami, plánování a organizace času využití času stráveného ve škole mimo vyučování, stanovení limitů pro práci žáka. Důraz na individuální práci se žákem, zaměřené na prevenci únavy a podporu motivace. Intervence v tomto stupni podpory je zaměřená na podporu školní úspěšnosti v rámci běžné výuky. Používání běžně dostupných učebnic, materiálů na procvičování učiva, přehledy učiva, vizuální materiály (časové, číselné osy). Lze také využít plán pedagogické podpory. Nově od 1. 2. 2021 spadá do PO 1. stupně také pedagogická intervence. Tento stupeň není finančně nárokový, PO 1. stupně jsou hrazena školou.

2. stupeň

Od tohoto stupně už je zapotřebí doporučení ŠPZ, na jehož základě školní speciální pedagog identifikuje potřebu podpůrných opatření, která se mají žákovi poskytnout. Jedná se hlavně o organizaci vzdělávání (zasedací pořádek, délka vyučovací hodiny, doba přímé práce v závislosti na využití zraku, sluchu, doba na hlasité a tiché čtení, psaní, čas ve škole mimo vyučování). Výuka je organizována většinu času společně s ostatními, v případě potřeby učitel věnuje část hodiny potřebám daného žáka. Používání didaktických či speciálně pedagogických pomůcek, které spadají mezi PO s normovanou finanční náročností.⁴¹ V tomto stupni podpory není možné upravovat výstupy. Možné je využít předmět speciálně pedagogické péče, který je realizován v rozsahu max. 1h týdně.

3. stupeň

Žák, kterému je přiznán 3. stupeň podpory vyžaduje již znatelné úprav v metodách a formách práce, v organizaci výuky a průběhu vzdělávání, v úpravách obsahu a v očekávaných výstupech vzdělávání a hodnocení žáka. Od třetího stupně je již možná

⁴¹ MICHALÍK, 2015, s. 41-42

personální podpora asistenta pedagoga v rozsahu 10 – 30 hod. týdně, dalšího pedagoga, speciálního pedagoga nebo školního psychologa na 0,5 úvazku. Předmět speciálně pedagogické péče je stanoven na max. 2 hod. týdně a v tomto stupni podpory je možné prodloužit délku vzdělávání žáka o 1 rok. Žáci jsou zpravidla vzdělávání podle IVP. V odůvodněných případech je zde redukován obsah učiva a u žáků s mentálním postižením možnost úprav výstupů na minimum. Vždy je kladen důraz na individuální přístup a zohledňování možností a schopností daného žáka.

4. stupeň

Vzdělávání v tomto stupni podpory vyžaduje významné úpravy v organizaci a průběhu vzdělávání. Žák s mentálním postižením je vzděláván podle RVP pro ZŠ speciální. Speciálně pedagogická péče je pravidelná a častější. Předmět speciálně pedagogické péče je v rozsahu 3 hod. týdně. Asistent pedagoga může být využit na 36 – 40 hodin týdně. Další pedagogický pracovník má úvazek na 0,5, stejně jako speciální pedagog či školní psycholog. Prodloužit délku vzdělávání je možné o dva roky.

5. stupeň

PO tohoto stupně jsou doporučována v případě, že charakter SVP žáka vyžaduje nejvyšší míru přizpůsobení organizace, průběhu a obsahu vzdělávání, podpory rozvoje schopností a dovedností žáka a kompenzace důsledků jeho zdravotního postižení. V praxi se s pátým stupněm setkáváme u žáků s nejtěžším stupněm zdravotního postižení, zpravidla spojeným se souběžným postižením více vadami. Pro péči je využíván asistent pedagoga a další pedagogický pracovník v rozsahu 1,0 úvazku, speciální pedagog nebo školní psycholog v rozsahu 0,5 úvazku. U žáků s SVP v 5. stupni podpory může být další pedagogický pracovník využíván pro vzdělávání v domácím prostředí. V otázce hodnocení je upřednostňování hodnocení slovní.

V přílohách vyhlášky je přehled podpůrných opatření, seznam kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic nebo speciálních učebních pomůcek. Dále také rozsah poskytovaného podpůrného opatření a formuláře pro Individuální vzdělávací plán (IVP), Zprávu školského poradenského zařízení a Doporučení školského poradenského zařízení (přílohy č. 1, 2, 3).

Problematice poradenského procesu se autorka věnovala ve své bakalářské práci, kde psala o cestě žáka poradenským procesem.⁴² Na základě rozhodnutí zákonného zástupce žáka se dítě dostává do poradenského procesu, a tím se stává středem zájmu v první řadě školského poradenského zařízení, kterým je PPP nebo SPC a dále je-li nutné i školního poradenského pracoviště přímo ve škole, kterou žák navštěvuje.

Na základě domluvy zákonného zástupce a školy, je právě škola prvním, kdo začíná řešit u žáka obtíže spojené se vzděláváním. V metodické zprávě k projektu Rozvoj a metodická podpora poradenských služeb mluví Kucharská o třístupňovém modelu péče. V prvním stupni má hlavní roli učitel, jako individualizovaná pomoc. Eviduje žákovy obtíže, hledá a vytváří materiály vhodné pro daného žáka, úzce spolupracuje s rodiči a hledá řešení a zlepšení žákových obtíží.⁴³ Pokud péče po 3-6 měsících nepřináší žádné pozitivní výsledky, na řadu může přijít Plán pedagogické podpory (PLPP).

4.2. Plán pedagogické podpory

Plán může zpracovávat škola v prvním stupni podpůrných opatření. Cílem tohoto opatření je podpořit žáka, u kterého se projevují mírné potíže ve vzdělávání. V plánu jsou popsány obtíže žáka, speciálně pedagogické potřeby, popis změn, které jsou nutné, dále metody, postupy vzdělávání a hodnocení žáka. Pokud nedojde ke zlepšení či ke změnám, školní poradenské pracoviště doporučí dítě na vyšetření do školského poradenského zařízení, které na základě vyšetření posílá škole doporučení o vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami⁴⁴ (příloha č. 4).

4.3. Doporučení pro vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole

Žák je komplexně vyšetřen školským poradenským zařízením. Dané poradenské zařízení vypracovává zprávu, které je určeno zákonným zástupcům a doporučení, které je předáno škole. Na základě toho doporučení pak škola vytvoří takové podmínky vzdělávání a speciálně pedagogické péče, které nejlépe naplní potřeby daného žáka.

Doporučení obsahuje základní informace o žákovi, souhrnné údaje k vyšetření a stanoveným PO. Důležitá je znalost identifikátorů znevýhodnění (příloha č. 5) podle kterých získáme informaci jaký druh postižení či znevýhodnění daný žák má. Dále

⁴² ADÁMKOVÁ, 2019, s. 21 - 24

⁴³ KUCHARSKÁ, 2014, s. 7

⁴⁴ Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných § 10

doporučení obsahuje závěry vyšetření podstatné pro vzdělávání a pobyt ve škole. V případě, že již dříve byl poskytován Plán pedagogické podpory, je zde vyhodnocení tohoto plánu. Doporučení dále nastavuje, jaká mají být aplikována PO, konkrétní postupy v kategoriích PO. Metody výuky, úpravy obsahů vzdělávání, požadavky na úpravu obsahů vzdělávání, forma vzdělávání, organizace výuky, požadavky na organizaci výuky ve škole, personální podpora ve škole, hodnocení žáka. Také pomůcky, které při vzdělávání bude žák potřebovat, jsou součástí tohoto dokumentu. Doporučení také řeší úpravu podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání. Všechny tyto informace, které školské poradenské zařízení sdělí škole, musí podepsat zákonný zástupce. Podpisem vyjadřuje informovaný souhlas, že s nastavenými podpůrnými opatřeními souhlasí.

V případě, že je v doporučení stanoveno vzdělávání podle IVP, musí škola tento plán pro žáka vytvořit.

4.4. IVP

Podpůrné opatření pro žáka s SVP. Závazný dokument pro naplnění speciálních vzdělávacích potřeb žáka, který vychází ze školního vzdělávacího programu a je součástí dokumentace žáka ve školní matrice. Obsahuje základní identifikační údaje o žákovi a pedagogických pracovnících podílejících se na vzdělávání daného žáka. Je zde uveden druh a stupeň podpůrného opatření, úpravy obsahu vzdělávání žáka, časové a obsahové rozvržení vzdělávání. Také úprava metod a formy výuky a hodnocení patří mezi důležité informace, které jsou součástí plánu, které má zajistit takové vzdělávání, které vychází z potřeb daného žáka. Tento plán vytváří škola, na jeho tvorbě se podílí všichni, kteří s daným žákem pracují.⁴⁵

Po teoretické části práce, která se věnovala základním oblastem práce ŠSP na běžné základní škole, následuje část praktická, která předkládá výsledky výzkumného dotazníkového šetření, které probíhalo mezi ŠSP na běžných základních školách po celé České republice.

⁴⁵ ADÁMKOVÁ, 2019, s. 23

5. VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

5.1 Výzkumný cíl

Hlavním cílem bylo zjistit jaké jsou důležité aspekty, které jsou spojené se začátkem samotné praxe školního speciálního pedagoga. Co potřebuje ŠSP vědět, znát v době, kdy konkrétně v běžné škole ve školním poradenském pracovišti začíná pracovat.

5.2. Výzkumné otázky

Co má vliv na práci ŠSP? (podmínky pro práci, s kým ŠSP spolupracuje, s kým pracuje)

Co je náplní práce ŠSP? (činnosti, které v rámci své práce ŠSP vykonává)

Co ke své práci ŠSP potřebuje? (znalosti, pomůcky, spolupracovníci, zázemí, prostředky)

Mění se vnímání role ŠSP na českých základních školách? (Jak je role ŠSP na škole přijímána, vnímána, využívána.)

5.3. Metodika výzkumu

Dotazník patří mezi nejrozšířenější pedagogickou výzkumnou techniku. Jeho podstatou je zjistit data o respondentovi, jeho názoru a postojů k problému. Jedná se o psaný soubor otázek. „Metodický nástroj výzkumu zjišťování informací o osobních znalostech, postojích k aktuální skutečnosti a hodnotových preferencích.“⁴⁶

5.4. Popis výzkumného vzorku a metody výzkumu

Výzkumu pro práci *Začínající speciální pedagog ve školním poradenském pracovišti* se zúčastnilo 100 respondentů. Mezi respondenty bylo 98 žen a 2 muži. Oslovení respondenti pracovali na běžné základní škole v roli školního speciálního pedagoga v rámci celé České republiky.

Dotazník obsahoval celkem 21 otázek, z nichž 6 otázek bylo otevřených, 5 uzavřených a 10 polouzavřených. Na začátku byla ještě položena otázka na pohlaví respondenta. V hlavičce dotazníku bylo popsáno, kdo je autorem dotazníku a k jakému účelu toto dotazníkové šetření má sloužit.

Dotazník byl vytvořen v elektronické podobě v programu Dokumenty Google. Odkaz na dotazník byl rozeslán na emailové adresy školních speciálních pedagogů do všech krajů

⁴⁶ SKUTIL, 2011, s. 80

České republiky. Rozesláno bylo 203 odkazů na konkrétní emailové adresy. Současně s tím byl dotazník umístěn na sociální síť ve skupině speciálních pedagogů. Počet speciálních pedagogů v této skupině byl kolem 4000, ne všech členů této skupiny se dotazník týkal. Dotazníky byly určeny jen pro školní speciální pedagogy pracující na běžných základních školách. Dotazník neobsahoval otázku na kraj v České republice, ve kterém respondenti pracují, dotazníkové šetření tak nedává výsledek o tom, z jakých míst České republiky respondenti byli.

Odpovědi vyplněných dotazníků se automaticky v daném programu ukládaly do podoby, která mohla být použita pro účely diplomové práce. Autorka diplomové práce získané informace zpracovala a dala do podoby pro lepší přehlednost a orientaci ve výsledcích výzkumu.

Na začátku dotazníku byly položeny otázky na délku praxe školního speciálního pedagoga, na dosažené vzdělání, které je pro realizování této praxe zapotřebí a také na předchozí zkušenosti z prostředí běžné základní školy. Další otázky směřovaly na současnou podobu práce školního speciálního pedagoga, na místo, kde pracuje, na lidi, s kterými pracuje. Závěrečná část dotazníku byla věnována otázkám, které měly naplnit cíl diplomové práce, který si autorka stanovila. Otázky směřovaly na konkrétní příklady dobré praxe, způsoby a metody práce. Nástroje a podmínky pro dobrou praxi.

5.5. Výsledky výzkumu

Výzkumu se zúčastnilo celkem 100 respondentů. Z toho bylo 98 žen a 2 muži. Výsledky výzkumu jsou prezentovány pomocí tabulek s četnostmi odpovědí a grafů.

Tabulka 1: Rozložení pohlaví respondentů, kteří se výzkumu účastnili.

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
žena	98	98 %
muž	2	2 %
Celkem Σ	100	100 %

Osloveni byli školní speciální pedagogové po celé České republice bez ohledu na pohlaví. Z výzkumu vyplývá, že dotazníkového šetření se více zúčastnily ženy.

Otázka č. 1: Jak dlouho pracujete jako školní speciální pedagog?

Tabulka 2: **Délka zkušeností s prací školního speciálního pedagoga.**

Odpověď (roky)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
1	18	18 %
2	15	15 %
3	12	12 %
4	14	14 %
5	9	9 %
6	1	1 %
7	3	3 %
8	2	2 %
10	6	6 %
13	2	2 %
14	2	2 %
15	3	3 %
20	1	1 %
21	1	1 %
25	3	3 %
26	1	1 %
27	1	1 %
29	1	1 %
30	2	2 %
33	1	1 %
bez odpovědi	2	2 %
Celkem Σ	100	100 %

Z tabulky číslo 2 vyplývá, že 68 % respondentů má zkušenost s prací ŠSP 1 – 5 let, 12 % do deseti let a 20 % respondentů 10 – 33 let zkušeností. Nejvíce respondentů má tedy zkušenost s prací ŠSP v době, kdy vychází v platnost Vyhláška 27/2016 o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Většina zkušeností, tak koresponduje s aktuální podobou speciálně pedagogické péče ve školách.

Otázka č. 2: Pracoval/a jste někdy jako asistent pedagoga?

Tabulka 3: **Zkušenost s prací asistenta pedagoga**

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	30	30 %
Ne	70	70 %
Celkem Σ	100	100 %

Výzkum hledal odpovědi na otázky, které by ukázaly, co všechno může pomoci ŠSP v jeho praxi na začátku jeho působení. Jednou z oblastí zkušeností je role asistenta pedagoga. Dotazníkové šetření ukázalo, že 30 % dotázaných má s rolí asistenta pedagoga osobní zkušenost. Jak tato zkušenost může ovlivnit jeho práci, o tom je pojednáváno níže.

Otázka č. 3: Jak dlouho jste pracoval/a jako asistent pedagoga?

Tabulka 4: **Délka zkušenosti s rolí asistenta pedagoga.**

Odpověď (roky)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
1	10	33 %
2	3	10 %
3	5	17 %
4	2	7 %
5	1	3 %
8	4	13 %
10	1	3 %
bez odpovědi	4	13 %
Celkem Σ	30	100 %

Tabulka 4 ukazuje, že zkušenost ŠSP jako asistent pedagoga trvala nejčastěji 1 rok. Nejdéle ŠSP jako asistent pedagoga pracoval 10 let.

Otázka č. 4: Pokud jste pracoval/a jako asistent pedagoga, vnímáte tuto zkušenost jako pozitivní přínos pro současnou práci speciálního pedagoga? Pokud ano, tak v čem?

Tabulka 5: **Přínos zkušeností z role asistenta pedagoga**

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano, velice přínosné	22	73 %
Ano, částečně přínosné	8	27 %
Ne, nevnímám to jako přínosné.	0	0 %
Celkem Σ	30	100 %

Z hodnot uvedených v tabulce č. 5 vyplývá, že zkušenost asistenta pedagoga může být přínosná velice, ale i jen částečně pro roli školního speciálního pedagoga. Přínos vidí v tom, že je dobré vidět žáka při práci přímo v hodině a zároveň nahlédnout do hodin několika pedagogů a vidět různé styly výuky, hlavně v souvislosti s doporučenými metodami práce vyplývající z doporučení ŠPZ. Dále jako přínosné vidí seznámení se s chodem školy s ohledem na integrované žáky a možnost vidět práci speciálního pedagoga. V roli asistenta spolupracovat se ŠSP a získávat osobní zkušenosti. Získání přehledu o tom, co je v jednotlivých třídách probíráno za učivo, je velmi pozitivně vnímáno a připisováno k základnímu přehledu ŠSP. Také lepší představa o roli asistenta i učitele. Oba pohledy na danou situaci, na daného žáka. Pohled na danou situaci očima asistenta a očima učitele. Lepší chápání role asistenta a pochopení možností, jaké ve své roli vůči žákovi, učitelovi AP má. Na základě osobní zkušenosti dokáže ŠSP efektivněji nastavovat PO a pomáhat žákům. Konkrétní zkušenost s tím, co speciální pedagog navrhuje, co doporučení poradenského zařízení obsahuje a do jaké míry jsou jednotlivá opatření reálná, dosažitelná a v praxi realizovatelná. Zda jsou navrhované způsoby práce a vzdělávání ve skutečnosti dobře realizována a jestli vůbec realizovat jdou. Zkušenost asistenta pedagoga vede k lepší schopnosti metodicky vést tým AP, zkušenosti AP předat a přesvědčit všechny zúčastněné vzdělávání o tom, že stanovená opatření jsou efektivní a potřebná. Uvědomění si také podpory v budování vztahů AP s učitelem. Na základě dobré spolupráce vzniká i efektivní podpora pro žáka. AP je součástí třídy po velkou část dne, je tedy svědkem průběhu a „detailů“ dění ve třídě, které jsou mnohdy potřebné pro správné stanovení podpory a pomoci. AP má mnohem více intenzivnější možnost cílené speciálně pedagogické péče. V roli AP člověk blíže pozná konkrétní postižení a lépe pronikne do celkové problematiky.

Toho by měl ŠSP využít a v rámci metodického vedení a spolupráce se vzájemně obohatit o poznatky a návrhy nejlepší možné péče o daného žáka.

Pro ŠSP je důležité vidět, co dokáže AP, jaké požadavky má učitel a jaké představy o vzdělání mají rodiče. V neposlední řadě musí vidět hlavně samotného žáka, od kterého se očekává, že tyto požadavky bude splňovat. V roli ŠSP vidím právě koordinátora všech těchto představ, stran a návrhů a jeho schopnost vytvořit, co nejlepší podmínky pro daného žáka. AP má na rozdíl od ŠSP možnost také lépe poznat kolektiv, ve kterém se žák s SVP nachází. Vidí každodenní práci s kolektivem, jak je žák s SVP v kolektivu přijímán, zda se daří zapojení do kolektivu, jak funguje v jednotlivých předmětech, u jednotlivých učitelů. Na základě pozorování může vidět, co se daří, co se v rámci začleňování nedaří. Jako AP se může naučit vidět důležité momenty pro správně začlenění nebo naopak nezačlenění do kolektivu a při práci ŠSP toho využít v rámci preventivních programů pro třídní kolektivy. AP má více času vyzkoušet pomůcky a metody práce s daným žákem v reálném čase a v reálném prostředí třídy. Všechny tyto poznatky je dobré, aby speciální pedagog od AP přijímal a na jejich základě vyhodnocoval naplňování stanovených podpůrných opatření.

Otázka č. 5.: Jaké vzdělání máte dokončené? Připravilo Vás dobře studium po teoretické i praktické stránce?

Tabulka 6: **Dosažené vzdělání ŠSP**

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Speciální pedagogika	65	65 %
Speciální pedagogika pro učitele	4	4 %
Psychologie + speciální pedagogika	2	2 %
Učitelství pro 1. stupeň + speciální pedagogika	6	6 %
Učitelství pro 2. stupeň český jazyk, dějepis + rozšířené studium speciální pedagogiky	1	1 %
Učitelství pro ZŠ a SŠ + speciální pedagogika	3	3 %
Speciální pedagogika – poradenství	3	3 %
Speciální pedagogika – logopedie, somatopedie	1	1 %
Speciální pedagogika - diagnostika a poradenství	1	1 %
Speciální pedagogika – rehabilitační činnost a management ve speciálních zařízeních	2	2 %

Speciální pedagogika – logopedie, surdopedie	1	1 %
Speciální pedagogika – andragogika, poradenství	1	1 %
Speciální pedagogika – etopedie, psychopedie	2	2 %
Integrované studium speciální pedagogiky	2	2 %
Speciální pedagogika – hudební výchova	1	1 %
Speciální pedagogika – psychopedie	2	2 %
Učitelství pro školy pro děti a mládež se speciálními potřebami	1	1 %
Speciální pedagogika pro mládež vyžadující zvláštní péči	1	1 %
Celoživotní vzdělávání v oboru speciální pedagogika	1	1 %
Celkem Σ	100	100 %

Tabulka 6 dává přehled o vzdělání, kterým ŠSP prošli. V základu všichni absolvovali speciální pedagogiku. 65% obecnou speciální pedagogiku, další pak v kombinaci s učitelstvím nebo psychologii. Studium respondentů bylo také zaměřeno na konkrétní pedie (surdopedie, logopedie, psychopedie, etopedie). Všichni absolvovali magisterský stupeň vysokoškolského vzdělání.

K otázce na vzdělání patřilo i doplnění, jak dobře je studium připravilo na výkon práce ŠSP. Po teoretické stránce byli dobře připraveni, praktická stránka studia byla v mnoha případech horší. Praktické věci se naučily až při vlastní práci v dané škole. Jedna z odpovědí také byla, že jako speciální pedagog se daný respondent vypracoval sám a mnoho ze své práce vnímá jako své know-how. Také odpovědi těch, kteří pracují v pozici školního speciálního pedagoga už více jak 25 let, zněla spíše záporně, neboť podoba speciálně pedagogického vzdělávání vypadá velmi odlišně, než před 20 či 30 lety.

Po praktické stránce vnímají nepřipravenost ve schopnosti umět dělat konkrétní věci, které ŠSP ve své práci dělá. Např. napsat IVP, vedení matriky nebo orientace v identifikátorech znevýhodnění. Tento jen malý výčet konkrétních aktivit ŠSP poukazuje na nutnost praxe, která je při studiu umožněna, ale ne v dostatečné míře. Vedle teorie by byla kladně hodnocena nabídka podrobnějšího řešení vzorových doporučení, kazuistik, problematiky vedení týmu, práce s třídou v případě sociálních obtíží či téma komunikace. Kladně ohledně praxe hodnotí respondent, který při studiu v daném prostředí pracoval

a získané zkušenosti současně propojoval s praxí. Mnoho odpovědí také vyznělo ve prospěch vlastní iniciativy a ochoty se dále rozvíjet a v této problematice nadále vzdělávat. Vzděláním dostali základ, na kterém je stále třeba pracovat, dovzdělávat se a získávat zkušenosti v konkrétní praxi, kterou daný ŠSP vykonává na různých školách.

Otázka č. 6: Prošel/a jste během vzdělávání přípravou v komunikaci s rodiči či řešení konfliktních situací? (Pokud ano, tak jakým způsobem.)

Tabulka 7: Příprava v komunikaci s rodiči či řešení konfliktních situací.

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	26	26 %
Ne	74	74 %
Celkem Σ	100	100 %

26 % dotázaných prošlo přípravou v rámci různě namodelovaných situací. Co by dělali, kdyby se dostali do určité situace. Návčik rozhovorů rodiče s poradenským pracovníkem, vzájemná reflexe, sebereflexe a reflexe přednášejícího. Také krátký výcvik v psychoterapii a psychologii pomohl k přípravě na řešení konfliktu. Více než v rámci magisterského studia se s touto přípravou setkali v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, absolvováním kurzů pro rozvoj schopností komunikovat, kurzu asertivity, kurzu vyhoření, rodinné terapie, případové konference či odborné poradenství. Za velmi přínosné považují setkávání se s dalšími kolegy a sdílení daných problémů a konfliktů. Vcelku se všichni respondenti shodli, že nejvíce zkušeností s problematikou konfliktů získali vlastní praxí. Vždy je třeba dobře znát specifika dítěte, konkrétně popsat problémové oblasti, situace, ve kterých si není jisté a potřebuje podpořit. Vědět, jaké možnosti podpory může nabídnout škola, jak specifikovat požadavky na rodinu, včetně možnosti kontroly, a tak částečně konfliktním situacím předcházet.

Otázka č. 7: Jak velká je škola, ve které pracujete jako školní speciální pedagog?

Počet učitelů. Počet žáků.

Tabulka 8: **Velikost školy – počet učitelů, s kterými ŠSP spolupracuje.**

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
do 10 učitelů	4	4 %
11 - 50 učitelů	71	71 %
51 - 100	23	23 %
bez odpovědi	2	2 %
Celkem Σ	100	100 %

Z dané tabulky 8 vyplývá, že 23 % respondentů pracuje na škole, kde má možnost spolupracovat až se 100 učiteli. V 71 % odpovědí respondenti pracují v kolektivu do 50 učitelů a jen 4 % respondentů pracují v malém kolektivu do 10 učitelů.

Tabulka 9: **Velikost školy – počet žáků, kteří navštěvují školu, kde ŠSP působí.**

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
do 100 žáků	4	4 %
101 - 500 žáků	51	51 %
501 - 1000 žáků	41	41 %
více než 1000 žáků	2	2 %
bez odpovědi	2	2 %
Celkem Σ	100	100 %

Tabulka 9 ukazuje na počet žáků ve školách, kde ŠSP působí. Otázka směřovala k zjištění, na jak velkých školách ŠSP pracují. Šetření ukazuje, že 4 % respondentů pracuje na menších školách do 100 žáků. 51 % dotázaných působí na škole, kde je do 500 žáků. 41 % respondentů pracuje na škole, kterou navštěvuje až 1000 žáků. Nad 1000 žáků je u zbylých 2 % dotázaných.

Otázka č. 8: Jaký je podle Vás hlavní význam funkce speciálního pedagoga na škole?

- navázání osobního vztahu a jeho podpora stejně jako podpora rodičů dítěte a samozřejmě učitelů
- práce s poradnami, SPC, práce a konzultace s rodiči
- práce s dětmi – rozhovory, podpora, pedagogické a speciálně pedagogické intervence, práce s nadanými

- podpora dětí ze sociálně slabých rodin a dětí ohrožených neúspěchem
- práce s učiteli a s asistenty pedagoga
- péče o žáky s PO a vyhledávání žáků ohrožených školním neúspěchem
- přímá práce se žáky s SVP (nápravy), depistáže, konzultace s rodiči a kolegy
- pomocná ruka pro děti, rodiče a učitele
- usnadnit začlenění dětí s nějakou nevýhodou, podpora pro rodiče, jak s dětmi pracovat
- věnuje se dětem s postižením v učení a chování, dětem nadaným
- konzultace s učiteli, jak s žáky pracovat
- komunikace s PPP a SPC
- raná pomoc dětem už v 1. třídě
- péče o žáky s SVP
- metodická podpora pedagogům
- vedení AP
- reedukace, podpora motivace
- kupovat pomůcky
- prostředek a komunikátor mezi učitelem, rodičem a žákem
- administrativní funkce
- včasné podchycení žáků s SVP, intenzivní práce s nimi
- předmět PSPP
- najít správný směr pro vzdělávání žáků s SVP
- socializační a inkluzivní činnost-samotná poradenská činnost, odborná podpora žáků s SVP, péče pro krátkodobá či dlouhodobá podpůrná opatření
- informuje všechny, kteří se podílejí na vzdělávání žáka s SVP
- práce na odpovídajících vztazích mezi intaktními žáky a žáky s SVP
- podpora rozvoje všech oslabených funkcí a dosažení nejvyššího stupně socializace
- předběžná diagnostika před odesláním k dalším odborníkům
- procvičování a upevňování učiva
- informování o nových metodách a formách a jejich implementace do výuky
- intervenční programy
- dohled nad doporučeními a plněním PO
- vedení dokumentace
- významný člen týmu ŠPP

- nabídka neučitelského pohledu
- působení při řešení konfliktních situací
- psychická podpora
- podpořit potřeby žáků a pomáhat učitelům k pochopení jejich potřeb, hledat kompromisy mezi teorií a skutečností
-

Otázka č. 9: Máte zkušenost s prací speciálního pedagoga jen v prostředí běžné základní školy? Pokud ne, tak z jakého jiného prostředí?

Tabulka 10: Zkušenost s prací ŠSP jen v prostředí školy.

Odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	66	66 %
Ne	34	34 %
Celkem Σ	100	100 %

Tabulka 11: Zkušenosti ŠSP z různých pracovních prostředí.

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Speciální MŠ, ZŠ	6	18 %
ZŠ praktická	3	9 %
Učitelka ve speciální třídě	1	3 %
Dětský domov	2	6 %
Zvláštní škola, ÚSP pro chlapce	1	3 %
Organizace pro osoby s MR	1	3 %
PPP	5	15 %
SPC	1	3 %
Dětský diagnostický ústav	1	3 %
Slezská univerzita v Opavě	1	3 %
Preventivní programy pro mládež, tábory pro děti s poruchami chování (neziskové organizace)	1	3 %
Dětský domov se školou	1	3 %
Stacionář pro osoby s kombinovaným postižením	1	3 %
Denní stacionář pro lidi s mentálním postižením a lidi s PAS	1	3 %

Dětské centrum	1	3 %
MŠ	1	3 %
Ve zdravotnictví	1	3 %
Jedličkův ústav v Praze	1	3 %
Bez odpovědi	4	12 %
Celkem Σ	34	100 %

Tabulka 11 předkládá vzorek zkušeností a prostředí, ve kterých ŠSP získávali své zkušenosti. Pozice psychoterapeuta, učitele na ZŠP, pracovníka v PPP, etopeda, pedagoga volného času, učitelky v MŠ, asistenta pedagoga, vychovatelky v domově mládeže, vychovatelky ve školní družině, pracovníka v logopedické klinice, učitelky na 1. stupni ZŠ, pracovníka v dětském domově, speciálního pedagoga v denním stacionáři, terénního pracovníka pro děti s postižením, logopeda, speciálního pedagoga ve zdravotnictví, pedagoga v přípravném ročníku, táborevého vedoucí nebo také chůvy. Celá řada různých možností a oblastí, ze kterých lze zkušenosti v přímé praxi ŠSP využít.

Otázka č. 10: Na začátku své praxe speciálního pedagoga jste ve škole pracoval/a na plný úvazek / na částečný úvazek?

Tabulka 12: Výše úvazku ŠSP na začátku praxe.

Odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost
Plný úvazek	46	46 %
Částečný úvazek	54	54 %
Celkem Σ	100	100 %

Získaná data v tabulce 12 ukazují mírnou převahu částečného úvazku nad plným úvazkem,

Tabulka 13: Částečný úvazek – počet hodin.

Odpovědi (hodiny)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
2	2	4 %
4	2	4 %
5	3	6 %
6	2	4 %
8	5	9 %
10	3	6 %

11	2	4 %
12	1	2 %
13	1	2 %
16	2	4 %
20	25	46 %
25	1	2 %
27	1	2 %
30	1	2 %
32	1	2 %
Bez stanovených hodin, odměna 2krát ročně, předem není dána výše ani podmínky přidělení.	1	2 %
bez odpovědi	1	2 %
Celkem Σ	54	100 %

Tabulka 13 poukazuje na nejednotnost poskytování speciálně pedagogické péče na běžných základních školách, co se týče počtu hodin, které má ŠSP v rámci svého úvazku naplňovat. Každá škola má různý počet hodin stanovený pro práci ŠSP.

Otázka č. 11: V současné době pracujete ve škole: na plný úvazek/ na částečný úvazek.

Tabulka 14: **Úvazek ŠSP po několika letech praxe.**

Odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Plný úvazek	52	52 %
Částečný úvazek	45	45 %
Bez odpovědi	3	3 %
Celkem Σ	100	100 %

Hodnotami v tabulce 12 a porovnáním hodnot v tabulce 14 se ukazuje, že po nějakém čase na škole se úvazek ŠSP zvyšuje. Po několikaleté praxi převažuje plný úvazek nad částečným úvazkem. Nemůžeme však tvrdit, že s délkou praxe na konkrétní škole se i úvazek zvyšuje. Nepředkládáme k tomu výpočty a data, která by nám toto tvrzení potvrdila.

Otázka č. 12: Kolik žáků máte ve své péči?

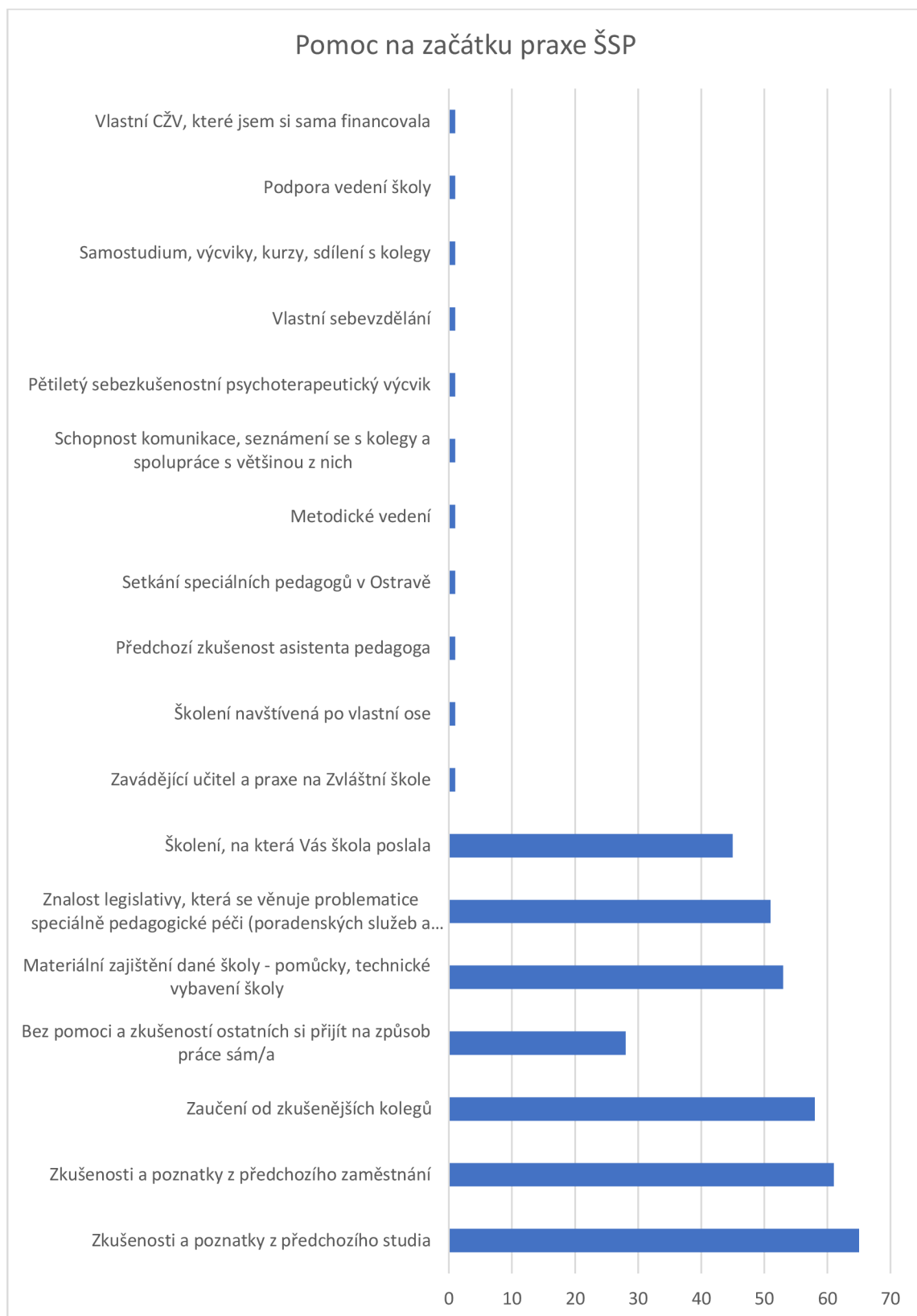
Tabulka 15: Počet žáků v péči ŠSP.

Odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
do 10 žáků	9	9 %
do 20 žáků	21	21 %
do 50 žáků	47	47 %
do 100 žáků	9	9 %
do 200 žáků	7	7 %
bez odpovědi	7	7 %
Celkem Σ	100	100 %

Tabulka 15 obsahuje data, která vypovídají o počtu žáků, kterým se ŠSP při své práci věnuje. Jedná se o počet žáků se SVP. 47 % respondentů má ve své péči do 50 žáků. Počtu do 20 žáků se věnuje 21 % respondentů. 9 % má ve své péči do 10 žáků. 16 % dotázaných má ve své péči 100 – 200 žáků.

Otázka č. 13: Když jste začínal/a, jako speciální pedagog na běžné základní škole, pomohlo Vám:

Graf 1: Pomoc na začátku praxe ŠSP.

Z nabízených možností byly nejvíce zastoupeny zkušenosti z předchozího studia nebo předchozího zaměstnání, zaučení zkušenějším kolegou, materiální zajištění dané školy, ale také znalost legislativy a školení v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. 28 % dotázaných také zaškrtno odpověď, kdy bez pomoci a zkušeností ostatních si na způsob práce přišli sami. U odpovědí o zkušenostech z předchozího zaměstnání zde zmiňovali pozice psychoterapeuta, učitele na ZŠP, pracovníka v PPP, etopeda, pedagoga volného času, učitelky v MŠ, asistenta pedagoga, vychovatelky v domově mládeže, vychovatelky ve školní družině, pracovníka v logopedické klinice, učitelky na 1. stupni ZŠ, pracovníka v dětském domově, speciálního pedagoga v denním stacionáři, terénního pracovníka pro děti s postižením, logopeda, speciálního pedagoga ve zdravotnictví, pedagoga v přípravném ročníku, táborového vedoucí nebo také chůvy. Mnoho různých zkušeností z mnoha prostředí. Vždy, ale byl každý v takovém prostředí, kde bylo třeba komunikovat a s tím souvisela i další otázka.

Otázka č. 14: S kým je třeba na začátku nejvíce komunikovat, aby speciálně pedagogická péče byla efektivní a účinná pro daného žáka? Je možné zaškrtnout více variant.

Graf 2: S kým komunikovat při práci ŠSP.

Graf 2 nám ukazuje, že nejvíce odpovědí bylo u třídního učitele, pak rodiče a samotného žáka, který vyžaduje speciálně pedagogickou péči. Z grafu však vyplývá, že by ŠSP měl komunikovat se všemi, kteří se na výchově, vzdělání a péči žáka podílejí.

Žák, protože on sám musí chtít a vědět, co a proč je potřeba dosáhnout nějaké změny, nějakého zlepšení. Žák, který o podporu nestojí, potřebuje vědět, proč by měl podporu chtít a využívat. Na základě motivace a individuálního přístupu v něm probudit pozitivní vztah k nabízené pomoci. Aby neměl obavy z toho, co mu je nabízeno, aby se zbavil pocitu neúspěchu či selhávání, aby nerezignoval na vzdělání, když vidí, že se mu nedaří. Je dobré daného žáka osobně poznat a vysvětlit mu, proč potřebuje opatření, která jsou mu nabízena. Na základě rozhovoru s daným žákem můžeme zjistit, kde je problém, jak se cítí, co by potřeboval, snaha o navázání kontaktu a důvěry. Ubezpečení, že tím, že potřebuje nějaké podpůrné opatření není méněcenný, hloupý nebo vyloučený.

Komunikace s rodičem, aby byli seznámeni s danou situací, která vyplývá z potřeb jejich dítěte. Nutné je, je nejen informovat, ale zároveň do péče zapojit. Vzájemná spolupráce školy a rodiny je dobrým předpokladem pro dobrou a úspěšnou péči o žáka. Nestačí se dítěti věnovat jen ve škole, dobrá je i domácí péče v oblasti vzdělávání a škola by měla být tím, kdo rodičům poradí, jak s dítětem doma pracovat. Vzájemná důvěra, podpora a společné hledání cesty, jak pomoci žákovi na jeho cestě životem by mělo být základem při poskytování speciálně pedagogické péče. Při komunikaci s rodiči může speciální pedagog narazit na nezáměr či nespolupráci rodičů v závislosti na sociálně patologické jevy, které se v dané rodině mohou objevovat. Také idealizování vlastního dítěte ze strany rodičů může vést k nepochopení a špatné komunikaci obou stran. Nebo nepřipouštění si závažnosti postižení svého dítěte vede k tomu, že rodič klade na dítě velké nároky a nechce připustit, že by se s ním mělo pracovat jiným způsobem než s ostatními žáky. S empatií se dá jednat se všemi rodiči. Rodiče často nevědí, jak s dítětem pracovat, někdy ani nevědí, že má dítě problém nebo naopak si jeho problémy vyčítají a myslí si, že je to jejich chyba. Speciální pedagog by tak měl být ten, který rodiče dobře informuje o tom, co jejich dítě potřebuje a proč je třeba mu cestou speciálně pedagogické péče pomoci. Rodič musí chápat, proč je to pro dítě vhodné a jak je dobré, aby spolupracovali.

U komunikace s třídním učitelem a ostatními učiteli, je třeba vidět jejich práci v hodině a na základě toho stanovit, zda není žák přetěžován, zda používá potřebné pomůcky, zda jsou naplňovány jeho potřeby. Vzájemná diskuze ŠSP a učitele může vést k nalezení toho, co daný žák opravdu potřebuje. Důležité je, aby učitelé pochopili, že ŠSP není ten, kdo by chtěl jejich práci kontrolovat, je potřeba, aby ho brali jako kolegu a spolupracovníka, kterému jde o naplnění potřeb žáka, k němuž může dojít jen vzájemnou spoluprací všech, kteří se na vzdělávání žáka ve škole podílejí. Učitel je ten, který ví, jak se danému žákovi daří v učení, co je třeba trénovat, co je třeba zlepšit, kde najít jinou cestu pro

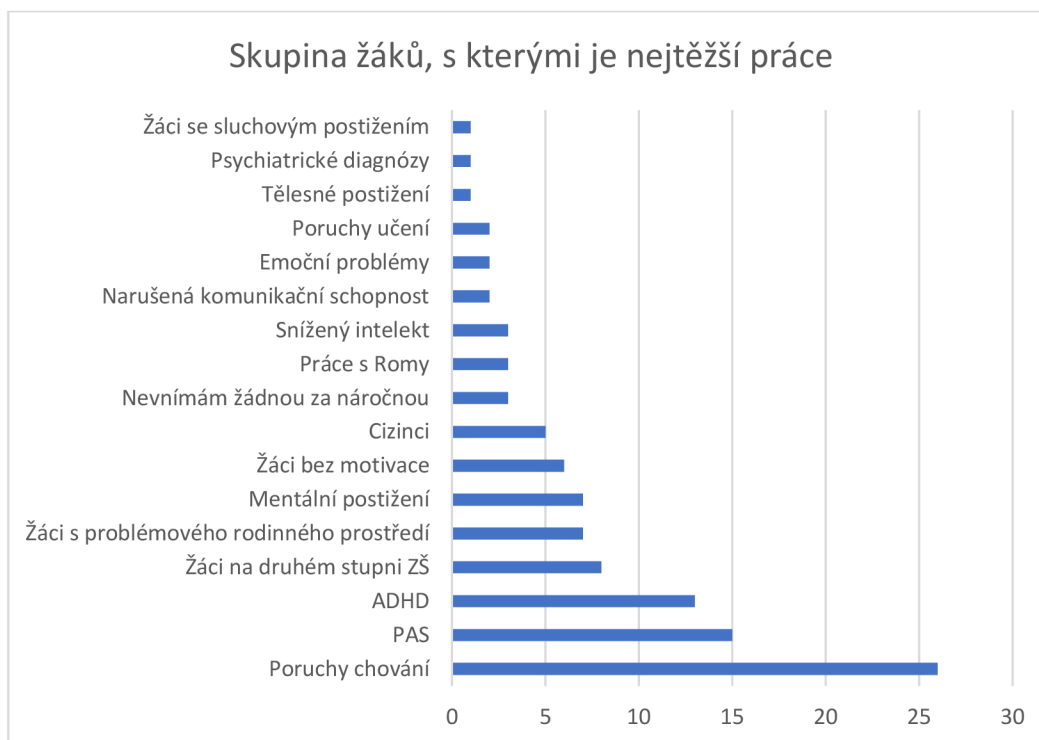
osvojení si daného učiva. Ze zkušeností respondentů vyplývá, že je lepší komunikace učitel - speciální pedagog na prvním stupni ZŠ. Na druhém stupni je ŠSP vnímán jako rušitel, jako ten, kdo vyžaduje po učiteli nemožné a pro žáka přehnané úlevy. Na ŠSP je, aby dokázal učitelům představit speciálně pedagogickou péči jako pomoc při jejich práci a hledat společnou řeč v otázkách metod práce a stylu vzdělávání žáků s různými druhy speciálních potřeb. Vždy záleží na osobnosti daného učitele a jeho ochotě ke spolupráci. Bez úprav metod a organizace práce může žák selhávat a je na učiteli, jestli bude ochoten pro tohoto žáka zajistit změnu, která by mu pomohla. Přináší to však přípravu speciálních materiálů či pomůcek, které vyžadují více času. Ne vždy jsou ochotni akceptovat stupeň vývoje žáka a jeho možnosti. I přes všechny tyto ne příliš pozitivní poznámky, se většina respondentů vyjádřilo o dobré spolupráci s učiteli.

Mezi dalšími, se kterými je dobré komunikovat, je metodik prevence, výchovný poradce a v neposlední řadě také samotní spolužáci daného žáka. S metodikem prevence v případě vážných výchovných problémů, ten je schopen pomoci v případě prevence sociálně patologických jevů stejně jako výchovný poradce, který by měl znát problematiku všech žáků s SVP na škole.

V případě komunikace se spolužáky je třeba jim vysvětlit, proč jejich spolužák má při vzdělávání úpravy či pomoc jiného pedagogické pracovníka. Je třeba s nimi o tom mluvit a hledat s nimi cestu, jak daného žáka přijmout mezi sebe. Musí pochopit, proč někdo má jiné podmínky než oni. Proč i když je jiný, tak patří mezi nás. To je často důležitým tématem pro prevenci v třídním kolektivu. Práce s kolektivem a jeho přijetím žáka se SVP. Pokud má dítě problém, málokdy se týká jen školy. Je třeba problém podchytit ve všech oblastech a komunikovat se všemi, kdo se na vzdělávání a výchově žáka s SVP podílejí.

Otázka č. 15.: S jakou skupinou žáků se SVP hodnotíte práci jako nejtěžší?

Graf 3: Skupina žáků, s kterými je nejtěžší práce.

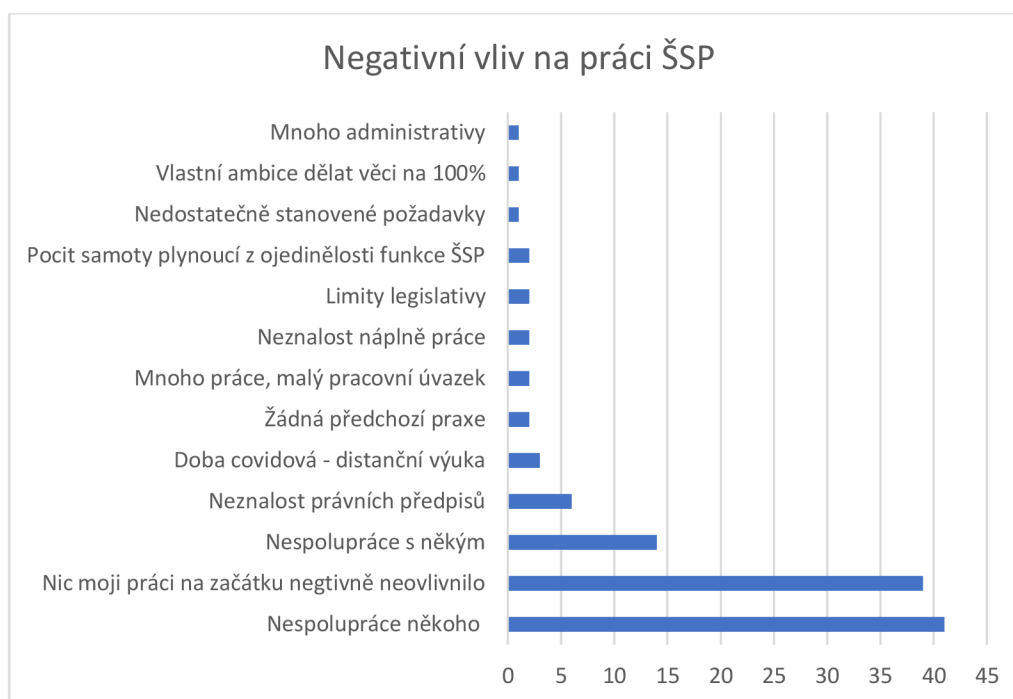

Graf 3 nám jednoznačně ukazuje, že nejtěžší práce je se žáky s poruchami chování, dále se žáky s PAS a ADHD. Významnou skupinou v odpovědích respondentů se obecně stala skupina žáků na 2. stupni ZŠ, žáci z problémového nebo nepodnětného rodinného prostředí a žáků bez motivace. Menší procento respondentů zmínilo problematiku sociálního znevýhodnění, OMJ, oslabený intelekt. Část také odpověděla, že nelze specifikovat. Každé dítě je jiné. Nejtěžší bývá navázání kontaktu s dítětem, zaujmout ho a docílit, aby se na činnost se speciálním pedagogem těšilo a nebralo jí jako „nutné zlo“. Z dotazníkového šetření také vyplývá, že pro učitele se v poslední době jeví jako nejtěžší práce se žáky s hraničním intelektem – vymezování minimálního učiva, učení se novým metodám práce. Většina učitelů s tím nemá zkušenosti ani přiměřené vzdělání.

Otázka č. 16: Co na začátku negativně ovlivnilo Vaši práci?

V hledání důležitých momentů pro praxi začínajícího školního speciálního pedagoga autorku zajímalo, zda je něco, co může negativně ovlivnit začátek praxe ŠSP. Odpovědi mají přinést informace o tom, na co si dát pozor, čeho se vyvarovat.

Graf 4: Negativní vlivy na práci ŠSP

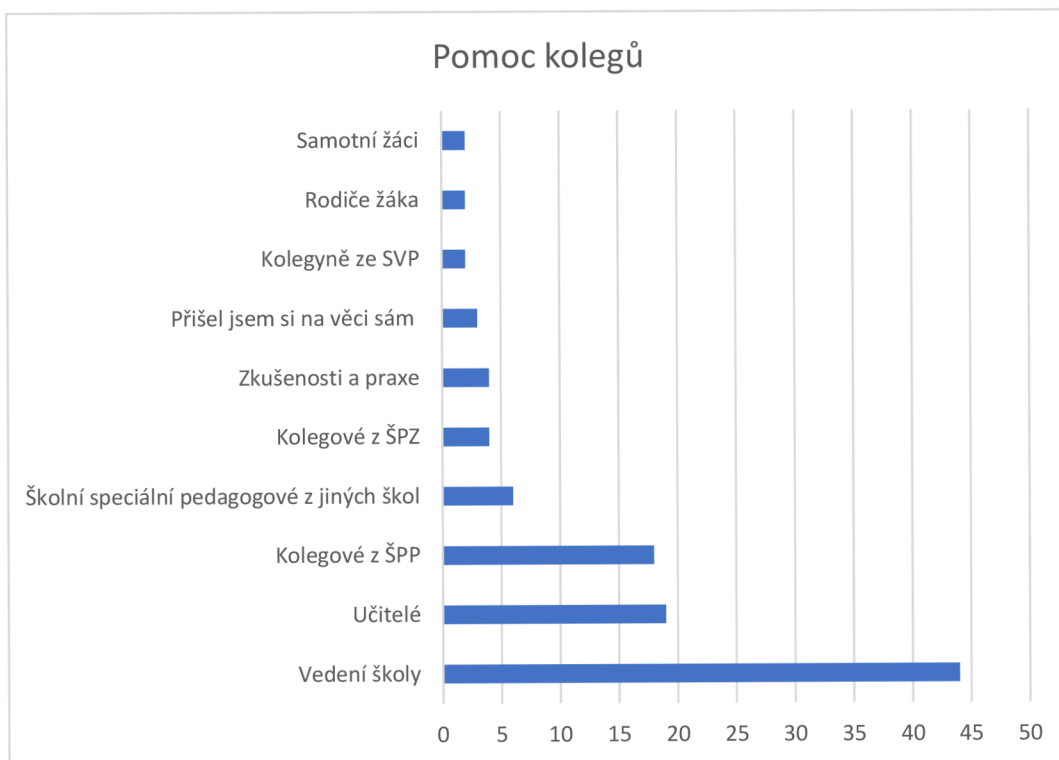
V obecné rovině negativně práci ovlivnila nespolupráce někoho nebo s někým. Také neznalost právních předpisů nebo málo informací bylo to, co negativně ovlivnilo začátek praxe ŠSP mnoha respondentů. Také nedostatečně stanovené požadavky, žádná předchozí praxe, neznalost náplně práce, nepřesná představa o skutečném rozsahu pracovní náplně, ale také nemožnost práce na plný úvazek i přesto, že by práce na plný úvazek byla množstvím práce naplněna. Mnoho administrativy a chaos v celém systému poskytování PO, malá možnost se s někým poradit v případě potřeby a obrátit se na někoho o pomoc. ŠSP je na škole na problematiku speciálně – pedagogické péče relativně sám a je od něj očekáváno, že po vystudování daného oboru má přehled a odpovědi na většinu otázek a řešení situací spojených s problematikou speciálních vzdělávacích potřeb. Pocit samoty plynoucí z ojedinelosti funkce ŠSP a určitá opatrnost kolegů, kteří si nebyli jistí tím, nakolik je ŠSP napojen na vedení. V oblasti konkrétních pedagogických pracovníků, kteří negativně ovlivnili začátky praxe ŠSP hlavně v oblasti komunikace tak učitelé a rodiče/zákonní zástupci žáků jsou ti, s kterými popisují ŠSP náročné začátky. Chvilí trvalo, než si učitelé

zvykli na to, že na škole ŠSP je, ale po čase k sobě společnou cestu našli. Chyběli informace od učitelů a nějaké jejich podněty k tomu, aby ŠSP našel a vyhledal žáky, kteří budou spadat do jeho péče. Neakceptování nutnosti individualizace výuky, přehlížení problémů ze strany učitele, nepřijetí rad ŠSP, negativní postoj vůči žákům s SVP. To vše bylo součástí začátku ŠSP. Ve většině případů se však shodují v tom, že bylo potřeba času, aby se společně naučili pracovat a stálo je určité úsilí, si potřebnost svoji funkce a důležité místo v řadách pedagogických pracovníků obhájit. Co se týče rodičů, tak ŠSP zmiňovali nezájem a nespolupráci některých rodičů.

V otázce Kam se může speciální pedagog obracet o radu při řešení různých problémů, které souvisí s vykonáváním role speciálního pedagoga na běžné základní škole, nabídli ve svých odpovědích respondenti několik návrhů, kam se obracet o radu. Vedle kolegů z PPP a SPC se mohu obrátit na vedení školy, na speciální pedagogy z jiných ZŠ v okolí, na konkrétní odborníky, kteří mají s danou problematikou větší zkušenosti – lékaři, logopedi, pracovníci v Dys-centru, integračním centru, ve Středisku výchovné péče, OSPOD, kurátoři, terapeuti, psychologové, neurologové, krajský metodik prevence, fyzioterapeuti a další. Většinou se jedná o odborníky, se kterými má daný ŠSP osobní zkušenost, je to jeho známý nebo v dané oblasti je vyhlášeným odborníkem.

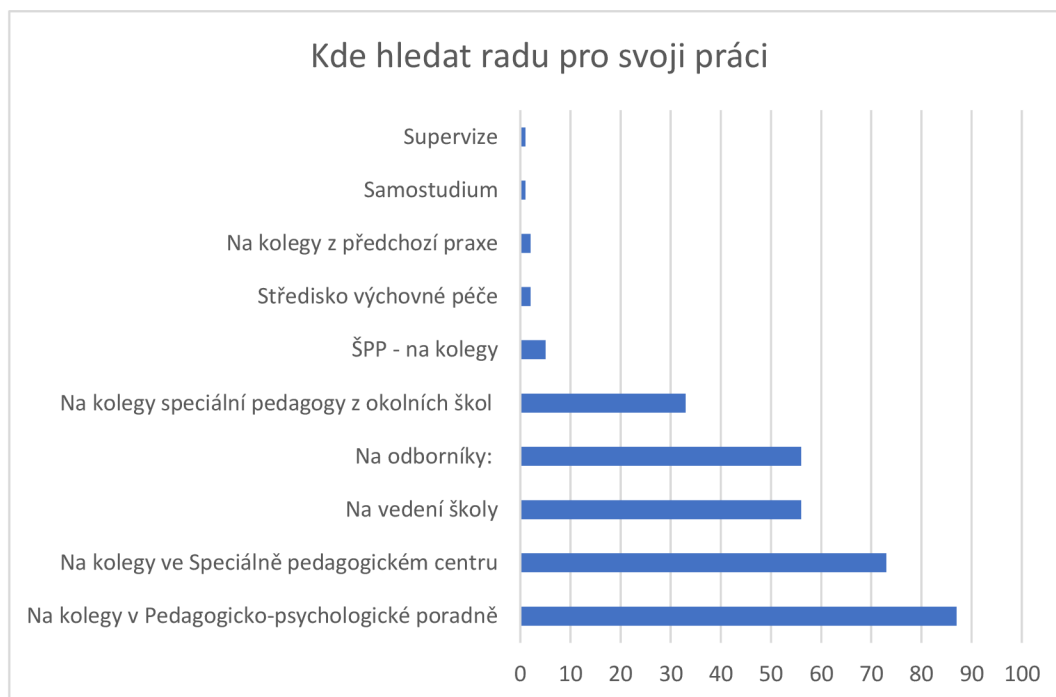
Otázka č. 17: Kdo Vám na začátku ve Vaší práci pomohl tak, že můžete říci, že svoji práci děláte na dobré úrovni a podle stanovených právních i organizačních podmínek?

Graf 5: Pomoc kolegů

Otázka č. 18: Kam se může speciální pedagog obracet pro radu, při řešení různých problémů, které souvisí s vykonáváním role speciálního pedagoga na běžné základní škole?

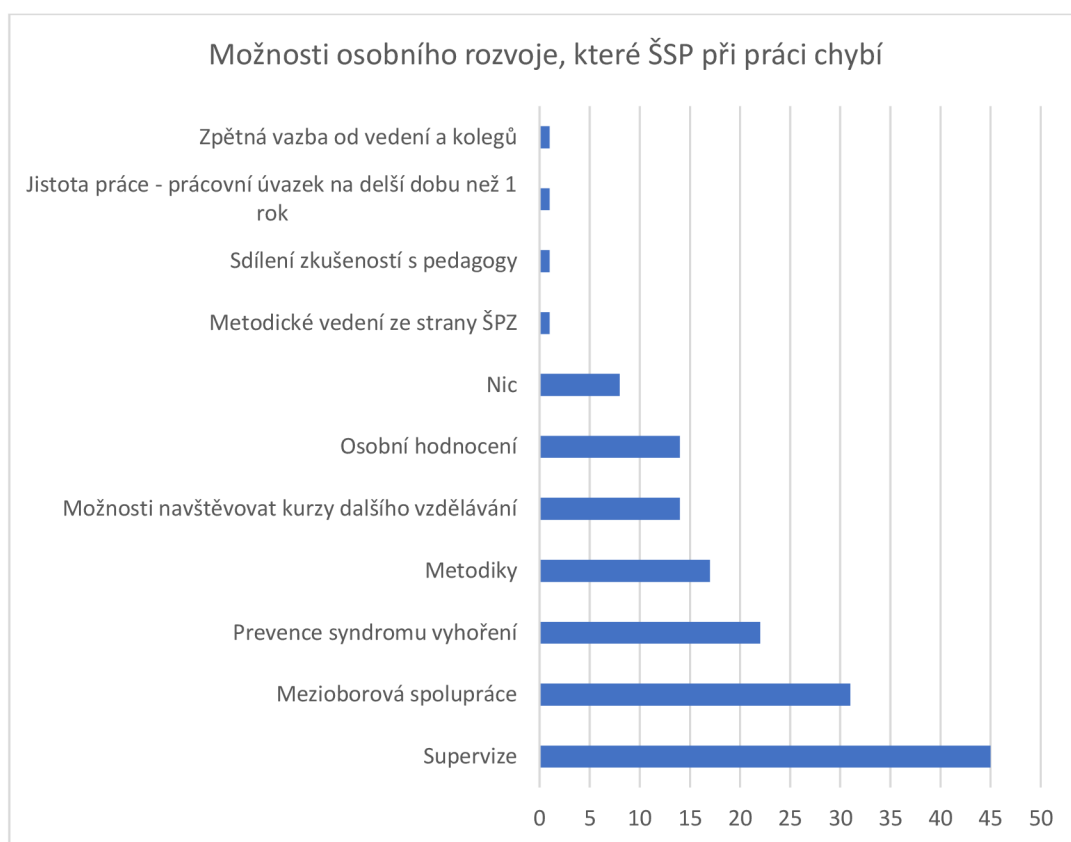
Graf 6: Na koho se obrátit pro radu.

Nejčastější odpovědi byli v první řadě kolegové z PPP a SPC, dále vedení školy a odborníci. Velká potřeba je také o spolupráci se školními speciálními pedagogy z jiných škol. Předávání si informací, pomoc s pochopením legislativy na příkladech z praxe. Půjčování pomůcek či doporučování konkrétních školení, která byla přínosná. V samotné škole se obrátit na své kolegy s cílem předání zkušeností, podpory, zpětné vazby, společné hledání řešení problémů, vytvoření vhodných podmínek pro práci a prostředí důvěry a ochoty spolupracovat.

Otázka č. 19: Které možnosti osobního rozvoje Vám při Vaší práci chybí?

Graf 7: Možnosti osobního rozvoje, které ŠSP při práci chybí.

Důležitou součástí práce je osobní rozvoj. V rámci šetření mělo být zjištěno, co z osobního rozvoje respondentům při jejich práci chybí. Z nabízených možností nejvíce chybí supervize, mezioborová spolupráce, prevence syndromu vyhoření, nabídka metodik práce, možností navštěvovat kurzy dalšího vzdělávání a osobní hodnocení. Jako další uvedli respondenti metodické vedení ze strany PPP/SPC, možnost sdílení dobré praxe s kolegy v oboru i zpětná vazba ze strany kolegů nebo vedení školy. 36 % respondentům nic při jejich práci nechybí.

Otázka č. 20: Pokud pracujete jako speciální pedagog už více než pět let, vnímáte nějaké změny ve významu speciálního pedagoga ve škole, v jeho roli ve spolupráci s ostatními, kteří se podílejí na vzdělávání žáků se SVP?

Tabulka 15: **Pozorujete změnu ve vnímání ŠSP ve škole?**

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	36	36 %
Ne	6	6 %
Praxe ŠSP méně než 5 let	55	55 %
Bez odpovědi	3	3 %
Celkem Σ	100	100 %

Z výše uvedených zjištění je každá sdílená zkušenost ze školního poradenského pracoviště důležitou pomocí pro každého, kdo se v tomto prostředí pohybuje. O to více jsou cenné tyto zkušenosti pro začínajícího ŠSP. Asi polovina dotázaných ve ŠPP pracuje méně než 5 let, druhá polovina více než 5 let v ŠSP pracuje a podělila se o to, jaké změny vidí ve významu ŠSP, v jeho roli ve spolupráci s ostatními, kteří se podílejí na vzdělávání žáků s SVP.

- ŠSP vnímají, že jsou přijímáni a učitelé jejich práci více využívají, větší důvěra v potřebě pozice ŠSP.
- Po letech také vnímají více práce a detailnější individuální vzdělávací plány.
- Zvyšuje se také povědomí o problematice speciálních vzdělávacích potřeb a speciálně pedagogické péče ve školách. Učitelé i rodiče to vnímají jako součást školy a přicházejí se poradit.
- Někteří učitelé již znají problematiku daného postižení a nepotřebují tolik vysvětlovat metodiku práce s daným žákem.
- Lepší spolupráce a komunikace mezi pedagogickými pracovníky.
- Pedagogičtí pracovníci si cení práce ŠSP, jsou rádi, že na škole pracuje, obracejí se na něho s problémy ve vzdělávání žáků.
- ŠSP si po čase získává respekt u ostatních.
- Díky inkluzi se daří pro žáky zajistit podporu asistenta pedagoga, i více kompenzačních pomůcek.

- Velmi kladně je hodnocena možnost přímého působení speciálního pedagoga ve škole, že je součástí pedagogického týmu.
- Důležité zlepšení je také vnímáno ve finanční stránce, kdy je finančně zajištěna pozice speciálního pedagoga, dobré vybavení technikou, PC, programy, pomůckami.
- Roste však také ale počet žáků s SVP ve třídách, o to více je potřebná spolupráce učitelů se speciálním pedagogem.
- Změna v přístupu a spolupráci třídních učitelů a vedení školy k lepšímu.
- Realizace předmětu speciálně pedagogické péče dává možnost věnovat dětem všestrannou péči pro rozvoj jejich vzdělávacích možností. Také rozšíření péče o žáky s odlišným mateřským jazykem je pozitivní změnou.
- Zvyšuje se důvěra a respektování práce speciálního pedagoga.
- Po letech se člověk posouvá, uplatňuje získané zkušenosti z praxe a získává větší důvěru u žáků, rodičů i učitelů.
- Vzhledem k inkluzi přibývá počet žáků s SVP. Učitelé nemají prostor všechny ošetřit, někteří to ani neumí. Proto využívají služeb speciálního pedagoga více, nechají si poradit.
- Rodiče vítají možnost poradenství na škole, nemusí hned do poradny, zároveň mohou dostat důležitou a pomocnou radu.
- Narůstající množství diagnostikovaných žáků z poraden a center, zvýšená poptávka po individualizaci přístupu k těmto žákům v běžných třídách a z toho vyplývající potřeba učitelů naučit se novým přístupům a metodám.

Otázka č. 21: Víte o něčem, co by měl začínající speciální pedagog vědět na začátku své kariéry v roli speciálního pedagoga, aby byl ve své práci úspěšný?

Na závěr dotazníkového šetření byla položena otázka na to, zda respondenti vědí o něčem, co by měl začínající speciální pedagog vědět na začátku své kariéry v roli ŠSP, aby byl ve své práci úspěšný.

- Ke každému žákovi přistupovat jako k jedinečné bytosti, které můžeme něčím pomoci a pokud to nejde (přes různé překážky – rodiče, nechuť žáka aj.) netlačít na to a nebrat to osobně jako vlastní selhání.

- Všechno nemůže spasit. Jeho práce má limity a neúspěch nemusí být odrazem kvality odvedené práce.
- Pokud Vám chybí lidské vlastnosti jako empatie, sociální zdatnost, schopnost komunikace a práce v týmu, vnitřní dítě atd., tak si zvolte jiné zaměstnání.
- Mít kolegu, který dokáže s vámi alespoň půl roku pracovat.
- Nelze aplikovat stejné metody a postupy na děti se stejně diagnostikovanou poruchou. I když mají dvě děti stejné metody, může být práce s nimi odlišná.
- Mít chuť pomáhat.
- Vědět, co je cílem jeho práce a znát cestu, jak k cíli dojít.
- Komunikovat s kolegy.
- Měl by mít koncepci, se kterou na školu nastoupí.
- Získat od někoho zkušeného informace o práci, administrativě, atd.
- Vědět, na koho se obrátit s dotazy a konzultací.
- Měl by znát dobře problematiku dětí s SVP, legislativu.
- Mít zaučujícího speciálního pedagoga.
- Být připraven na možnost neúspěchu, pocitu vlastního selhání při práci s konkrétním dítětem.
- Člověk, se může snažit sebevíc, ale celý svět zachránit nemůže.
- Být přesvědčen, že tu práci chce opravdu dělat.
- Musí mít rád děti, umět komunikovat a být připravený na náročnou práci.
- Je vhodné komunikovat se žáky/rodiči/učiteli/vedením a umět si zorganizovat práci, která je založená na mnoha různorodých činnostech.
- Odborné znalosti, empatie, individuální přístup ke každému žákovi s SVP, navazování kontaktů v rámci týmové spolupráce (žák, rodič, učitel).
- Trpělivost, ráznost, odhodlanost, vnitřní klid, vyrovnanost.
- Správná motivace žáků pro práci se speciálním pedagogem - být přítelem, průvodcem, podanou rukou více než dalším učitelem ve škole.
- Základní znalost logistiky a praxe v oboru.
- Mít člověka ve svém okolí, na kterého se může s důvěrou obrátit pro radu.
- Měl by vědět, že součástí práce je vedení dokumentace žáka, kontrola doporučení, posílání do PPP, SPC, výkaznictví – ukončení nebo vložení do R 44, bakaláře, vytvoření rozvrhu předmětu speciálně pedagogické péče.
- Nenechat se odradit psaním dlouhých zpráv o klientech.
- Dobré pozorovací schopnosti podložené odbornými znalostmi.

- Pečovat o sebe a své duševní zdraví.
- Diplomacie v komunikaci a umění komunikace s problémovými rodiči.
- Umění asertivního jednání.
- Umět říci NE.
- Přípravit se na široké spektrum klientů (SPU, cizinci, Romové, PAS, nadaní, vyhořelí učitelé, nespolupracující rodiče, ...)
- Je to velmi náročné povolání. Je nutné se rychle naučit nenosit si práci, příběhy domů.
- Základní přehled o legislativě, celkově o speciální pedagogice.
- Bez pokory a pochopení člověk nikam nedojde.
- Je to náročná, ale krásná práce.
- Ochota se stále rozvíjet a poznávat nové věci.
- Nepodceňovat důležitost komunikace a vztahů.
- Umět efektivně jednat se všemi zúčastněnými stranami, připravit se na spoustu nadbytečné administrativy.
- Nemít nadměrná očekávání, mít možnost supervize.
- Pracovat s vlastní chybou.
- Láska k dětem, tolerance a radost z úspěchu.
- Důsledná znalost podstaty jednotlivých diagnóz žáků, se kterými ŠSP bude pracovat, snaha se neustále vzdělávat a velká dávka trpělivosti a pochopení pro všechny zúčastněné.
- Patřičné vědomosti a dovednosti.
- Navázat dobrý vztah se žáky, rodiči i kolegy.
- Otevřenost ke spolupráci a celoživotní vzdělávání v oboru.
- Odolnost vůči zátěži.
- Práce pouze s problémy – práce je založena na komunikaci – neustále vysvětlování a poslouchání. Ne vždy je vidět výsledek, ne každému lze pomoci.
- Mít zkušenějšího kolegu, který umí poradit.
- Umět si obhájit svůj názor.
- Aktivní přístup k získávání znalostí, odborný přehled, legislativní přehled.
- Být kreativní a tvůrčí.
- Je velmi obtížné změnit zažitě představy o množství učiva a žácích. Ne všichni žáci se mohou naučit všechno, někdy prostě stačí, aby se žák naučil jen něco.

- Uvědomovat si své možnosti a limity začínajícího pracovníka a nenechat se tlačit do řešení problémů, ke kterým ještě nemá dostatečné znalosti, zkušenosti, kompetence.
- Sebezkušenostní výcvik a supervize podmínkou pro výkon této profese.
- Hospitace ve třídách, kde jsou žáci s SVP.
- Nastavit svá pravidla.
- Při práci ve škole bude většinu rozhodnutí dělat sám za sebe. V běžné škole není mnoho lidí, kteří by mu poradili, co a jak má dělat. Je tedy dobré najít si odborníky jinde (SVP, PPP) a nebát se požádat o radu a sdílet své nejistoty.
- Komunikovat se všemi a za všech okolností.

Výsledky dotazníkového šetření, které se týkalo ŠSP na běžných základních školách a několikrát přineslo informaci o důležitosti spolupráce ŠPP s ŠPZ přivedly autorku práce k myšlence doplnit dotazníkové šetření rozhovorem s pracovníkem SPC. Níže je rozhovor s vedoucí SPC, které se zaměřuje na speciálně pedagogické a pedagogicko-psychologické poradenství a pomoc v oblasti výchovy a vzdělávání dětí, žáků a studentů se sluchovým postižením, narušenou komunikační schopností, mentálním postižením, poruchou autistického spektra. Rozhovor směřoval k zjištění, co je třeba zajistit, na co nezapomínat při práci školního speciálního pedagoga i ve spolupráci s dalšími lidmi, kteří se podílejí na péči o žáka mimo školní prostředí.

Jakou máte zkušenost se spoluprací se speciálním pedagogem ve škole, kam chodí žáci, které máte také ve své péči?

Mám v péči zhruba 10 klientů, kteří se vzdělávají ve škole, kde je zřízena pozice speciálního pedagoga. Zkušenosti jsou různé, ale odhadem z 95 procent pozitivní. Rozsah spolupráce záleží na náplni práce, kterou stanovuje ředitel školy v mezích legislativního rámce a také na tom, jak vysoký dopad do vzdělávání postižení dítěte má. Kontakt se speciálním pedagogem mít na dané škole, i když je přítomen, mít nemusím. Záleží, koho určí ředitel/ka školy pro komunikaci s pracovníkem ŠPZ.

Myslíte si, že je důležité/potřebné, aby na škole speciální pedagog fungoval?

Vzhledem k délce mé praxe a k tomu, že jsem vykonávala jak pozici učitele, tak pozici speciálního pedagoga ve škole, terénního speciálního pedagoga z projektu a aktuálně primárně speciálního pedagoga v ŠPZ. Také s ohledem na současnou legislativu, na počet integrovaných žáků a to i se závažnými handicapy na běžných školách a na omezený prostor, jež mají pracovníci ŠPZ na práci v terénu se domnívám, že funkce speciálního pedagoga je velmi potřebná. Ale „top“ kvalita by byla, pokud by přímo na školách působil jak speciální pedagog, tak psycholog. Škoda jen, že nejsou tyto profese zakomponovány do rozpočtu v rámci nastavených PH Max.

Jak může speciální pedagog pomoci při spolupráci s vaším poradenským zařízením?

-obecně poradenská zařízení podporují inkluzi, což je cílem i speciálního pedagoga na školách, tedy přímo v terénu

-v terénu nám „zachytává“ klienty ohrožené školním neúspěchem, směřuje je na to odborné zařízení, jež se zabývá daným problémem-výhoda pro rodiče (neobchází od jednoho odborníka k druhému), ale i pro ŠPZ

-běžná komunikace se ŠPZ ohledně žáka...ale musí být v součinnosti s vyučujícími, to je zásadní

-pomáhá nastavovat IVP

-pokud má dítě závažnější handicap, děláme školení sboroven, kde vysvětlíme, většinou před nástupem dítěte do dané školy, jaké skutečné SVP dítě má. Jenže pokud není učitel speciální pedagog, tak potřebuje jednak zopakovat tyto informace, dopomoc třeba s úpravou materiálů pro žáka - např. strukturovaný materiál, míra zvětšené, atp. Potřebuje se ujistit, že s žákem pracuje dobře. Nechci říct, že naši práci supluje, protože dost často je v Doporučení ŠPZ napsáno, co a jak se se žákem má dělat, a učitel se na to ptá...takže spíše doplňuje naši práci...učitelům zprostředkovává další odborné informace o daném postižení, rizikovém chování atp.

- pokud jsou doporučeny předměty speciálně pedagogické péče, tak v součinnosti s naším zařízením, aplikuje naše doporučení
- když speciální pedagog udělá screeningové vyšetření v první třídě je to opět doplnění práce ŠPZ a zejména pak včasná intervence, reedukace-díky tomu se nemusí rozvinout porucha třeba učení
- včasný záchyt ostrakizace a intervence tímto směrem, opět my jdeme do terénu řešit... ale ten kvalitní speciální pedagog či školní psycholog mohou napomoci tomu předejít. Takže taková prevence ve škole, aby nemusela být intervence
- ve škole přítomný speciální pedagog má daleko větší prostor na pozorování práce asistenta pedagoga s dítětem, opět může ho odborně vést, opět my děláme workshopy pro APOD, prostě odborník v terénu, tedy přímo na pracovišti je k dispozici ihned
- v součinnosti se školním speciálním pedagogem komunikujeme o tom, zda doporučená podpůrná opatření, metody atp. jsou efektivní, pomáhají žákovi atp.
- školní speciální pedagog může dovysvětlit Doporučení ŠPZ nejen rodičům, ale také pedagogům, ...my ne všechna doporučení máme šanci rodičům vysvětlit podrobně, někteří jsou zdaleka a žádají o zaslání poštou. I když jim samozřejmě sdělujeme výsledky doporučení, stává se, že dojedou do školy a doporučení nepodepiší, protože mu nerozumí a žádají spíše vysvětlení speciálního pedagoga, takže opět speciální pedagog ve škole předchází těmto situacím
- besedy, osvěta buď typuje témata a besedu vede ŠPZ nebo sám přednáší a dělá cílenou osvětu dle potřeb školy
- průběžně vyhodnocuje vzdělávání žáka, má prostor třeba čtvrtletně...my dříve jsme vyhodnocovali podpůrná opatření dvakrát za rok, pak jednou za rok a nyní z legislativy jen IVP jednou za rok a PO pouze pokud jsou spojená s financováním ze státního rozpočtu, takže hypoteticky nemusíme žáka dva roky vidět ani kontrolovat, pokud se neozve škola, či rodič...

Jak vidíte současnou praxi speciálních pedagogů na školách?

Takže jak jsem již uvedla je jich málo na velkých školách, ale oni jsou potřeba i na malých školách. Myslím si, že jen hrstka je financována z podpůrných opatření, většina jde z projektů. Jejich postavení se odvíjí od celkového klimatu školy. Tzn., že v extrému mohou být buď vítáni, nebo nepřijímáni. Jednu dobu jsem měla pocit, že je to móda mít speciálního pedagoga, jakože bude to dobře vypadat navenek, ale

vlastně přesně ani nevím, k čemu by měl speciální pedagog na škole být (samozřejmě, pokud se nejednalo o prestižní školu, tam nikdo problém nemá) - četné zkušenosti z celé ČR, získala jsem z komunikace s kolegy třeba při školení.

V praxi je to jako všude o lidech. Kde je to ideál tak tam speciální pedagog poskytuje podporu všem dětem, rodičům, pedagogům a spolupracujícím subjektům. Pokud ho všichni vnímají jako parťáka, tak to je ideál. Viděla jsem, ideál, ale viděla jsem i nepochopení ve smyslu, že byl nepřijímán, on přeci kritizoval práci zkušeného pedagoga.

Současná pedagogická praxe? Ve školském systému založeném na společném vzdělávání mají nezastupitelné místo, mají prostor pro smysluplnou práci a pomoc pro každodenní pedagogickou praxi a pro celý školský systém, pokud tedy svoje vědomosti a zkušenosti umí správně využít a má dar taktu umění jednat s lidmi.

DISKUZE

Diskuze dané diplomové práce se zabývá dvěma oblastmi. První část dává odpovědi na výzkumné otázky a odkazuje na další autory, kteří se v rámci svého výzkumu prací školního speciálního pedagoga na běžných základních školách také zabývali. Druhou částí autorka navazuje na naplnění cíle diplomové práce, a to zejména v předložení konkrétních nástrojů, které školní speciální pedagog při své práci potřebuje.

1. výzkumná otázka: Co má vliv na práci ŠSP?

Odpovědí je vzdělání, kterým školní speciální pedagogové prošli, předchozí zkušenosti z práce, kterou vykonávali před tím, než se dostali na pozici ŠSP. Je to také zkušenost s prací asistenta pedagoga, z praxe učitelství nebo ze sociální oblasti. Vždy to však byla práce s lidmi se speciálním potřebami. Další, co má vliv na práci ŠSP, tak je vedení školy, tým učitelů a podmínky, v jakých ŠSP má pracovat. V jakých podmínkách ŠSP pracuje, má velký vliv na průběh poskytování speciálně pedagogické péče.

2. výzkumná otázka: Co je náplní práce ŠSP?

Výzkumné šetření ukázalo, že hlavní náplní práce má být pro ŠSP včasná nabídka pomoci, podpory a péče žákům s SVP, jejich rodičům/zákonným zástupcům a spolupráce s dalšími pedagogy a lidmi, kteří se pečují o žáky s SVP zabývají (např. PPP, SPC), Metodické vedení asistentů pedagoga i odborná pomoc učitelům v oblasti metod práce. Jasně a srozumitelně informování učitelů i zákonných zástupců o možnostech speciálně pedagogické péče.

3. výzkumná otázka: Co ke své práci ŠSP potřebuje?

V první řadě spolupracovat s dalšími kolegy, kteří se problematice speciálně pedagogické péči věnují. Jsou jimi kolegové z PPP a SPC, školní speciální pedagogové z dalších škol. Předávání si informací, pomoc s pochopením legislativy na příkladech praxe a vzájemné sdílení zkušeností. Neméně důležitá je také spolupráce s kolegy v samotné škole. Předání zkušeností, podpory, zpětné vazby, společné hledání řešení problémů, vytvoření vhodných podmínek pro práci a prostředí důvěry a ochoty spolupracovat. Na osobní rovině vidí ŠSP nutnost znalosti legislativy spojené s problematikou vzdělávání osob se SVP. Dále také možnost supervize, prevence syndromu vyhoření, nabídky metodik práce, ale také absolvovat kurzy dalšího vzdělávání.

4. výzkumná otázka: Mění se vnímání role ŠSP na českých základních školách?

Výsledky šetření ukazují, že ŠSP vnímají zlepšení v navázání důvěry mezi speciálním pedagogem a učitelem, zlepšení povědomí o existenci speciálně pedagogické péče a její častější využívání ze strany učitelů i rodičů. Změna finanční podpory ze strany státu zlepšila v oblasti společného vzdělávání a využívání speciálně pedagogické péče oblast personálního zajištění, technického vybavení školy i materiální možnosti pro žáky. ŠSP, který na dané škole působí, si časem získává plnohodnotné místo v pedagogickém týmu. Další, co se v otázce speciálně pedagogické péče mění, tak je počet žáků s SVP, který roste. Pomoc učitelům v podobě dalšího člověka, který je odborníkem ve speciálně pedagogické péči je tak čím dál více žádaná a vítaná.

Problematicke školního speciálního pedagoga na běžných základních školách se ve své diplomové práci s názvem Školní speciální pedagog (2020)⁴⁷ věnuje také Veronika Štěpánová, která se snaží objasnit oblasti působení ŠSP a jeho důležitost v běžné základní škole. Práce popisuje všechny oblasti spojené se ŠSP, o kterých mluví také autorka této diplomové práce. V rámci výzkumné části se díky pozorování a rozhovorům autorce podařilo více zaměřit na oblasti náplň a forma práce, přínos pozice ŠSP ve škole, problémy, které s touto prací přichází, vztahy na pracovišti, ale také vhodné schopnosti a dovednosti pro výkon profese ŠSP. Dále Tereza Hormanlová (2020)⁴⁸ se ve své práci Profesní obraz speciálního pedagoga v podmínkách základní školy zabývá tím, jak ŠSP vnímají svou pozici ve škole a jak zvládají stres, který si tato náročná profese klade. Obě autorky se zaměřují na osobnost ŠSP a jeho osobní nastavení a postavení ve škole. Autorka této diplomové práce všechny tyto oblasti také zahrnuje, ve svém výzkumném šetření zaznamenává, ale k tomu ještě navíc dává svou práci praktický rozměr v tom, že ukazuje na konkrétní nástroje, které ŠSP při své práci využívá.

DOPORUČENÍ PRO PRAXI

V rámci dotazníkového šetření autorka předpokládala, že jí respondenti poskytnou konkrétní nápady, inspirace, odkazy na zajímavé metody, pomůcky nebo odborníky. Bohužel se nepodařilo takové informace z dotazníků získat. Autorka tedy předkládá vlastní seznam inspirace. Se zmíněnými nápady se setkala během své praxe nebo při studiu. Text je

⁴⁷ <https://theses.cz/id/i2xi5d/>

⁴⁸ <https://is.muni.cz/th/ovi7b/>

rozdělen podle oblastí a druhu speciálních vzdělávacích potřeb. Pro začínajícího speciálního pedagoga to tak může být pramen a zdroj důležitých informací pro jeho práci. Kde hledat pomoc a inspiraci pro svojí praxi.

První činností, kterou speciální pedagog vykonává je depistáž. V rámci depistáže vyhledává žáky, kteří by mohli být ohroženi školním neúspěchem. Na speciálním pedagogovi pak je, aby našel příčiny a v rámci diagnostiky zjistil, jakým způsobem danému žákovi poskytnout podporu. Pokud jsou problémy mírného charakteru, jsou podchyceny včas, stačí péče v rámci školy. Pokud ŠSP zhodnotí i po konzultaci s učitelem a rodiči, že je třeba odbornější pomoci, je žák poslán na odbornější vyšetření do ŠPZ. V rámci diplomové práce jsou zmiňovány nástroje, které může ve své kompetenci ŠSP používat.

ŠKOLNÍ ZRALOST

Školní speciální pedagog se v rámci diagnostiky zabývá dětmi, u kterých se po nástupu do školy objevují problémy související s osvojováním si dovedností čtení, psaní, počítání. Po konzultaci s učitelem daného žáka a rodičem může ŠSP použít diagnostické nástroje, které mohou odhalit, jaké potíže u žáka způsobují problémy při osvojování základních dovedností trivía. Níže jsou předloženy nástroje, které jsou nejpoužívanější. Aby ŠSP mohl tyto nástroje používat, musí absolvovat v rámci dalšího vzdělávání školení, která danému pedagogovi umožňují v rámci své praxe konkrétní nástroje využívat.

Diagnostika školní připravenosti (Bednářová J., Šmardová V.)

Jedná se o diagnostickou baterii, která se cíleně zaměřuje na nejdůležitější schopnosti zvládnutí trivía – čtení, psaní, počítání. V rámci diagnostiky sleduje speciální pedagog jednotlivé oblasti vývoje dítěte jako je zraková diferenciacce, prostorová orientace, matematické představy, fonologické uvědomování nebo grafomotorika. Test je orientován na děti v posledním půlroce před zahájením školní docházky a pro žáky v 1. pololetí 1. ročníku. Získané informace by se měly stát výchozí pro intervenci v oblastech, kde dítě podává nižší výkony.

Grafický test školní zralosti (modifikace podle Jiráska)

Jedná se o test, který je tvořen třemi úlohami: kresba lidské postavy, napodobení psacího písma a obkreslení teček. Zjišťujeme tím vospělost jemné motoriky a schopnost vizuo-motorické koordinace. (příloha č. 6)

Další testy na posouzení jednotlivých oblastí školní zralosti:

Oblasti	Nástroj
Řeč výslovnost, slovní zásoba, porozumění řeči, artikulační obratnost, gramatická rovina jazyka, vyšetření jazykového citu	Žlab: Zkouška jazykového citu Novák: Diagnostika specifických poruch učení
Lateralita vyšetření laterality	Matějček, Žlab: Zkouška laterality
Hrubá a jemná motorika	Míka: Orientační test dynamické praxe
Grafomotorika	Šturma, Vágnerová: Kresba postavy Rey-Osterriethova komplexní figura
Senzomotorické dovednosti, zrakové vnímání, prostorové vnímání, paměť a pozornost	Matějček, Vágnerová: Test obkreslování Rey-Osterriethova komplexní figura Edfeldt: Reverzní test Novák: Diagnostika specifických poruch učení Sindelarová: Deficity dílčích funkcí
Sluchové vnímání	Wepman-Matějček: Zkouška sluchového rozlišování Matějček: Zkouška sluchové analýzy a syntézy Novák: Diagnostika specifických poruch učení
Pozornost	Jirásek: Číselný čtverec Preiss: Test cesty TMT Brickenkamp, Zillner: Test pozornosti d2 Dotazník pro rodiče: ADHD podle DSM-IV a hyperkinetická porucha podle MKN-10

Školní schopnosti a dovednosti	Matějček: Zkouška čtení; Caravolas: Baterie testů gramotnostních dovedností Švancarová, Kucharská: Test rizika poruch čtení a psaní
Matematické schopnosti	Novák: Vyšetření matematických schopností u dětí

49

Kurz pro pedagogické pracovníky MŠ, ZŠ, ŠPP, ŠPZ v oblasti diagnostiky předškolního dítěte organizuje např. Pedagogicko-psychologická poradna Brno, p. o.

www.pppbrno.cz/cs/kurzy/

ŠKOLNÍ KLIMA

K činnostem ŠSP patří diagnostika vztahů ve třídě. Ohledně diagnostiky vztahů ve třídě ŠSP monitoruje, zda se v dětském kolektivu neobjevují nějaké patologické fenomény, pokud se objeví, je třeba zahájit intervenční kroky. Existují sociometrické nástroje, díky kterým zjišťujeme a mapujeme vztahy ve třídě.

Tradiční sociometrický test (J. L. Moren)

Dvě otázky, na které respondenti odpovídají kladným výčtem osob, na druhý záporným výčtem. (Např. : S kým bys dnes šel/a do kina?, S kým bys dnes rozhodně nešel/a do kina?) Před začátkem šetření by se měl pedagog ubezpečit, že všichni rozumí tomu, co se bude dělat. Žáci by měli mít neomezený počet výběru, vybírat by měli pouze ze své sociální skupiny, otázky by měly být jednoznačné, žáci by se neměli dozvědět o svých volbách. Po realizovaném šetření by žáci měli mít dojem, že šetření mělo smysl a něco se změnilo.

SORAD (SOciometrický RAtingový Dotazník)

Vychází z klasické sociometrie J. L. Morena. Autorem je Hrabal.

Vzájemně se hodnotí všichni členové skupiny pomocí bodové škály a své hodnocení musí zdůvodnit. Výsledky jsou orientovány na konkrétní sociální charakteristiky, které souvisí s různými osobnostními rysy. Získané údaje nám ukazují sociálně psychologické

⁴⁹ KUCHARSKÁ, 2014, s. 30-31

charakteristiky osobnosti, které určují ve třídě pozici podle vlivu (vůdce), podle osobnosti (hvězdu) a podle náklonosti (sympatie, nesympatie).

Nejužívanější dotazníky pro měření klimatu třídy:

KLIT (Lašek) – 28 otázek zaměřujících se na suportivní klima (vztahy mezi sebou), motivaci k negativnímu školnímu výkonu a sebeprosazení.

MCI (Fisher - dotazník Naše třída) – 25 otázek s odpověďmi ANO – NE. Zaměření se na spokojenost ve třídě, třenice ve třídě, soutěživost, obtížnost učení, soudržnost třídy.

CES (Mareš - Dotazník sociálního klimatu školní třídy) – pro žáky 8., 9. tříd a středoškoláky. Sleduje učitelovu pomoc žákům, orientaci žáků na úkoly, vztahy mezi žáky, zájem o průběh výuky, klid a pořádek ve třídě, jasnost pravidel.

Dalšími možnostmi, jak získat informace o vztazích ve třídě jsou testy a šetření, které je třeba, aby prováděl odborník. Jedná se o testy, které nejsou založeny na anonymitě a je třeba umět se získanými daty pracovat - **Dotazníky b-3, b-4. D-1, Třídní kompas.**⁵⁰

KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ

Diagnostický přístup v této oblasti má vést a podporovat žáky při volbě jejich další cesty po ZŠ. Má vycházet z konceptu celoživotního učení a celoživotního poradenství, akceptovat výchovu a vzdělávání s cílem rozvíjet u každého jedince v každém věku dovednosti a kompetence, které mu umožní řídit a plánovat svou kariéru.⁵¹

- Besedy přímo ve škole s odborníky z praxe, se zástupci navazujících škol, s pracovníky úřadu práce, s jednotlivými podnikatelskými subjekty
- Exkurze a pracovní činnosti
- Poskytování kariérových informací – takové informace, které jedinci potřebují k plánování, získávání a udržení si zaměstnání a k aktuálnímu rozhodování (volba profesní a vzdělávací dráhy, volba povolání, nástup do prvního zaměstnání, změna zaměstnání)
- Informační zdroje:

Atlas školství. Kam na školu? www.atlasskolstvi.cz

Nabídka studia na středních školách www.stredniskoly.cz

⁵⁰ BRAUN, 2014, 97-109

⁵¹ KNOTOVÁ, 2014, str. 161

Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (volná pracovní místa, informace o úřadu práce) www.mpsv.cz

Informační systém o uplatnění absolventů na trhu práce www.infoabsolvent.cz

Budoucnost profesí: www.budoucnostprofesi.cz⁵²

Následující nabídka nástrojů vychází z dat, která jsou předložena v Katalogu podpůrných opatření. Daná tabulka, která je níže předložena, udává druh zdravotního postižení, s kterým se ve školách můžeme setkat, a dává nám to obrázek o tom, v jakých oblastech se ŠSP má nejvíce orientovat, aby věděl, jakým způsobem má speciálně pedagogickou péči zaměřovat. Čísla, která jsou v tabulce zaznamenána, také vypovídají o rostoucím počtu žáků se SVP na běžných školách a s tím související větší potřeba poskytování speciálně pedagogické péče. V mnoha případech dalšího hledání potřebných nástrojů pro práci ŠSP vycházím z Katalogů podpůrných opatření, v němž vidím manuál pro pedagogy, rodiče i samotné žáky, který přináší ucelený přehled možných prostředků podpory ve vzdělávání. Dává odborné poznání v jednotlivých oblastech speciálně vzdělávacích potřeb žáků a zároveň tyto poznatky praktickým způsobem propojuje s praxí.

Tab. č. 2: Individuálně integrovaní žáci v MŠ, ZŠ a SŠ (srovnání 1995/2013)

Druh zdravotního postižení / počet žáků individuálně integrovaných	1995	2013
Mentální postižení	325	2 341
Tělesné postižení	1 385	2 258
Zrakové postižení	660	656
Sluchové postižení	484	905
Poruchy autistického spektra	0	1 983
Narušení komunikační schopnosti	1 745	2 703
Specifické vývojové poruchy učení a chování	27 445	43 015
Celkem	32 044	53 861

53

⁵² KNOTOVÁ, 2014, s. 171-172

⁵³ Katalog podpůrných opatření – obecná část, 2015, s. 7

MENTÁLNÍ POSTIŽENÍ

Literatura Dokumenty	<p>Katalogy posuzování míry speciálních vzdělávacích potřeb Část II. (diagnostické domény pro žáky s mentálním postižením) Milan Valenta a kol., Olomouc 2012</p> <p>Katalog podpůrných opatření (pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu mentálního postižení nebo oslabení kognitivního výkonu), Milan Valenta a kol., Univerzita Palackého v Olomouci 2015</p> <p>Metodika práce asistenta pedagoga při aplikaci podpůrných opatření u žáků s mentálním postižením nebo oslabením kognitivního výkonu, Petr Hanák a kol., Univerzita Palackého v Olomouci 2015</p> <p>Prof. PaedDr. Miroslava Bartoňová Ph.D.</p> <p>Definice mentálního postižení Žák s LMP v oblasti kognice Žák s LMP a osobnostní specifika Inkluzivní vzdělávání žáků s LMP Proces učení v heterogenních třídách s žáky s LMP Diferenciace ve vzdělávání Vyučovací strategie při diferenciovaném vyučování Jak hodnotit žáky s lehkým mentálním postižením? Slovní hodnocení a sebehodnocení ⁵⁴</p>
Organizace	<p>PETIT – společnost, která se od roku 1997 zabývá problematikou vývoje software pro děti s postižením. Nejdříve pro děti s mentálním a kombinovaným postižením, později s tělesným postižením a dnes se věnují také alternativní a augmentativní komunikaci (AAK).</p> <p style="text-align: right;">www.petit-os.cz</p>

TĚLESNÉ POSTIŽENÍ

Literatura Dokumenty	<p>Katalogy posuzování míry speciálních vzdělávacích potřeb Část II. (diagnostické domény pro žáky s tělesným postižením a zdravotním znevýhodněním) Eva Čadová a kol., Olomouc 2012</p> <p>Katalog podpůrných opatření (pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu tělesného postižení nebo závažného onemocnění), Eva Čadová a kol., Univerzita Palackého v Olomouci 2015</p>
---------------------------------------	---

⁵⁴ <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=12747>

	<p>Metodika práce asistenta pedagoga při aplikaci podpůrných opatření u žáků s tělesným postižením nebo závažným onemocněním, Eva Čadová a kol., Univerzita Palackého v Olomouci 2015</p> <p>Aplikované pohybové aktivity osob s tělesným postižením – Martin Kudláček</p> <p>Základy aplikovaných pohybových aktivit - Martin Kudláček</p>
<p>Organizace</p> <p>Firmy</p>	<p>Centrum APA – centrum aplikovaných pohybových aktivit při FTK UP v Olomouci. Podpora tělesné výchovy a volnočasových aktivit osob se zdravotním postižením – půjčování a vývoj sportovních pomůcek, organizace seminářů a konferencí, tvorba metodických materiálů, monitoring bezbariérovosti, celoživotní vzdělávání instruktorů a asistentů. Funguje v rámci celé České republiky.</p> <p style="text-align: right;">www.apa.upol.cz</p> <p>Firma MEDICCO s.r.o. - prodejce invalidních vozíků, zdravotních kočárů, sedacích systémů a dalších kompenzačních pomůcek</p> <p style="text-align: right;">www.medicco.cz/</p> <p>Firma PATRON Bohemia a.s - prodejce invalidních vozíků, zdravotních kočárů, sedacích systémů a dalších kompenzačních pomůcek</p> <p style="text-align: right;">www.patron.eu/cs</p> <p>Firma Sivak medical technology s.r.o - prodejce invalidních vozíků, zdravotních kočárů, sedacích systémů a dalších kompenzačních pomůcek</p> <p style="text-align: right;">www.sivak.cz/</p> <p>Firma Ortoservis - prodejce invalidních vozíků, zdravotních kočárů, sedacích systémů a dalších kompenzačních pomůcek</p> <p style="text-align: right;">www.ortoservis.cz/</p> <p>Medeos s.r.o. - prodej kompenzačních pomůcek pro překonávání bariér</p> <p style="text-align: right;">www.medeos.cz</p> <p>TenTaTo - výroba relaxačních a multifunkčních polštářů nejen pro handicapované</p> <p style="text-align: right;">www.ten-ta-to.cz/relaxacni-multifunkcni-polstar</p>

	<p>Petit - prodej pomůcek pro alternativní a vnitřní komunikaci a zpřístupnění PC pro handicapované www.petit-os.cz</p> <p>Reha sport - prodej rehabilitačních kompenzačních pomůcek www.rehasport.cz</p> <p>Kousák - prodej pomůcek pro logopedii, fyzioterapii a ergoterapii www.kousak.com</p> <p>Tobiáš - prodej didaktických pomůcek a učebnic www.tobias-ucebnice.cz</p>
--	--

ZRAKOVÉ POSTIŽENÍ

<p>Literatura Dokumenty</p>	<p>Katalogy posuzování míry speciálních vzdělávacích potřeb Část II. (diagnostické domény pro žáky se zrakovým postižením) - Pavlína Baslerová a kol., Olomouc 2012</p> <p>Katalog podpůrných opatření (pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu zrakového postižení nebo oslabení zrakového vnímání) - Jana Janková a kol., Univerzita Palackého v Olomouci 2015</p> <p>Metodika práce asistenta pedagoga při aplikaci podpůrných opatření u žáků se zrakovým postižením - Jana Janková a kol., Univerzita Palackého v Olomouci 2015</p> <p>Mgr. Jana Janková Zrakové postižení a oslabení zrakového vnímání Kategorie žáků s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu zrakového postižení a oslabení zrakového vnímání Podpůrná opatření pro žáky v základním vzdělávání Při vzdělávání převážně pomocí zraku Při vzdělávání pomocí kompenzačních smyslů Podpůrná opatření ve vzdělávacích oblastech RVP ZV Doporučení pro pedagogy v základním vzdělávání Spolupráce se zákonnými zástupci Specifika komunikace se žákem se zrakovým postižením ⁵⁵</p>
---	---

⁵⁵ <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=12747>

SLUCHOVÉ POSTIŽENÍ

Literatura Dokumenty	<p>Katalogy posuzování míry speciálních vzdělávacích potřeb Část II. (diagnostické domény pro žáky se sluchovým postižením) - Miloň Potměšil a kol., Olomouc 2012</p> <p>Katalog podpůrných opatření (pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu sluchového postižení nebo oslabení sluchového vnímání) - Jana Barvíková a kol., Univerzita Palackého v Olomouci 2015</p> <p>Metodika práce asistenta pedagoga při aplikaci podpůrných opatření u žáků se sluchovým postižením - Ivana Nováková, Jana Barvíková, Univerzita Palackého v Olomouci 2015</p> <p>Doc. PhDr. Eva Suralová Ph.D, doc. Mgr. Jiří Langer Ph.D.</p> <p>Vymezení sluchového postižení Kategorie žáků se sluchovým postižením Komunikační přístupy Komunikace prostřednictvím odezírání Technické pomůcky Specifika při zařazení žáka se sluchovým postižením do hlavního vzdělávacího proudu Vzdělávání sluchově postižených ve vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace Role asistenta pedagoga a tlumočnicka Doporučení pro pedagogy Poradenská zařízení pro sluchové postižené ⁵⁶</p>
Organizace	<p>Národní ústav pro vzdělávání (NUV) – Nová metodika zlepšení výuky neslyšících. Obsáhlá metodika vysvětluje, jak učit český jazyk se sluchovým postižením.</p> <p>http://www.nuv.cz/metodika-cj-neslysici</p>

NARUŠENÁ KOMUNIKAČNÍ SCHOPNOST

Literatura Dokumenty	<p>Katalogy posuzování míry speciálních vzdělávacích potřeb Část II. (diagnostické domény pro žáky s narušenou komunikační schopností) - Renata Vrbová a kol., Olomouc 2012</p>
---------------------------------	--

⁵⁶ <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=12747>

	<p>Katalog podpůrných opatření (pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu narušené komunikační schopnosti) - Renata Vrbová a kol., Univerzita Palackého v Olomouci 2015</p> <p>Metodika práce asistenta pedagoga při aplikaci podpůrných opatření u žáků s narušenou komunikační schopností - Renata Vrbová a kol., Univerzita Palackého v Olomouci 2015</p> <p>Mgr. Renata Vrbová Ph.D.</p> <p>Narušená komunikační schopnost</p> <ul style="list-style-type: none"> Vývojová dysfázie Koktavost (balbuties) Breptavost (tumultus sermonis) Mutismus Dyslálie Dysartrie <p>Dopady narušené komunikační schopnosti do vzdělávání (platné především u žáků s vývojovou dysfázií)</p> <p>Podpůrná opatření 1. stupně u žáků s NKS</p> <p>Podpůrná opatření 2. stupně u žáků s NKS</p> <p>Podpůrná opatření 3. stupně u žáků s NKS</p> <p>Podpůrná opatření 4. stupně u žáků s NKS</p> <p>Podpůrná opatření 5. stupně u žáků s NKS ⁵⁷</p> <p>Logopedické vymalovánky – Ivana Novotná</p>
<p>Organizace Firmy</p>	<p>Petit - Prodej pomůcek pro alternativní a vnitřní komunikaci a zpřístupnění PC pro handicapované</p> <p style="text-align: right;">www.petit-os.cz</p> <p>i - SEN - Otevřená komunita rodičů, pedagogů, terapeutů, IT odborníků a dalších profesí, sdílejících informace o využití iOS zařízení k výuce, rozvoji a komunikaci dětí a žáků nejen se speciálními vzdělávacími potřebami. iOS zařízení k rozvoji a ke komunikaci dětí, které nemohou využívat mluvenou řeč.</p> <p style="text-align: right;">www.i-sen.cz/home</p>

⁵⁷ <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=12747>

PORUCHA AUTISTICKÉHO SPEKTRA

<p>Literatura Dokumenty</p>	<p>Katalogy posuzování míry speciálních vzdělávacích potřeb Část II. (diagnostické domény pro žáky s poruchou autistického spektra) Věra Čadilová, Kateřina Thorová, Zuzana Žampachová a kol., Olomouc 2012</p> <p>Katalog podpůrných opatření (pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu poruchy autistického spektra nebo vybraných psychických onemocnění) Zuzana Žampachová, Věra Čadilová a kol., Univerzita Palackého v Olomouci 2015</p> <p>Metodika práce asistenta pedagoga při aplikaci podpůrných opatření u žáků s poruchou autistického spektra nebo vybraných psychických onemocnění - Věra Čadilová, Zuzana Žampachová a kol., Univerzita Palackého v Olomouci 2015</p> <p>PaedDr. Věra Čadilová Ph.D., Mgr. Zuzana Žampachová Popis poruch autistického spektra Strukturované učení Aplikovaná behaviorální analýza Podpora komunikace s využitím výměnných komunikačních strategií Rozvoj sociálních a komunikačních dovedností Strategie řešení problémového chování Vzdělávání žáků s PAS ⁵⁸</p>
<p>Organizace Firmy</p>	<p>Z jiného světa - Prodej výukových materiálů a komunikací kartiček pro autisty - strukturované učení</p> <p style="text-align: right;">www.autismus-a-my.cz</p>

SPECIFICKÉ PORUCHY UČENÍ

<p>Literatura Dokumenty</p>	<p>PhDr. Zdeňka Michalová Ph.D. Základní informace o specifických poruchách učení Intervence a podpora žáka s SPU při společném vzdělávání Odraz SPU ve výuce Obecné příklady podpory žáků s SPU ve výuce Konkrétní příklady podpory ve výuce v dílčích předmětech Naukové předměty</p>
---	--

⁵⁸ <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=12747>

	<p>Oblast českého jazyka Oblast cizích jazyků Oblast matematiky Oblast tělesné výchovy, výtvarné výchovy, pracovního vyučování Možnosti hodnocení výkonu u žáků se specifickými poruchami ⁵⁹</p> <p>Specifické poruchy učení – Lenka Krejčová Zvládáme specifické poruchy učení (pro 2. stupeň ZŠ) - Lenka Krejčová Čtení a dyslexie - Jiří Jošt Naučte své dítě efektivnímu učení – Eva Fryjaufová S češtinou za dobrodružstvím (Tajemný zámek) – Hana Kneblová Dyslexie (Psychologické souvislosti) – Lenka Krejčová Reedukace specifických poruch učení u dětí – Drahomíra Jucovičová Písmenkový svět pro 1. ročník ZŠ, Dysgrafie (aktivity pro děti s SPU) Čtení podle obrázků pro 1. ročník ZŠ – Dita Nastoupilová Život rytíře (Kniha her a čtení pro děti s SPU) – Kamila Balharová Cvičení pro děti se SPU – Věra Pokorná Čtení s porozuměním a hry s jazykem – Jiřina Bednářová Zábavné čtení (nejen) pro dyslektiky – Miluše Jirušková Speciální pedagogika – pracovní sešit k nápravě vývojových poruch učení v českém jazyce I, II – nakladatelství Tobiáš</p>
<p>Organizace</p>	<p>DYS-centrum Praha – nabízí terapii a nápravu specifických poruch učení a chování, psychologické a speciálně pedagogické vyšetření, komplexní dynamické vyšetření (LPAD, ACFS, vyšetření podle prof. Tzuriela), rozvíjející cvičení pro děti před nástupem nebo s odkladem školní docházky, rozvoj grafomotoriky a mnoho dalších způsobů pomoci při řešení problému souvisejících s poruchami učení a chování.</p> <p style="text-align: right;">https://www.dyscentrum.org/</p>

⁵⁹ <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=12747>

<p>Výukové portály</p>	<p>VČELKA – zábavné procvičování nejen pro děti s SPU a cizince (čtení, angličtina, španělština, němčina. https://www.vcelka.cz/</p> <p>VÝUKOVÉ MATERIÁLY – materiály přizpůsobené dětem se specifickými poruchami učení, především s dyslektickými potížemi. Cvičení a listy k nápravě a prevenci SPU a cvičení pro předškoláky. http://cviceni.testy.sweb.cz/</p> <p>Metodický portál RVP - https://rvp.cz/</p> <p>MATIKA.IN - Online procvičování úloh z matematiky pro děti na prvním stupni základních škol. Usnadňuje práci při výuce, přináší radost a motivaci seznamovat se a pracovat s matematikou. Určeno pro žáky, kteří se učí matematiku Hejného metodou, ale i pro žáky, kteří se učí jiným způsobem. https://www.matika.in/cs/</p> <p>MATEMÁG – vzdělávací hra, která zábavnou formou učí děti matematiku. https://matemag.cz/</p> <p>ŠKOLA ZVESELA – na těchto stránkách autorka slibuje, že zde najdete rady, tipy a náměty, jak zbavit své dítě (i sebe) obav ze školy, učení či konkrétní učební látky. Hlavní myšlenka všech nápadů a rad vychází z toho, že k přirozenému vzdělávání dětí je nutné zapojit nejen myšlení, zrakovou a sluchovou oporu i pohyb, ale hlavně – zábavu. https://www.skolazvesela.cz/</p> <p>ŠKOLA S NADHLEDEM – online procvičování ve všech předmětech, se kterými se žáci ve škole setkávají. https://www.skolasnadhledem.cz/</p> <p>KAMINET – webové stránky, které nabízejí vysvětlení mluvnic, jednoduché testy, slovní zásobu z angličtiny. V českém jazyce zde najdete mluvnické testy s taháky, literární pojmy i literární ukázky s úkoly, pravopis pro nejmenší i pravopis s výkladem pravopisu pro starší žáky. Třetí částí jsou zde nápravná cvičení zaměřující se na rozvoj zrakového a sluchového vnímání a orientace v prostoru a čase. www.kaminet.cz</p>
-------------------------------	---

	<p>KAMIZDAT – metodická pomoc pro učitele. Metodické zpracování hodin včetně příloh (dramatika a sloh).</p> <p style="text-align: right;">www.kamizdat.wz.cz</p> <p>UMÍME MATEMATIKU – zábavné procvičování matematiky online.</p> <p style="text-align: right;">https://www.umimematiku.cz/</p> <p>UMÍME ČESKY – zábavné procvičování češtiny online.</p> <p style="text-align: right;">https://www.umimecesky.cz/</p> <p>MOJE ČEŠTINA – výukový portál zaměřený na výuku českého jazyka netradičním způsobem</p> <p style="text-align: right;">https://www.mojecestina.cz/</p>
--	---

PORUCHY CHOVÁNÍ

<p>Literatura</p> <p>Dokumenty</p>	<p>PhDr. Zdeňka Michalová Ph.D.</p> <p>Medicinské koncepty specifických poruch chování</p> <p>Podrobnější charakteristika základních příznaků</p> <p>Komorbidity ADHD</p> <p>Zásady intervence ⁶⁰</p>
--	---

Po oblasti zdravotního postižení se vydáváme ještě do dalších oblastí, se kterými se ŠSP při své práci setká. Od nadprůměrně nadaných žáků, přes žáky vycházejících z jiných životních podmínek, žáci z odlišných kulturních podmínek nebo žáci ze sociálně znevýhodněného prostředí. Do všech těchto oblastí se ještě podíváme.

NADPRŮMĚRNÉ NADÁNÍ

<p>Literatura</p> <p>Dokumenty</p>	<p>Temperament ve třídě – Barbara Keogh</p> <p>ADHD Porucha pozornosti a hyperaktivitou</p> <p>Wolfdieter Jenett</p>
<p>Organizace</p>	<p>Centrum rozvoje nadaných dětí – skupina pedagogů, výzkumných pracovníků, doktorandů a pregraduálních studentů Katedry psychologie</p>

⁶⁰ <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=12747>

	<p>Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně, kteří se zabývají problematikou intelektově nadaných dětí.</p> <p style="text-align: right;">www.nadanedeti.cz</p>
Internetový portál	<p>Metodický portál RVP: Výběr článku na téma vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných:</p> <p>Rvp.cz: https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=13137</p> <p>Talentovani.cz - Portál, kde najdete informace o systému podpory nadání, který se snaží o maximální rozvoj a plné využití potenciálu každého dítěte, žáka, studenta v rámci formálního, zájmového i neformálního vzdělávání.</p> <p style="text-align: right;">www.talentovani.cz</p>

ŽÁCI S JINÝMI ŽIVOTNÍMI PODMÍNKAMI

Internetové portály	<p>Šance dětem – internetový portál zabývající se nabídkou kvalitních informací z oblasti ohrožených dětí v České republice. Články pro rodiny s dětmi, pro pracovníky v sociální oblasti práce s rodinou, pro všechny, kteří se problematikou dětí a rodin zabývají.</p> <p style="text-align: right;">https://www.sancedetem.cz/</p> <p>Právo na dětství - web provozuje Ministerstvo práce a sociálních věcí. Cílem je podnítit celospolečenskou diskuzi na téma péče o ohrožené děti a zapojit do aplikace systémových změn co nejširší okruh lidí a subjektů.</p> <p style="text-align: right;">http://www.pravonadetstvi.cz/</p>
----------------------------	---

ŽÁCI Z ODLIŠNÉHO KULTURNÍHO PROSTŘEDÍ, ŽÁCI S OMJ (odlišný mateřský jazyk)

Organizace	<p>Národní ústav pro vzdělávání: Děti/žáci – cizinci a děti/žáci s odlišným mateřským jazykem.</p> <p style="text-align: right;">http://www.nuv.cz/t/ciz</p> <p>Centra na podporu integrace cizinců: www.integracnicentra.cz Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka: www.auccj.cz Centrum pro integraci cizinců: www.cicpraha.org Dům národnostních menšin: www.dnm-praha.eu Evropská kontaktní skupina: www.ekscr.cz Multikulturní centrum Praha. www.mkc.cz</p> <p>META o. p. s. – podporuje rodiny s migrační zkušeností v rovném přístupu ke vzdělávání a začleňováním se do české společnosti. Metodická podpora pedagogům.</p> <p style="text-align: right;">https://meta-ops.eu/</p>
Internetové portály	<p>inkluzivniskola.cz – místo plné inspirace a podpory pro pedagogy při práci s dětmi a žáky s odlišným mateřským jazykem</p> <p>Portál podpory pedagogických pracovníků vzdělávajících děti/žáky cizince</p> <p style="text-align: right;">https://cizinci.npi.cz/</p>

SOCIÁLNĚ ZNEVÝHODNĚNÉ PROSTŘEDÍ

Literatura Dokumenty	<p>Katalog podpůrných opatření (pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu sociálního znevýhodnění), Lenka Felcmanová, Martina Habrová a kol., Univerzita Palackého v Olomouci 2015</p>
Internetový portál	<p>Mají na to – Jak podpořit sociálně znevýhodněné děti na ZŠ</p> <p style="text-align: right;">www.majinato.cz</p>

Různé odkazy nejen na téma společné vzdělávání

<p>Literatura Dokumenty</p>	<p>Trénink mozku (pro 1. stupeň, pro 2. stupeň ZŠ) - Michal Černý</p>
<p>Organizace Firmy</p>	<p>NPI – Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi: aplikace, která má být průvodcem společným vzděláváním (inkluzí) a kvalitním a moderním vzděláváním obecně. Inspirace pro pedagogy i rodiče pro podporu rozvoje dětí. https://zapojmevsechny.cz/</p> <p>Spektra – Prodejce moderních kompenzačních pomůcek a poskytovatel poradenství. Zabývá se pomůckami určené lidem s tělesným a mentálním postižením. www.spektra.eu</p> <p>Sensa shop - Prodej senzomotorických pomůcek. www.sensa-shop.cz</p> <p>MULTIP Moravia s.r.o – Učební pomůcky pro speciální vzdělávání a inkluzi. www.multip.cz/ucebni-pomucky-pro-specialni-vzdelavani-a-inkluzi#!/ucebni-pomucky-pro-specialni-vzdelavani-a-inkluzi)</p>
<p>Nakladatelství</p>	<p>Tobiáš, Portál, Psychodiagnostika Brno s.r.o., Albatros, Media, Parta, Septima Věnují se vydávání knih a publikací směřovaných na vzdělávání osob s SVP. Příloha č. 7 – seznam učebnic pro žáky s SVP</p>
<p>Výukové materiály</p>	<p>Testováno na dětech – inspirace pro učitele i rodiče při vzdělávání a rozvoji dětí www.testovanonadetech.com</p> <p>Učitelnice – zdroj výukových materiálů pro práci ve škole i doma www.ucitelnice.cz</p>
<p>Internetové portály</p>	<p>Metodika vzdělání dětí s mozkovou obrnou pro učitele MŠ v inkluzi https://vzdelavani-deti-s-mozkovou-obrnou-predskolniho-veku.webnode.cz/</p> <p>Pedagogické info: server pro pedagogy a jinou zvířenu www.pedagogicke.info</p>

ZÁVĚR

Diplomová práce s názvem Začínající školní speciální pedagog na běžné základní škole se nachází ve své závěrečné části, kde je třeba shrnout vše, co bylo výše napsáno. Práce se ve své teoretické části věnovala osobě školního speciálního pedagoga, který svou činnost vykonává na běžné základní škole ve školním poradenském pracovišti. V první kapitole autorka vychází ze základních legislativních dokumentů, které stanovují podmínky pro vykonávání pozice školního speciálního pedagoga. Druhá kapitola se věnovala hlavním úkolům a činnostem, které školní speciální pedagog vykonává. Na tuto kapitolu v závěru teoretické části navazovala čtvrtá kapitola, která se zaměřila na konkrétní dokumenty, které školní speciální pedagog musí znát a vědět, jak s nimi pracovat a vyplňovat. Neméně důležitá kapitola byla ještě v teoretické části kapitola třetí, která se podívala na současnou situaci českého školství, které nabízí školním speciálním pedagogům vzdělání a také možnosti uplatnění v českých školách. Autorce se však bohužel nepodařilo zjistit přesnější situaci ohledně využívání školních speciálních pedagogů na běžných školách. V diplomové práci neudává počty školních speciálních pedagogů v jednotlivých krajích či celkový počet v celé České republice.

Praktická část práce měla přispět k naplnění cíle práce, kterým bylo poukázat na důležité aspekty, které jsou spojené se začátkem samotné praxe školního speciálního pedagoga. Co potřebuje vědět, znát v době, kdy konkrétně v běžné škole ve školním poradenském pracovišti začíná pracovat. Výzkumné šetření proběhlo dotazníkovou formou. Autorce se podařilo oslovit 100 respondentů, kteří pracují na běžné základní škole v roli školního speciálního pedagoga. Dotazníkové šetření probíhalo v rámci celé České republiky.

V rámci dotazníkového šetření zjišťovala konkrétní možnosti, návody, nápady, inspirace, co začínající speciální pedagog potřebuje znát, aby svoji praxi v oboru speciální pedagogiky začal správným a efektivním směrem. Aby jeho role na škole byla důležitou součástí při vzdělávání a výchově žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, ale také ve spolupráci s učiteli, asistenty a rodiči.

Cíl byl naplněn popsáním hlavních úkolů a činností, které pro ŠSP vyplývají ze zákonů a vyhlášek, které s problematikou poskytování speciálně pedagogické péče ve škole souvisejí a dávají práci ŠSP právní rámec. Konkrétní popsání důležitých dokumentů, se kterými se ŠSP při své práci setkává je důležitým podkladem pro administrativní oblast dané práce. Dotazníkové šetření přineslo naplnění cíle hlavně v oblasti spolupráce

a týmové práce, na kterou všichni respondenti ve svých odpovědích poukazovali. Upozornění na nutnost spolupráce se všemi, kteří se podílejí na vzdělávání žáků, je základním předpokladem pro úspěšnost a efektivnost práce ŠSP. V neposlední řadě autorka předkládá konkrétní nápady na lidi, organizace, metody či pomůcky v jednotlivých oblastech a typech speciálně vzdělávacích potřeb. Jedná se o konkrétní možnosti a inspirace pro práci a hledání cest, jak s konkrétním žákem pracovat.

Práce přináší pohled na práci ŠSP na běžné základní škole. Směřována je na začínajícího ŠSP a má sloužit, jako nástroj, který pomůže s orientací a hledáním možností, jak roli ŠSP vykonávat. Jak také z výzkumného šetření vyplynulo, je třeba se stále vzdělávat a objevovat možnosti, které speciální pedagogika a problematika s ní spojená přináší.

POUŽITÁ LITERATURA

1. BALHAROVÁ, K. *Život rytíře*. 1. vyd. Computer Media s.r.o., 2011. 107 s.
ISBN 978-80-7402-100-8
2. BEDNÁŘOVÁ, J. *Čtete se skřítkem Alfrédem*. 1. vyd. Brno: Edika, 2012. 80 s.
ISBN 978-80-266-0004-6
3. BRAUN, R. *Pedagogicko-psychologická diagnostika*. Ústav profesního rozvoje pracovníků ve školství, Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2014. 116. s.
4. ČERNÝ, M. *Trénink mozku pro 1. stupeň ZŠ*. Praha: BizBooks, 2018. 64 s.
ISBN 978-80-265-0787-4
5. ČERNÝ, M. *Trénink mozku pro 2. stupeň ZŠ*. Praha: BizBooks, 2018. 41 s.
ISBN 978-80-265-0787-1
6. FRYJAUFOVÁ, E. *Naučte své děti efektivnímu učení*. 1. vyd. Brno: Computer Press, a. s., 2006. 94 s. ISBN 978-80-251-1481-0
7. JENETT, W. *ADHD – porucha pozornosti s hyperaktivitou*. 1. vyd. Brno: Edika, 2013. 191 s. ISBN 978-80-266-0158-6
8. JIRUŠKOVÁ, M. *Zábavné čtení (nejen) pro dyslektiky*. 1. vyd. Brno: Edika, 2018. 104 s. ISBN 978-80-266-1222-3
9. JOŠT, J. *Čtení a dyslexie*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. 384 s. ISBN 978-80247-3030-1
10. JUCOVIČOVÁ, D. *Reedukace specifických poruch učení*. 2. vyd. Praha: Portál, 2014. 176 s. ISBN 978-80-262-0645-3
11. KENDÍKOVÁ, J. *Vzdělávání žáka se SVP*. Praha: nakladatelství Dr. Josefa Raabe s. r. o., 2016. 102 s. ISBN 978-80-7496-213-4
12. KNEBLOVÁ, H. *S češtinou za dobrodružstvím – Tajemný zámek*. 1. vyd. Praha: Fragment, 2021. ISBN 978-80-253-4118-6
13. KNOTOVÁ, D. *Školní poradenství*. 1. Vyd. Praha: GRADA, 2014. 264 s.
ISBN 978-80-247-4502-2

14. KEOGH, B. *Temperament ve třídě*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 176 s.
ISBN 978-80-247-1504-9
15. KREJČOVÁ, L., BODNÁROVÁ, Z. a kol. *Specifické poruchy učení*. 2. vyd. Brno: Edika, 2018. s. 248. ISBN 978-80-266-1219-3
16. KREJČOVÁ, L. *Dyslexie – psychologické souvislosti*. 1. vyd. Praha: Grada, 2019. 284 s.
ISBN 978-80247-3950-2
17. KREJČOVÁ, L., HLADÍKOVÁ, Z. *Zvládáme specifické poruchy učení*. 1. vyd. Brno: Edika, 2019. s. 223. ISBN978-80-266-1400-5
18. KUCHARSKÁ, A., MRÁZKOVÁ, J. a kol. *Třístupňový model péče (3MP) ve školách zapojených v projektu RAMPS-VIP III*. Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2014.
ISBN 978-80-7481-038-1
19. KUCHARSKÁ, A. a kol. *Školní speciální pedagog*. Portál, 2013. 224 s.
ISBN 978-80-262-04978
20. KUCHARSKÁ, A. a kol., *Metodika práce školního speciálního pedagoga zapojeného ve školním poradenském pracovišti*, Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Praha 2014. 227 s.
ISBN 978-80-7481-036-7
21. KUDLÁČEK, M. a kol. *Základy aplikovaných pohybových aktivit*. 1. vyd. Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. 83 s. ISBN 978-80-244-3954-9
22. KUDLÁČEK, M. a kol. *Aplikované pohybové aktivity osob s tělesným postižením*. 1. vyd. Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. 91 s. ISBN 978-80-244-3938-9
23. LECHTA, V. *Inkluzivní pedagogika*. 1. vyd. Praha: Portál, 2016. 464 s. ISBN 978-80262-1123-5

24. MICHALÍK, J.; BASLEROVÁ, P.; FELCMANOVÁ, L. a kol. *Katalog podpůrných opatření • obecná část pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu zdravotního nebo sociálního znevýhodnění*. 1. vydání. Univerzita Palackého v Olomouci, 2015
ISBN 978-80-244-4654-7 (tištěná verze) ISBN 978-80-244-4675-2 (elektronická verze)
25. NOVOSA, L. *Poradenství*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. 269 s. ISBN 978-80-7367-509-7
26. NOVOTNÁ, I. *Logopedické vymalovánky*. 3. vyd. Brno: Edika, 2019. 64 s. ISBN 978-80-266-1364-0
27. NASTOUIPOVÁ, D. *Čtení podle obrázků pro 1. ročník*. 1. vyd. Praha: Fragment, 2016. 35 s. ISBN 978-80-253-2864-4
28. NASTOUIPOVÁ, D. *DYSGRAFIE – aktivity pro děti se specifickou poruchou učení*. 1. vyd. Praha: Fragment, 2017. 31 s. ISBN 978-80-253-3083-8
29. NASTOUIPOVÁ, D. *Písmenkový svět pro 1. ročník ZŠ*. 1. vyd. Praha: Fragment, 2016. 56 s. ISBN 978-80-253-2880-4
30. POKORNÁ, V. *Cvičení pro děti se specifickými poruchami učení*. 5. vyd. Praha: Portál, 2011. 156 s. ISBN 978-80-7367-931-6
31. PRŮCHA, J; VETEŠKA, J. *Andragogický slovník*. 1. vyd. Praha: GRADA, 2012. 298 s. ISBN 978-80-247-3960-1
32. PUNCH, K. F. *Úspěšný návrh výzkumu*. 2. vyd. Praha: Portál, 2015. 232 s. ISBN 978-80-262-0980-5
33. RŮŽIČKOVÁ, V. a kol. *Speciální pedagog jako profese*. 1. vyd. Univerzita Palackého v Olomouci, 2018. 131 s. ISBN 978-80-244-5468-9
34. SKUTIL, M. *Základy pedagogicko – psychologického výzkumu pro studenty učitelství*. Praha: PORTÁL, 2011. 256 s. ISBN 978-80-7367-778-7
35. SLOWÍK, J., *Speciální pedagogika*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 159 s. ISBN 978-80-247-1733-3

36. ŠAUEROVÁ, M; ŠPAČKOVÁ, K.; NECHLEBOVÁ, E. *Speciální pedagogika v praxi*. 1. vyd. Praha: GRADA, 2012. 248 s. ISBN 978-80-247-4369-1
37. TREUOVÁ, H. *Speciální pedagogika – Pracovní sešit k nápravě vývojových poruch učení v českém jazyce 1*. 2. vyd. Havlíčkův Brod: Nakladatelství Tobiáš, 1994. 104 s. ISBN 80-85808-21-8
38. TREUOVÁ, H. *Speciální pedagogika – Pracovní sešit k nápravě vývojových poruch učení v českém jazyce 2*. 2. vyd. Havlíčkův Brod: Nakladatelství Tobiáš, 1994. 88 s. ISBN 80-85808-23-4
39. ZAPLETALOVÁ, J., MRÁZKOVÁ, J. *Metodika pro nastavování podpůrných opatření ve školách ve spolupráci se školskými poradenskými zařízeními*. Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2014. 106 s. ISBN 978-80-7481-085-5

Internetové zdroje:

1. SPECIÁLNÍ PEDAGOG [online]. 27. 6. 2020
Dostupné z: <http://majinato.cz/27-specialni-pedagog.php>
2. PRVNÍ ROK SPOLEČNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ – HLAVNÍ ZÁVĚRY 2. ANALÝZY [online 17. 4. 2021]
Dostupné z: <https://www.msmt.cz/prvni-rok-spolecneho-vzdelavani-hlavni-zavery-druhe-analyzy?highlightWords=po%C4%8Dty+asistent%C5%AF+pedagoga>
3. SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA (NAVAZUJÍCÍ, SPN) [online 20. 4. 2021]
Dostupné z: <https://www.pf.jcu.cz/structure/departments/kpe/specialni-pedagogika-spn.html>
4. NAVAZUJÍCÍ MAGISTERSKÉ STUDIUM [online 1. 5. 2021]
Dostupné z: <https://pages.pedf.cuni.cz/ksppg/navazujici-magisterske-studium-2>
5. SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA – PORADENSTVÍ [online 1. 5. 2021]
Dostupné z:
<https://studium.upol.cz/Catalog/StudyPrograms?type=Subsequent#year=2021&globalId=34089&maior=5459>

6. SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA – DRAMATERAPIE [online 1. 5. 2021]
Dostupné z:
<https://studium.upol.cz/Catalog/StudyPrograms?type=Subsequent#year=2021&globalId=34084&maior=5479>
7. SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA PRO 2. STUPEŇ ZÁKLADNÍCH ŠKOL A STŘEDNÍ ŠKOLY MAIOR [online 1. 5. 2021]
Dostupné z:
<https://studium.upol.cz/Catalog/StudyPrograms?type=Bachelor#year=2021&maior=5388>
8. LOGOPEDIE [online 1. 5. 2021]
Dostupné z:
<https://studium.upol.cz/Catalog/StudyPrograms?type=Bachelor#year=2021&globalId=34079&maior=5392>
9. UČITELSTVÍ PRO 1. STUPEŇ ZÁKLADNÍ ŠKOLY A SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA [online 1. 5. 2021]
Dostupné z:
<https://studium.upol.cz/Catalog/StudyPrograms?type=Bachelor#year=2021&globalId=34080&maior=5551>
10. NABÍZENÉ STUDIJNÍ PROGRAMY A OBORY PRO PŘIJÍMACÍ ŘÍZENÍ [online 1. 5. 2021]
Dostupné z:
<https://pdf.osu.cz/studijniobory/?specializaceid=3479>
11. SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA [online 1. 5. 2021]
Dostupné z:
<http://www.pf.jcu.cz/structure/departments/kpe/specialni-pedagogika.html>
12. STUDIJNÍ PROGRAMY – UČITELSTVÍ A PEDAGOGIKA [online 1. 5. 2021]
Dostupné z:
<https://www.muni.cz/uchazeci/navazujici-magisterske-studium/vyberte-si-obor/ucitelstvi-a-pedagogika>
13. PŘEDMĚTY SPECIÁLNĚ PEDAGOGICKÉ PÉČE [online 2. 5. 2021]
Dostupné z:
<https://www.msmt.cz/vzdelavani/predmety-specialne-pedagogicke-pece#otazka1>
14. PEDAGOGICKÁ INTERVENCE [online 2. 5. 2021]
Dostupné z:
<https://www.inkluzivniskola.cz/pedagogicka-intervence>
15. KATALOGY POSUZOVÁNÍ MÍRY SPECIÁLNÍCH VZDĚLÁVACÍCH POTŘEB [online 15. 5. 2021]
Dostupné z:
<http://spc-info.upol.cz/profil/?p=446>
16. KATALOGY PODPŮRNÝCH OPATŘENÍ [online 15. 5. 2021]
Dostupné z:
<http://katalogpo.upol.cz/>
17. SYSTÉMOVÁ PODPORA INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ V ČR [online 15. 5. 2021]
Dostupné z:
<http://www.inkluze.upol.cz/portal/>

18. VYHLÁŠKY [online 16. 5. 2021]
Dostupné z: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlasky>
19. PLÁNY IVP A PLPP [online 16. 5. 2021]
Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=10466>
20. SPECIFIKA VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ŽÁKŮ NADANÝCH [online 16. 5. 2021]
Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=12747>
21. TALENTOVANÍ [online 16. 5. 2021]
Dostupné z: <https://talentovani.cz/>
22. KURZY PRO PEDAGOGICKÉ PRACOVNÍKY MŠ, ZŠ, ŠPP, ŠPZ [online 16. 5. 2021]
Dostupné z: <https://www.pppbrno.cz/cs/kurzy/>
23. ATLAS ŠKOLSTVÍ – KAM NA ŠKOLU [online 16. 5. 2021]
Dostupné z: <https://www.atlasskolstvi.cz/>
24. KAM NA STŘEDNÍ ŠKOLU [online 16. 5. 2021]
Dostupné z: <https://www.stredniskoly.cz/>
25. INFORMAČNÍ SYSTÉM O UPLATNĚNÍ ABSOLVENTŮ ŠKOL NA TRHU PRÁCE [online 16. 5. 2021]
Dostupné z: <https://www.infoabsolvent.cz/>
26. BUDOUCNOST PROFESÍ [online 16. 5. 2021]
Dostupné z: <http://www.budoucnostprofesi.cz/>
27. ČESKÉ ŠKOLY V ČÍSLECH [online 25. 5. 2021]
Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/stoletistatistiky/ceske-skoly-v-cislech>
28. ORIENTAČNÍ GRAFICKÝ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI [online 27. 5. 2021]
Dostupné z: <https://www.zshostivar.cz/itridy/kernjiraskuvtest.pdf>
29. SPECIFIKA VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ŽÁKŮ NADANÝCH [online 16. 5. 2021]
Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=12747>
30. ŠTĚPÁNOVÁ, Veronika. Školní speciální pedagog [online]. Olomouc, 2020 [cit. 2021-05-28]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/i2xi5d/>. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce doc. Mgr. Michal Růžička, Ph.D.

31. HORMANDLOVÁ, Tereza. Profesní obraz školního speciálního pedagoga v podmínkách základní školy [online]. Brno, 2020 [cit. 2021-05-28]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/ovi7b/>. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce Tomáš Čech.

LEGISLATIVA

Zákon č. 561/2004 Sb. *Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon)*

Vyhláška č. 27/2016 Sb. *Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných*

Zákon č. 563/2004 Sb. *Zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů*

Vyhláška č. 72/2005 Sb. *Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních*

Zákon č. 359/1999 Sb. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí*

Zákon č. 109/2002 Sb. *Zákon o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů*

Zákon č. 108/2016 Sb. *Zákon o sociálních službách*

RESORTY

Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy (MŠMT) – www.msmt.cz

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) – www.mpsv.cz

Ministerstvo zdravotnictví České republiky (MZCR) – www.mzcr.cz

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

vzor IVP

Individuální vzdělávací plán

Jméno a příjmení žáka			
Datum narození			
Bydliště			
Škola			
Ročník		Školní rok	

ŠPZ, které vydalo doporučení pro IVP			
Kontaktní pracovník ŠPZ			
Školská poradenská, zdravotnická a jiná zařízení, která se podílejí na péči o žáka			

Rozhodnutí o povolení vzdělávání žáka podle IVP ze dne:	
Zdůvodnění:	

Priority vzdělávání a dalšího rozvoje žáka (cíle IVP):	
Předměty, jejichž výuka je realizována podle IVP:	

Podpůrná opatření (specifikace stupňů podpůrných opatření)

Metody výuky (pedagogické postupy)	
Úpravy obsahu vzdělávání	
Úprava očekávaných výstupů vzdělávání	
Organizace výuky	
Způsob zadávání a plnění úkolů	
Způsob ověřování vědomostí a dovedností	
Hodnocení žáka	
Pomůcky a učební materiály	
Podpůrná opatření jiného druhu	
Personální zajištění úprav průběhu vzdělávání (asistent pedagoga, další pedagogický pracovník)	
Další subjekty, které se podílejí na vzdělávání žáka	
Spolupráce se zákonnými zástupci žáka	
Dohoda mezi žákem a vyučujícím	

Popis realizace PO v jednotlivých vzdělávacích oblastech/ vyučovacích předmětech* (Je-li potřeba specifikovat)	
Název předmětu	<i>Specifikace PO</i>
Název předmětu	<i>Specifikace PO</i>

Název předmětu	<i>Specifikace PO</i>
-----------------------	-----------------------

Osoby zodpovědné za vzdělávání a odbornou péči o žáka		Jméno a příjmení	Podpis
Třídní učitel/ka			
Vyučující	Vyučovací předmět		
Školní poradenský pracovník			
Zákonný zástupce žáka			
Žák			

Závěry vyhodnocení vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu	Jméno a příjmení školského poradenského zařízení	Podpis

Příloha č. 2

Doporučení školského poradenského zařízení

A) Doporučení pro vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole

Dítě/žák/student:

Jméno a příjmení

Datum narození

Bydliště

Škola

Ročník 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

Souhrnné údaje k vyšetření a stanoveným PO:

Převažující stupeň PO	2.	3.	4.	5.	Identifikátor znevýhodnění
	1.	X (stupeň neurčen)		
Návrh organizační formy vzdělávání	☐ bez IVP	☐ s IVP	☐ třída, oddělení, studijní skupina zřízená podle § 16 odst. 9 ŠZ	☐ zařazení do školy, která vzdělává žáky podle §16 odst. 9 ŠZ (doložit žádost zákonného zástupce nebo zletilého žáka)	
			☐ vzdělávání v základní škole speciální podle RVP ZŠS díl 1	☐ vzdělávání v základní škole speciální podle RVP ZŠS díl 2	
Datum přijetí žádosti o poskytnutí poradenské pomoci				
Datum vyšetření v ŠPZ		Datum konzultace se školou	
Platnost doporučení do		Termín nového posouzení speciálních vzdělávacích potřeb	
Návrh zahájení poskytování podpůrných opatření				

I. Závěry vyšetření žáka podstatné pro vzdělávání a pobyt žáka ve škole**II. Vyhodnocení Plánu pedagogické podpory (pokud byl poskytován)****III. Podpůrná opatření** (Doplňte konkrétní postupy v těch kategoriích podpůrných opatření, které mají být aplikovány)

Metody výuky, úpravy obsahu vzdělávání	Stupeň PO
--	-----------

Forma vzdělávání ¹	Stupeň PO
-------------------------------	-----------

Úprava očekávaných výstupů vzdělávání ²	Stupeň PO
--	-----------

Organizace výuky (úpravy v organizaci výuky ve školní třídě případně i mimo ni; požadavky na práci pedagogů; podpora žáků, u kterých nelze zajistit domácí přípravu; požadavky na specifika domácí přípravy)

Požadavky na organizaci výuky ve škole	Stupeň	Počet hodin	Kód podmíněné NFN ³
☐ Předměty speciálně pedagogické péče:			
☐ Pedagogická intervence (podpora přípravy na školu)			
Úzpůsobení forem komunikace a zprostředkování informací (AAK, Braillovo písmo)			
ANO – NE			viz pomůcky

Personální podpora – pedagogická	Stupeň	Počet hodin	Kód NFN ⁴
☐ Asistent pedagoga			
☐ Pedagog			
☐ Školní speciální pedagog			
☐ Školní psycholog			

¹ § 25 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon) ve znění pozdějších předpisů.

² § 16 odst. 2 písm. e) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon) ve znění pozdějších předpisů.

³ Kód podmíněné NFN – kód normované finanční náročnosti v souladu s resortním číselníkem podpůrných opatření (RAPP) zveřejněným způsobem umožňujícím dálkový přístup; škola vykáže toto podpůrné opatření, pouze pokud nelze žákovi poskytnout podpůrné opatření v rámci stávající skupiny.

⁴ Kód NFN – kód normované finanční náročnosti v souladu s resortním číselníkem podpůrných opatření (RAPP) zveřejněným způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Personální podpora – nepedagogická		Stupeň	Počet hodin	Kód NFN
☐	Tlumočnick českého znakového jazyka			
☐	Přepisovatel pro neslyšící			

Personální podpora – přítomnost další osoby		Stupeň	Počet hodin	Kód NFN
☐	Osobní asistent			
☐	Zdravotní pracovník			
☐	Jiné			

Hodnocení žáka (kritéria hodnocení, specifika forem hodnocení podle charakteru obtíží žáka)	Stupeň PO
--	-----------

Zařazení žáka do školy, třídy, oddělení, skupiny podle 16 odstavec 9 ŠZ (odůvodnění zařazení)	Stupeň PO
--	-----------

Pomůcky	Stupeň PO
----------------	-----------

Kompenzační pomůcky (uveďte také období užívání pomůcky a případné investiční a neinvestiční náklady)	Stupeň	Forma pořízení ⁵	Kód NFN
.....

Speciální učebnice a pomůcky (uveďte také období užívání pomůcky a případné investiční a neinvestiční náklady)	Stupeň	Forma pořízení	Kód NFN
.....

Softwarové a IT vybavení (uveďte také období užívání pomůcky a případné investiční a neinvestiční náklady)	Stupeň	Forma pořízení	Kód NFN
.....

Prodloužení délky vzdělávání	Stupeň PO
-------------------------------------	-----------

IV. Podpůrná opatření jiného druhu (respektovat zdravotní stav, zátěžovou situaci v rodině či škole - vztahové problémy, postavení ve třídě; v jakých činnostech, jakým způsobem)

V. Úprava podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání (uveďte stupeň podpůrného opatření)

<p>Zpracoval (jméno a podpis)</p> <p>Adresa a název pracoviště vystavujícího doporučení</p>	<p>Vedoucí pracoviště</p> <p>Razítko</p> <p>Datum</p>
---	---

Poučení: Žák nebo zákonný zástupce žáka může do 30 dnů ode dne, kdy obdržel toto doporučení školského poradenského zařízení, požádat právníkou osobu zřízenou a pověřenou ministerstvem prováděním revizí o jeho revizi. O revizi tohoto doporučení může požádat také škola, školské zařízení nebo orgán veřejné moci, který svým rozhodnutím uložil zákonnému zástupci dítěte nebo žáka, dítěti, žákovi nebo studentovi povinnost využít odbornou poradenskou pomoc ve školském poradenském zařízení, do 30 dnů ode dne, kdy doporučení obdržely.

VI. Převzetí

Datum	Podpis žáka nebo jeho zákonného zástupce
-------	--

VII. Žádost o povolení vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu

V případě doporučení podpůrného opatření spočívajícího ve vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu žádám o jeho zpracování školou.

ANO	NE
Datum	Podpis žáka nebo jeho zákonného zástupce

VIII. Informovaný souhlas zákonného zástupce nebo žáka s poskytováním doporučených podpůrných opatření ve škole

Prohlašuji, že

- výslovně souhlasím s poskytováním v doporučení uvedených podpůrných opatření,
- byl/a jsem informován/a o důsledcích, které vyplývají z poskytování podpůrného opatření, zejména o změnách ve vzdělávání v souvislosti s poskytováním podpůrného opatření,
- byl/a jsem informován/a o organizačních změnách, které v souvislosti s poskytováním podpůrných opatření mohou nastat, a
- podpisem stvrzuji, že jsem informacím uvedeným v písmenech b) a c) porozuměl/a.

Vyjádření informovaného souhlasu	ANO	NE	S VÝHRADAMI
----------------------------------	-----	----	-------------

Datum	Podpis žáka nebo jeho zákonného zástupce
-------	--

Příloha č. 3

Zpráva školského poradenského zařízení

Zpráva školského poradenského zařízení

Č.j.: Pouze pro žáka nebo zákonného zástupce!

Vdne

Jméno a příjmení dítěte/žáka/studenta (dále jen „žák“):

Datum narození: *Věk v době vyšetření:*

Bydliště:

Škola, ročník:

Důvod vyšetření:

Zpráva je určena (uvést komu):

Podklady pro stanovení podpůrných opatření ve vzdělávání:

Anamnéza:

Průběh vyšetření: (záznam o průběhu vyšetření, popis použitých postupů a diagnostických nástrojů, záznam konzultace s dalšími subjekty, které se podílejí na péči o žáka)

a) Část psychologická

b) Část speciálně- pedagogická

c) Část pedagogická (vyhodnocení plánu pedagogické podpory)

Závěr z vyšetření:

Termín kontrolního vyšetření:

Žák nebo zákonný zástupce byl s výsledky vyšetření a s navrhovaným doporučením pro vzdělávání žáka osobně seznámen. Dále byl seznámen s dalšími postupy, které jsou nezbytné pro úpravu průběhu vzdělávání žáka, způsobem pro žáka nebo jeho zákonného zástupce srozumitelným.

Informovaný souhlas zletilého žáka nebo jeho zákonného zástupce

Poučení:

Žák nebo zákonný zástupce může do 30 dnů ode dne, kdy obdržel tuto zprávu školského poradenského zařízení, požádat právnickou osobu zřízenou a pověřenou ministerstvem prováděním revizí o její revizi.

Příloha č. 4

Identifikátor znevýhodnění = ABbCcDE

A (souběh postižení)

0 = Bez souběžného postižení více vadami

1 = Souběžné postižení více vadami

Bb = převažující, nejzávažnější znevýhodnění (**Cc** = další znevýhodnění)

00 = Bez SVP vyplývajících ze *zdravotního* stavu nebo jiných obtíží zdravotního charakteru

0M = Jiné SVP vyplývajících ze zdravotního stavu krátkodobého charakteru

0T = Jiné SVP vyplývajících ze zdravotního stavu dlouhodobého charakteru

1M = Lehké *mentální* postižení

1S = Středně těžké mentální postižení

1T = Těžké mentální postižení

1Y = Hluboké mentální postižení

2M = Mírné *sluchové* postižení, pokud vyžaduje PO

2S = Středně těžké sluchové postižení

2T = Těžké sluchové postižení

2Y = Neslyšící

3M = Mírné *zrakové* postižení, pokud vyžaduje PO

3S = Středně těžké zrakové postižení

3T = Těžké zrakové postižení

3Y = Nevidomí

4M = Mírné *vady řeči*, pokud vyžadují PO

4S = Středně závažné vady řeči

4T = Závažné vady řeči

5M = Mírné *tělesné* postižení, pokud vyžaduje PO

5S = Středně těžké tělesné postižení

5T = Těžké tělesné postižení

6M = Mírné *poruchy chování*, pokud vyžadují PO

6S = Středně závažné poruchy chování

6T = Závažné poruchy chování

7M = Mírné *poruchy učení*, pokud vyžadují PO

7S = Středně závažné poruchy učení

7T = Závažné poruchy učení

8M = Poruchy *autistického spektra* s mírným odrazem do vzdělávání žáka

8T = Dětský autismus se závažným odrazem do vzdělávání žáka

8J = Poruchy autistického spektra mimo dětského autismu se závažným odrazem do vzdělávání žáka

D (vliv kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek)

0 = Bez vlivu kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek

K = SVP vyplývají převážně z odlišného kulturního prostředí

Z = SVP vyplývají převážně z dopadu jiných životních podmínek do vzdělávání

V = SVP vyplývají z kombinace více faktorů uvedených pod body K a Z

E (mimořádné nadání)

0 = dítě/žák/student bez identifikovaného nadání nebo mimořádného nadání

1 = dítě/žák/student s identifikovaným nadáním s potřebou PO

2 = dítě/žák/student s identifikovaným mimořádným nadáním s potřebou PO

Příloha č. 5

Plán pedagogické podpory (PLPP)

Jméno a příjmení žáka	Jméno a příjmení
Škola	Škola, město, ulice
Ročník	Ročník
Důvod k přistoupení sestavení PLPP	Zde zaznamenejte hlavní důvody, které vás vedou k rozhodnutí zpracovat u žáka PLPP.
Datum vyhotovení	Datum vyhotovení
Vyhodnocení PLPP plánováno ke dni	Datum plánovaného vyhodnocení

I. Charakteristika žáka a jeho/její obtíží

(silné, slabé stránky; popis obtíží; pedagogická, případně speciálně - pedagogická diagnostika s cílem stanovení úprav ve vzdělávání; aktuální zdravotní stav; další okolnosti ovlivňující nastavení podpory)

Zde vypište obtíže žáka, které vás vedly ke zpracování PLPP. Více viz závorka výše.

II. Stanovení cílů PLPP

(cíle rozvoje žáka)

Zde uveďte, na základě výše uvedených faktů, jakých cílů u žáka chcete dosáhnout.

III. Podpůrná opatření ve škole

(Doplňte **konkrétní postupy** v těch kategoriích podpůrných opatření, které uplatňujete.)

a) Metody výuky

(specifikace úprav metod práce se žákem)

Zde uveďte metody, které budete při podpoře žáka uplatňovat, abyste dosáhli stanovených cílů.

b) Organizace výuky

(úpravy v organizaci výuky ve školní třídě, případně i mimo ni)

Zde uveďte, jaké budete využívat změny v organizaci výuky žáka, abyste dosáhli stanovených cílů.

c) Hodnocení žáka
(vymezení úprav hodnocení, jak hodnotíme, co úpravami hodnocení sledujeme, kritéria)
Zde uveďte, jak upravíte hodnocení pokroku, aby podporovalo a napomáhalo dosažení cílů stanovených tímto PLPP.
d) Pomůcky
(učebnice, pracovní listy, ICT technika, atd.)
Zde uveďte, jaké pomůcky budete k naplnění cílů využívat.
e) Požadavky na organizaci práce učitele/lů
Zde uveďte, jaké požadavky máte na ostatní učitele, kteří vyučují žáka, aby bylo dosaženo stanovených cílů.

IV. Podpůrná opatření v rámci domácí přípravy
(popis úprav domácí přípravy, forma a frekvence komunikace s rodinou)
Zde uveďte, jak bude probíhat domácí příprava žáka, jak bude probíhat komunikace s rodinou, aby byla zajištěna realizace podpůrných opatření synergicky i v rámci domácí přípravy.

V. Podpůrná opatření jiného druhu
(respektovat zdravotní stav, zátěžovou situaci v rodině či škole - vztahové problémy, postavení ve třídě; v jakých činnostech, jakým způsobem)
Zde uveďte jiná podpůrná opatření.

VI. Vyhodnocení účinnosti PLPP	Dne:
(Naplnění cílů PLPP)	
Zde uveďte, jak se vám podařilo, s využitím stanovených kritérií, naplnit stanovené cíle, uveďte datum vyhodnocení.	

Doporučení k odbornému vyšetření⁶¹	☐ Ano	☐ Ne	
	☐ PPP	☐ SPC	☐ SVP

Role	Jméno a příjmení	Podpis a datum
Třídní učitel	Jméno a příjmení třídního učitele	
Učitel/é předmětu/ů	Jméno a příjmení učitele/ů	
Pracovník ŠPP	Jméno a příjmení pracovníka ŠPP	
Zákonný zástupce	Jméno a příjmení zákonného zástupce	

⁶¹ *Odpovídající zaškrtněte, případně doplňte.*

Příloha č. 6

Grafický test školní zralosti (modifikace podle Jiráska)

ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: Priezvisko a meno dieťaťa:		
Datum narození: Dátum narodenia:	Věk: r. m. Vek: r. m.	Datum vyšetření: Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů: Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nějakého pána tak, ako to vieš.

2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobre sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napíš.

Lev pavi.

3. Tady jsou takové puntíky. Žkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

Orientační grafický test školní zralosti

(modifikace podle Jiráska)

Test je tvořen třemi úlohami :

- a) kresba lidské postavy;
- b) napodobení psacího písma;
- c) obkreslení deseti teček.

Všechny tři úkoly orientačního grafického testu školní zralosti zjišťují vyspělost jemné motoriky a schopnost vizuo-motorické koordinace.

Ve výkladu věkových zvláštností v kresbách dětí, se vychází z koncepce kresebního vývoje, podle které je úzký vztah mezi globalizací ve výtvarném projevu a integrací v psychické činnosti.

Úlohy "napodobení psacího písma" a "obkreslení skupiny deseti teček" reprezentují v testu úkol v pravém slova smyslu. Dítě v nich musí vyvinout úsilí, přimět se vůlí ke splnění instrukce. V dokonalosti napodobení předlohy, (písma a seskupení teček), se projeví schopnost vizuo-motorické koordinace a analyticko-syntetického myšlení. Jednotlivé úkoly se svými nároky vzájemně doplňují a dohromady postihují komplex schopností a vlastností, které tvoří základ předpokladů pro úspěšné započetí školní docházky.

Provedení všech tří úkolů trvá přibližně 15 až 20 minut. Děti je možno vyšetřovat ve skupinách po pěti až deseti. Orientační posuzování psychické složky školní zralosti je rychlé a pro běžnou praxi v dětském středisku dobře časově únosné.

Návod k užívání testu

Podle uvedené předlohy dejte dětem nakreslit člověka, větu a skupinu bodů. Nic dále nevysvětľujte, zejména nepomáhejte, neupozorňujte na chyby a nedostatky ("Chybí tam nos" nebo "Těch puntíků máš nějak málo"). Pouze je dovoleno pobídnout, když dítě váhá nebo se stydí. Lze ho povzbudit, např. "Vidíš, jak jsi hezky začal. Tak kresli dál!". Pokud je dětí v místnosti více, je nutno dohlédnout, aby si vzájemně nenahlížely do práce.

Výkony v testu posuzujeme stupnicí **1 - 5** (1 = nejlepší výkon), podle těchto kritérií:

Kresba mužské postavy (obr.1.):

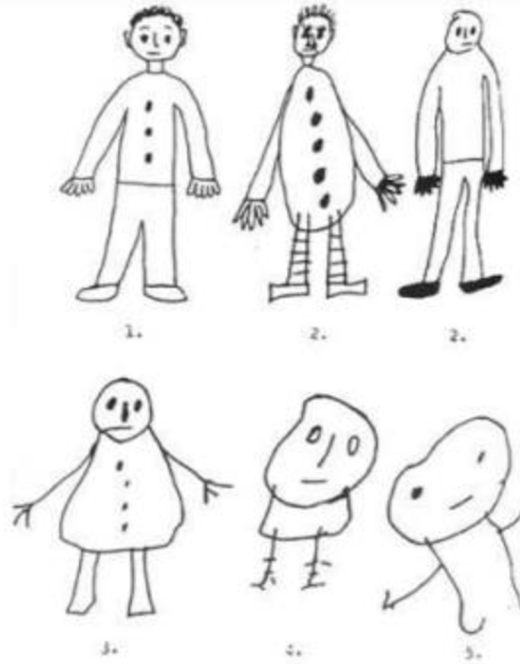
1 = Nakreslená postava musí mít hlavu, trup a končetiny. Hlava je s trupem spojena krkem a není větší než trup. Na hlavě jsou vlasy (případně pod čepicí nebo pod kloboukem) a uši, v obličejí oči, nos a ústa. Paže jsou zakončeny pětiprstou rukou, nohy jsou dole zahnuté. Vyjádření mužského oblečení. Nutným požadavkem je syntetický způsob zobrazení.

2 = Splnění těchto požadavků jako na jedničku kromě syntetického způsobu zobrazení. Tři chybějící části, (krk, vlasy, jeden prst ruky, ne však část obličejí), mohou být prominuty, jsou-li vyváženy syntetickým způsobem zobrazení.

3 = Kresba musí mít hlavu, trup a končetiny. Paže nebo nohy jsou kresleny dvojčarou. Tolerujeme vynechání krku, uší, vlasů, oděvu, prstů a chodidel.

4 = Primitivní kresba s trupem. Končetiny, (stačí jen jeden pár), jsou vyjádřeny jednou čarou.

5 = Chybí jasně zobrazený trup, ("hlavonožec" nebo "překonávání hlavonožce"), nebo oba páry končetin.

Napodobení věty "Eva je tu" (obr.2.):

1 = Zcela dobře čitelné napodobení napsané předlohy. Písmena nejsou dvakrát větší než v předloze. Začáteční písmeno "E" má výrazně patrnou výšku velkého písmene. Písmena jsou dokonale spojena ve tři slova. Nesmí chybět tečka nad "j". Opsaná věta se od vodorovné linie neodchyluje o více než o 30°.

2 = Ještě čitelné napodobení napsané věty. Na velikosti písmen ani na dodržení vodorovné linie nezáleží.

3 = Je patrné členění alespoň na dvě části. Lze rozpoznat alespoň 4 písmena předlohy.

4 = S předlohou jsou si podobná alespoň 2 písmena. Celek ještě tvoří řádku "písmena".

5 = Čmárání.

eva je tu.
 eva je tu
 eva je tu
 eva je tu
 eva je tu

Obkreslení skupiny bodů (obr.3.):

1 = Téměř dokonale napodobení předlohy. Tolerujeme jen velmi malé vychýlení jednoho bodu z řádky nebo sloupce. Zmenšení obrazce je přípustné, zvětšení nesmí být o více než o polovinu. Obrazec musí být rovnoběžný s předlohou.

2 = Počet i sestavení bodů musí odpovídat předloze. Lze prominout vychýlení až tří teček o půl šířky mezery mezi řádky nebo sloupci.

3 = Celek se svým obrysem podobá předloze. Výškou a šířkou ji nepřevyšuje více než dvakrát. Teček nemusí být 10, ale nesmí jich být více než 20 a méně než 7. Toleruje se jakékoli pootočení - i o 180°.

4 = Obrazec se svým obrysem již nepodobá předloze, skládá se ale ještě z teček. Na jejich počtu a na velikosti obrazce nezáleží. Jiné tvary (čáry) nejsou přípustné.

5 = Čmárání.

Hodnocení dosažených bodů

Celkový výsledek v testu tvoří součet známek v jednotlivých úlohách, t.j. hodnoty **od 3** (3 jedničky), **do 15** (3 pětky).

Výsledek :

3 až 6 představuje nadprůměr a zároveň vysokou pravděpodobnost úspěchu ve škole;

7 až 11 je výsledek průměrný;

12 až 15 je výsledek podprůměrný, v tomto případě je nutné test po třech měsících zopakovat. Pokud zůstává výsledek podprůměrný, je třeba doporučit speciální šetření u praktického dětského lékaře a u psychologa.

Příloha č. 7

Učebnice pro žáky s SVP na 1. a 2. stupni ZŠ

Seznam speciálních učebnic a pracovních sešitů v souladu s MDÚ. Informace získané z Metodického portálu rvp.cz.

1. stupeň ZŠ

1. ROČNÍK

NÁZEV – AUTOR - NAKLADATELSTVÍ

ČESKÝ JAZYK

Tabulky ke čtení I. - Vladimír Linc - KLETT

Písanky pro 1. ročník ZŠ a ZŠ praktické - 4 sešity - Vladimír Linc - PARTA

Slabikář - Naše čtení 1 - Vladimír Linc, František Kábele - KLETT

Od A do Z - Slabikář 1. díl pro 1. stupeň základní školy praktické - Danuše Dvořáková, Libuše Kubová - PARTA

Čteníčko 1 - pracovní sešit ke čtení pro 1. ročník ZŠ praktické - Zdeňka Štěrbová, Libuše Kubová – PARTA

PRVOUKA

Prvouka pro 1. ročník ZŠ praktické - Pracovní sešit - Karel Tupý, Libuše Kubová - SEPTIMA

2. ROČNÍK

ČESKÝ JAZYK

Tabulky ke čtení II. - Vladimír Linc - KLETT

Slabikář – Naše čtení 2. - Vladimír Linc, František Kábele - PARTA

Písanky pro 2. ročník ZŠ a ZŠ praktické - 4 sešity - Vladimír Linc – PARTA

Čítanka 2. ročník ZŠ (vhodná i pro žáky se SVP) - NOVÁ ŠKOLA s.r.o.

Nápravná cvičení SPU pro děti od 6 do 9 let – RAABE

Čteníčko 2 - pracovní sešit ke čtení pro 2. ročník ZŠ praktické - Danuše Dvořáková, Libuše Kubová – PARTA

Od A do Z - Slabikář 1. díl pro 1. stupeň základní školy praktické - Danuše Dvořáková, Libuše Kubová - PARTA

MATEMATIKA

Matematika a pozornost SPU pro děti od 6 do 9 let - RAABE

Matematika pro 2. ročník ZŠ praktické - Pracovní sešit - Doubková, Kovářová - SEPTIMA

Matematika pro 2. ročník ZŠ praktické – Učebnice - Doubková, Kovářová – SEPTIMA

PRVOUKA

Prvouka pro 2. ročník ZŠ praktické - Pracovní sešit - Karel Tupý, Libuše Kubová – SEPTIMA

3. ROČNÍK

ČESKÝ JAZYK

Tabulky ke čtení III. - Vladimír Linc – KLETT

Písanky pro 3. ročník ZŠ a ZŠ praktické - 4 sešity Vladimír Linc - PARTA

Čítanka pro 1. stupeň ZŠ praktické - 1. díl pro 3. ročník - Vladimíra Gebhartová, Martin Gregor

Čítanka 3. ročník ZŠ (vhodná i pro žáky se SVP) - NOVÁ ŠKOLA s.r.o.

Od A do Z - Slabikář 2. díl pro 1. stupeň základní školy praktické - Danuše Dvořáková, Libuše Kubová - PARTA

Čítanka pro 3. ročník ZŠ praktické - Vladimír Linc, Jiří Havel - SEPTIMA

MATEMATIKA

Matematika pro 3. ročník ZŠ praktické – Učebnice - Zdeňka Štěrbová, Jitka Záleská- SEPTIMA

Matematika pro 3. ročník ZŠ praktické - Pracovní sešit Zdeňka Štěrbová, Jitka Záleská SEPTIMA

PRVOUKA

Prvouka pro 2. ročník ZŠ praktické - Pracovní sešit - Karel Tupý, Libuše Kubová - SEPTIMA

Prvouka pro 1. až 3. ročník (metodická příručka) - Karel Tupý, Libuše Kubová - SEPTIMA

4. ROČNÍK

ČESKÝ JAZYK

Písanka pro 4. ročník základní školy - Jana Toušková - PARTA

Čítanka pro 1. stupeň ZŠ praktické - 2. díl pro 4. ročník - Vladimíra Gebhartová, Martin Gregor - PARTA

Od A do Z - Slabikář 2. díl pro 1. stupeň základní školy praktické - Danuše Dvořáková, Libuše Kubová - PARTA

Český jazyk pro 4. ročník ZŠ praktické – Učebnice - Vítězslava Petrželová, Libuše Smičková - SEPTIMA

Český jazyk pro 4. ročník ZŠ praktické - Pracovní sešit - Vítězslava Petrželová - SEPTIMA
Pravopisná cvičení 1 (pro základní školy praktické) - Naděžda Kvítková - SEPTIMA

Čítanka 4. ročník ZŠ (určená pro žáky se SVP) - Marie Kozlová, Miluše Jirušková - NOVÁ ŠKOLA, s.r.o.

MATEMATIKA

Matematika pro 4. ročník ZŠ praktické – Učebnice - Hana Slapničková, Simona Čmolíková, Pavla Remutová - SEPTIMA

Matematika pro 4. ročník ZŠ praktické - Pracovní sešit - Hana Slapničková, Simona Čmolíková, Pavla Remutová – SEPTIMA

VLASTIVĚDA

Místo, kde žijeme - učebnice (Člověk a jeho svět) - Matušková, Šmolíková - SEPTIMA

Místo, kde žijeme - pracovní sešit (Člověk a jeho svět) - Matušková, Šmolíková – SEPTIMA

PŘÍRODOVĚDA

Přírodověda - pracovní sešit pro 1. stupeň ZŠ a ZŠ praktické 1. díl - Krista Kábrtová - PARTA

Přírodověda, 1. díl, učebnice pro 1. stupeň ZŠ praktické - Krista Kábrtová – PARTA

ANGLICKÝ JAZYK

Základy angličtiny 1 MY WORLD - učebnice pro ZŠ praktické - Alena Klímová - SEPTIMA

Základy angličtiny 1 MY WORLD - pracovní sešit pro ZŠ praktické - Alena Klímová SEPTIMA

5. ROČNÍK

ČESKÝ JAZYK

Čítanka 5. ročník ZŠ (určená pro žáky se SVP) - Marie Kozlová, Miluše Jirušková - NOVÁ ŠKOLA, s. r. o.

Pravopisná cvičení 2 - Naděžda Kvítková - SEPTIMA

Český jazyk pro 5. ročník ZŠ praktické - Pracovní sešit - Stanislava Borejová - SEPTIMA

Český jazyk pro 5. ročník ZŠ praktické - Učebnice - Stanislava Borejová - SEPTIMA

MATEMATIKA

Matematika pro 5. ročník ZŠ praktické – učebnice - Libuše Kubová, Jaroslav Jahoda - SEPTIMA

Matematika pro 5. ročník ZŠ praktické - Pracovní sešit - Libuše Kubová, Jaroslav Jahoda - SEPTIMA

PŘÍRODOVĚDA

Přírodověda - pracovní sešit pro 1. stupeň ZŠ a ZŠ praktické 2. díl - Krista Kábrtová - PARTA

Přírodověda 2. díl - pracovní sešit pro 1. stupeň ZŠ a ZŠ praktické - Eduard Škoda – PARTA

INFORMATIKA

Počítač kamarád 1. díl - pracovní sešit pro 1. stupeň ZŠ praktické - Pavel Klech - PARTA

Počítač kamarád 1. díl - učebnice pro 1. stupeň ZŠ praktické - Pavel Klech, Lenka Klechová
- PARTA

Počítač kamarád 1. díl - učebnice pro 1. stupeň ZŠ praktické - Pavel Klech, Lenka Klechová
- PARTA

VLASTIVĚDA

Lidé kolem nás - učebnice (Člověk a jeho svět) - Matušková, Šmolíková - SEPTIMA

Lidé kolem nás - pracovní sešit (Člověk a jeho svět) - Matušková, Šmolíková - SEPTIMA

Lidé a čas - učebnice (Člověk a jeho svět) - Matušková, Šmolíková - SEPTIMA

Lidé a čas - pracovní sešit (Člověk a jeho svět) - Matušková, Šmolíková - SEPTIMA⁶³

2. stupeň ZŠ

6. ROČNÍK

ČESKÝ JAZYK

Čítanka pro 2. stupeň ZŠ praktické - 1. díl pro 6. ročník - Vladimíra Gebhartová, Martin Gregor - PARTA

Český jazyk pro 6. ročník ZŠ praktické - pracovní sešit - Rozmarynová, Šneiderová - SEPTIMA

Český jazyk pro 6. ročník ZŠ praktické – učebnice - Rozmarynová, Šneiderová - SEPTIMA

MATEMATIKA

Matematika pro 6. ročník ZŠ praktické – učebnice - Slapničková, Remutová, Čmolíková - SEPTIM

Matematika pro 6. ročník ZŠ praktické - Pracovní sešit - Slapničková, Remutová, Čmolíková – SEPTIMA

PŘÍRODOPIS

Přírodopis pro ZŠ praktické - Botanika (pracovní sešit) - Jana Skýbová - SEPTIMA

Přírodopis pro ZŠ praktické - Botanika (učebnice) - Jana Skýbová - SEPTIMA

Obecný přírodopis pro základní školy praktické – učebnice - Jana Skýbová - SEPTIMA

Obecný přírodopis pro základní školy praktické - pracovní sešit - Jana Skýbová – SEPTIMA

ZEMĚPIS

Zeměpis Česká republika - pracovní sešit pro 2. stupeň ZŠ a ZŠ praktické - František Kortus, František Teplý - PARTA

Zeměpis Česká republika - učebnice pro 2. stupeň ZŠ a ZŠ praktické - František Kortus, František Teplý - PARTA

Školní atlas Česká republika a Evropa - SHOCART

Můj první atlas České republiky aneb putování Vítka a Štěpánky - Vít Štěpánek – SLOVART

⁶³ <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=16161>

DĚJEPIS

Dějepis 1. díl - učebnice pro 2. stupeň ZŠ praktické - Oldřich Müller - PARTA

Dějepis 1. díl - pracovní sešit pro 2. stupeň ZŠ praktické - Oldřich Müller, Jaroslava Müllerová - PARTA

Starověk - dějepis pro ZŠ praktické - Pracovní sešit - Málková - SEPTIMA

Starověk - dějepis pro ZŠ praktické – Učebnice – Málková - SEPTIMA

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

Výchova k občanství 1. díl - pracovní sešit pro 2. stupeň ZŠ praktické - Stanislava Borejová -PARTA

Výchova k občanství 1. díl - učebnice pro 2. stupeň ZŠ praktické - Milan Valenta – PARTA

FYZIKA

Fyzika 1. část - učebnice pro ZŠ praktické - Macháček, Martin - SEPTIMA

Fyzika 1. část - pracovní sešit pro ZŠ praktické - Macháček, Martin – SEPTIMA

ANGLICKÝ JAZYK

Základy angličtiny 1. díl - pracovní sešit pro 2. stupeň ZŠ praktické - Milan Valenta - PARTA

Základy angličtiny 1. díl - učebnice pro 2. stupeň ZŠ praktické - Milan Valenta - PARTA

7. ROČNÍK

ČESKÝ JAZYK

Čítanka pro 2. stupeň ZŠ praktické - 2. díl pro 7. ročník - Vladimíra Gebhartová, Martin Gregor - PARTA

Český jazyk pro 7. ročník ZŠ praktické - pracovní sešit - Čmelíková, Slapničková, Remutová - SEPTIMA

Český jazyk pro 7. ročník ZŠ praktické - učebnice - Čmelíková, Slapničková, Čmelíková – SEPTIMA

MATEMATIKA

Matematika pro 7. ročník ZŠ praktické - pracovní sešit – Hamerník - SEPTIMA

Matematika pro 7. ročník ZŠ praktické – učebnice - Kouřilová, Trávníčková – SEPTIMA

ZEMĚPIS

Zeměpis Svět - pracovní sešit pro 2. stupeň ZŠ a ZŠ praktické - František Kortus, František Teplý - PARTA

Zeměpis Svět - učebnice pro 2. stupeň ZŠ a ZŠ praktické - František Kortus, František Teplý - PARTA

Zeměpisný obrázkový atlas - učební pomůcka pro 2. stupeň ZŠ praktické - František Teplý -PARTA

PŘÍRODOPIS

Přírodopis pro ZŠ praktické - Zoologie (pracovní sešit) - Jana Skýbová - SEPTIMA

Přírodopis pro ZŠ praktické - Zoologie (učebnice) - Jana Skýbová - SEPTIMA

DĚJEPIS

Dějepis 2. díl – pracovní sešit pro 2. stupeň ZŠ praktické - Jana Toušková - PARTA
Dějepis 2. díl - učebnice pro 2. stupeň ZŠ praktické - Eduard Škoda - PARTA

FYZIKA

Fyzika 2. část - učebnice pro ZŠ praktické - Macháček Martin - SEPTIMA
Fyzika 2. část - pracovní sešit pro ZŠ praktické - Macháček Martin - SEPTIMA

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

Výchova k občanství 2. díl - pracovní sešit pro 2. stupeň ZŠ praktické - Oldřich Müller - PARTA
Výchova k občanství 2. díl - učebnice pro 2. stupeň ZŠ praktické - Oldřich Müller - PARTA

ANGLICKÝ JAZYK

Základy angličtiny 2. díl - učebnice pro 2. stupeň ZŠ praktické - Milan Valenta - PARTA
Základy angličtiny 2. díl - pracovní sešit pro 2. stupeň ZŠ praktické - Milan Valenta - PARTA

NĚMECKÝ JAZYK

Základy němčiny 1. díl - učebnice pro 2. stupeň ZŠ praktické - Růžena Fesslová, Jaromír Hroník - PARTA
Základy němčiny 1. díl – pracovní sešit pro 2. stupeň ZŠ praktické - Růžena Fesslová, Jaromír Hroník - PARTA

8. ROČNÍK

ČESKÝ JAZYK

Český jazyk pro 8. ročník ZŠ praktické - pracovní sešit - Profousová, Stoupová - SEPTIMA
Český jazyk pro 8. ročník ZŠ praktické - učebnice - Profousová, Stoupová - SEPTIMA

MATEMATIKA

Matematika pro 8. ročník ZŠ praktické – učebnice - Vlk, Moskovská - SEPTIMA
Matematika pro 8. ročník ZŠ praktické – učebnice - Hamerník - SEPTIMA
Pracovní listy k učebnici Rýsování pro 8. ročník zvláštní školy - Josef Švercl - KLETT

ZEMĚPIS

Zeměpis Evropa - pracovní sešit pro 2. stupeň ZŠ a ZŠ praktické - František Kortus, František Teplý - PARTA
Zeměpis Evropa - učebnice pro 2. stupeň ZŠ a ZŠ praktické - František Kortus, František Teplý - PARTA
Školní atlas Česká republika a Evropa - SHOCART

PŘÍRODOPIS

Přírodopis pro ZŠ praktické - Biologie člověka (pracovní sešit) - Jana Skýbová - SEPTIMA
Přírodopis pro ZŠ praktické - Biologie člověka (učebnice) - Jana Skýbová - SEPTIMA

DĚJEPIS

Dějepis 3. díl - pracovní sešit pro 2. stupeň ZŠ praktické - Oldřich Müller, Jaroslava Müllerová - PARTA

Dějepis 3. díl - učebnice pro 2. stupeň ZŠ praktické - Oldřich Müller, Jaroslava Müllerová - PARTA

ANGLICKÝ JAZYK

Základy angličtiny 3. díl - pracovní sešit pro 2. stupeň ZŠ praktické - Milan Valenta - PARTA

Základy angličtiny 3. díl - učebnice pro 2. stupeň ZŠ praktické - Milan Valenta - PARTA

NĚMECKÝ JAZYK

Základy němčiny 3. díl - pracovní sešit pro 2. stupeň ZŠ praktické - Růžena Fesslová, Jaromír Horník - PARTA

Základy němčiny 3. díl - učebnice pro 2. stupeň ZŠ praktické - Růžena Fesslová, Jaromír Horník - PARTA

FYZIKA

Fyzika 8. r. ZŠ praktické – učebnice - Macháček - SEPTIMA

Fyzika 8. r. ZŠ praktické - pracovní sešit – Macháček - SEPTIMA

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

Výchova k občanství 3. díl – pracovní sešit pro 2. stupeň ZŠ praktické - Oldřich Müller - PARTA

Výchova k občanství 3. díl – učebnice pro 2. stupeň ZŠ praktické - Oldřich Müller - PARTA

9. ROČNÍK

ČESKÝ JAZYK

Český jazyk pro 9. ročník ZŠ praktické - pracovní sešit - Bendáková, Lusková - SEPTIMA

Český jazyk pro 9. ročník ZŠ praktické - učebnice - Bendáková, Lusková - SEPTIMA

Čítanka pro 2. stupeň ZŠ praktické - 4. díl pro 9. ročník - Vladimíra Gebhartová, Martin Gregor - PARTA

MATEMATIKA

Matematika pro 9. ročník ZŠ praktické - učebnice - Trávníčková - SEPTIMA

Matematika pro 9. ročník ZŠ praktické - pracovní sešit - Trávníčková - SEPTIMA

Pracovní listy k učebnici Rýsování pro 9. ročník zvláštní školy - Josef Švercl – AMOSIA

ZEMĚPIS

Praktický zeměpis - učebnice pro 2. stupeň ZŠ a ZŠ praktické - František Kortus, František Teplý - PARTA

Praktický zeměpis - pracovní sešit pro 2. stupeň ZŠ a ZŠ praktické - František Kortus, František Teplý - PARTA

Školní atlas světa - SHOCART

DĚJEPIS

Dějepis 4. díl - pracovní sešit pro 2. stupeň ZŠ praktické - Oldřich Müller, Jaroslava Müllerová - PARTA

Dějepis 4. díl - učebnice pro 2. stupeň ZŠ praktické - Oldřich Müller, Jaroslava Müllerová - PARTA

PŘÍRODOPIS

Přírodopis pro ZŠ praktické - Země, naše planeta (učebnice) - Jana Skýbová - SEPTIMA

Obecný přírodopis pro základní školy praktické – učebnice - Jana Skýbová - SEPTIMA

Obecný přírodopis pro základní školy praktické - pracovní sešit - Jana Skýbová - SEPTIMA

FYZIKA

Fyzika 9. r. ZŠ praktické – učebnice – Macháček - SEPTIMA

Fyzika 9. r. ZŠ praktické - pracovní sešit – Macháček - SEPTIMA

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

Výchova k občanství 4. díl - pracovní sešit pro 2. stupeň ZŠ praktické- Iveta Grofková - PARTA

Výchova k občanství 4. díl - učebnice pro 2. stupeň ZŠ praktické - Milan Valenta, Oldřich Müller - PARTA

Výchova k občanství 1 - Člověk v demokratickém státě (učebnice) - Michaela Dvořáková, Dominik Dvořák - SEPTIMA

Výchova k občanství 1 - Člověk v demokratickém státě (pracovní sešit) - Michaela Dvořáková, Dominik Dvořák - SEPTIMA

INFORMATIKA

Počítač kamarád 2. díl - učebnice pro 2. stupeň ZŠ praktické - Pavel Klech, Lenka Klechová - PARTA

Počítač kamarád 3. díl - učebnice pro 2. stupeň ZŠ praktické - Pavel Klech, Lenka Klechová - PARTA

Počítač kamarád 2. díl - pracovní sešit pro 2. stupeň ZŠ praktické - Pavel Klech - PARTA

Počítač kamarád 3. díl - pracovní sešit pro 2. stupeň ZŠ praktické - Pavel Klech - PARTA

CHEMIE

Chemie pro 9. ročník – učebnice - Pavel Beneš, Václav Pumpr - PARTA

Chemie pro 9. ročník - pracovní sešit - Pavel Beneš, Václav Pumpr – PARTA

NĚMECKÝ JAZYK

Základy němčiny 4. díl - učebnice pro 2. stupeň ZŠ praktické - Jaromír Horník - PARTA

Základy němčiny 4. díl - pracovní sešit pro 2. stupeň ZŠ praktické - Jaromír Horník - PARTA

ANGLICKÝ JAZYK

Základy angličtiny 4. díl - pracovní sešit pro 2. stupeň ZŠ praktické - Milan Valenta - PARTA

Základy angličtiny 4. díl - učebnice pro 2. stupeň ZŠ praktické - Milan Valenta – PARTA ⁶⁴

Seznam speciálních učebnic a pracovních listů v souladu s RVP ZŠS

JAZYKOVÁ KOMUNIKACE – ČTENÍ, PSANÍ, ŘEČOVÁ VÝCHOVA

Náš slabikář 1. díl - pro základní školy speciální - Vladimír Linc - PARTA

Náš slabikář 2. díl - pro základní školy speciální - Danuše Dvořáková, Libuše Kubová, Jindra Váchová - PARTA

Budeme číst - Pracovní sešit k učebnici Náš slabikář 1. díl - Danuše Kubová, Libuše Dvořáková - PARTA

Hůlková písanka aneb Od čar a oblouků k hůlkovým písmenům - Krista Hemzáčková, Jana Pešková - PARTA

Pracovní listy k písankám pro speciální školy - 1. sešit (uvolňovací cviky) - Mlčochová, Plicková - PARTA

Pracovní listy k písankám pro speciální školy - 2. sešit (prvky písmen) – Mlčochová - PARTA

První čtení - učební pomůcka pro alternativní výuku čtení - Krista Hemzáčková, Jana Pešková - PARTA

Zajímavé čtení 1. díl – čítanka pro 7. a 8. ročník ZŠ speciální - Jana Gavendová - PARTA

Čtení - Seznam metodik k nácviku čtení - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Čtení – Čtení písmen - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Čtení – Pracovní listy pro čtení slabik a jednoduchých slov - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Čtení – Pracovní listy pro rozvoj fonemického sluchu - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Čtení – Sociální čtení - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Psaní – Metodika vhodných cvičení pro uvolnění ruky - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Psaní – grafomotorické cviky - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Psaní – Přípravné cviky pro nácvik psaní - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Psaní – Přípravné cviky pro nácvik hůlkového písma - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Psaní – Psaní hůlkovým a psacím písmem - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Psaní – spojování psacích písmen do slabik - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

⁶⁴ <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=16162>

MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE – POČTY

Je nás pět - 1. sešit (podzim, zima) - Cvičebnice počtů s omalovánkami - Krista Hemzáčková - PARTA

Je nás pět - 2. sešit (jaro, léto) - Cvičebnice počtů s omalovánkami - Krista Hemzáčková - PARTA

Matematika I – Učebnice do matematiky pro základní školy speciální - Božena Blažková, Zdenka Gundzová - SEPTIMA

Matematika I – Pracovní sešit 1 - Božena Blažková - SEPTIMA

Matematika I – Pracovní sešit 2 - Božena Blažková - SEPTIMA

Matematika I – Pracovní sešit 3 - Božena Blažková - SEPTIMA

Matematika II - Pracovní sešit 1 - Božena Blažková, Zdenka Gundzová - SEPTIMA

Matematika II - Pracovní sešit 2 - Božena Blažková, Zdenka Gundzová - SEPTIMA

Matematika II - Pracovní sešit 3 - Božena Blažková, Zdenka Gundzová - SEPTIMA

Matematika II – Učebnice do matematiky pro základní školy speciální - Božena Blažková, Zdenka Gundzová - SEPTIMA

Hravé počítání - pracovní sešit - Libuše Horáková, Miroslava Bartoňová - PARTA

Matematika pro 2. stupeň ZŠ speciální 1. díl učebnice (pro 7. a 8. ročník) - Božena Blažková -PARTA

Matematika pro 2. stupeň ZŠ speciální 1. díl 1. pracovní sešit - Božena Blažková - PARTA

Matematika pro 2. stupeň ZŠ speciální 1. díl 2. pracovní sešit - Božena Blažková - PARTA

Počítání, 1. díl - učebnice počtů pro 7. a 8. ročník základní školy speciální - Božena Blažková, Zdenka Gundzová - PARTA

Procvičujeme počítání 3 - pracovní listy pro 9. r. základní školy speciální - Božena Blažková, Zdenka Gundzová - PARTA

Procvičujeme počítání 4 - pracovní listy pro 10. r. základní školy speciální - PARTA

Počty – Pracovní sešit 1 - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Počty – Pracovní sešit 2 - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Počty – Pracovní sešit 3 - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Počty – Pracovní sešit 4 - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Počty – Pracovní sešit 5 - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Počty – Pracovní sešit 6 - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Počty – Pracovní sešit 7 - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Počty – Pracovní sešit 8 - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Počty – Pracovní sešit 9 - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Počty – Pracovní sešit 10 - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Počty – Pracovní sešit 11 - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

ČLOVĚK A JEHO SVĚT – VĚCNÉ UČENÍ

Chodíme do školy 1 - Božena Blažková - SEPTIMA

Chodíme do školy 2 - Božena Blažková - SEPTIMA

Chodíme do školy 3 - Božena Blažková - SEPTIMA

Věcné učení – Pracovní sešit 1 - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Věcné učení – Pracovní sešit 2 - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Věcné učení – Pracovní sešit 3 - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

OSTATNÍ

Strukturované učení - Metodika zavedení strukturovaného učení pro žáky s poruchou autistického spektra - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Tělesná výchova - Metodika tělesné výchovy pro děti a mládež s kombinovaným zdravotním postižením

Rehabilitační vzdělávací program - Podzimní celek - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Rehabilitační vzdělávací program - Zimní celek - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Rehabilitační vzdělávací program - Jarní celek - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

Rehabilitační vzdělávací program - Letní celek - ZŠ a PŠ SVÍTÁNÍ, o.p.s.

⁶⁵ <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?t=W4HmS5E9zOXPkIVLtUok>